Almanah flacăra 1989

■ DIN CUPRINS: CENTENAR EMINESCU, CENTENAR CREANGĂ ■ INTELIGENȚA ROMÂNEASCĂ ÎN ACȚIUNE (MEDICINĂ, CHIMIE, ELECTRONICĂ, COSMOS ETC.) ■ MIRACOLELE GENETICII ■ UN ALMANAH ÎN ALMANAH: „FLACĂRA FAMILIEI" ■ VINE CIRCUL! ■ CORRIDA – JURNAL LUSITAN ■ UN CĂLĂREȚ ÎN EPOCA ATOMULUI ■ SĂRACII ȚĂRILOR BOGATE ■ MARTE AȘTEAPTĂ OMUL ■ PORTRETE ȘI CONVORBIRI DESPRE ȘI CU: HENRIETTE DELAVRANCEA, ȘTEFAN ODOBLEJA, GHEORGHE ȚIȚEICA, IONEL FERNIC, ELVIRA GODEANU, PETRE GUSTI ■ CINE A SCRIS „DOINA LUI LUCACIU"? ■ ÎN CĂUTAREA ȚĂRII ATLANȚILOR ■ TEATRU ■ CINEMA ■ MUZICĂ ■ ARTE PLASTICE ■ MODĂ ■ UMOR ■ CUVINTE ÎNCRUCIȘATE ■ 22 DE PAGINI DE SPORT ■ ROMANUL NOSTRU POLIȚIST: „MISTERUL DIN FOTOGRAFIE" ■ VARIA ■

„Nu există și nu poate exista pentru un revoluționar o satisfacție mai mare decît aceea de a fi participant activ la realizarea năzuințelor poporului de bunăstare, de libertate, de fericire!"

NICOLAE CEAUȘESCU

Vom celebra, ca întotdeauna, cu fierbinte dragoste și nețărmurită recunoștință, în prima lună a noului an, la 26 ianuarie, ziua de naștere a tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, secretarul general al partidului, președintele României socialiste, cel mai ilustru și mai iubit fiu al neamului, omul care, prin cei peste 55 de ani de neobosită, nobilă și eroică activitate revoluționară dedicată cauzei sacre a patriei și revoluției, s-a identificat, în conștiința noastră, a tuturor, cu însuși simbolul Eroului Național, în expresia sa cea mai înaltă. Întemeietor al României socialiste moderne, numind cu numele său o epocă — epoca celor mai strălucite izbînzi ale creației noastre istorice, epoca maximei ascensiuni în civilizație a poporului de la Dunăre și Carpați — și personalitate de aură planetară a păcii, progresului, libertății și dreptății în lume, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU insuflă tuturor fiilor națiunii, strînși uniți în jurul partidului — inima țării, centrul vitalității și forței noastre — mîndria drumului pe care îl străbatem, certitudinea marilor lui împliniri viitoare.

LA MULȚI ANI, MULT IUBITE ȘI STIMATE TOVARĂȘE NICOLAE CEAUȘESCU, SPRE GLORIA ROMÂNIEI, SPRE FERICIREA POPORULUI NOSTRU, SPRE TRIUMFUL MARILOR IDEALURI ALE PĂCII ȘI CONCORDIEI UNIVERSALE!

EROU ÎNTRE EROII NEAMULUI

Sentimentul prin care trăiesc sărbătorile este bucuria. Astfel evaluăm acum, spre sfîrşit de an, rodnicia unui bilanţ, şi astfel vom trăi, la început de an, luciditatea alianţei noastre cu viitorul. Pentru că o sărbătoare este, în mod esenţial, un simbol, şi în desfăşurarea timpului ea reprezintă nu doar prilejul unui bilanţ pe o durată determinată ci chiar sensul acestei desfăşurări, ca expresie a conştiinţei ce atribuie timpului şi eforturilor oamenilor un ţel şi o direcţie.

Din această perspectivă, anii care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului ne-au încredinţat pe deplin că proiectul cutezător de edificare socialistă a României pe care tovarăşul Nicolae Ceauşescu îl prezenta atunci partidului şi poporului a rodit şi rodeşte fapte pe măsura adevărului său, printr-o ascendenţă continuă spre valorile de expresie supremă ale spiritului laborios şi pe temeiul încrederii prin care se fortifică orice opţiune dovedită înţeleaptă.

Prin el se-naltă cugetul şi vrerea
Din tot cuprinsul ţării spre zenit;
Înmănunchiată-n inima-i, puterea
Poporului e stîncă de granit.

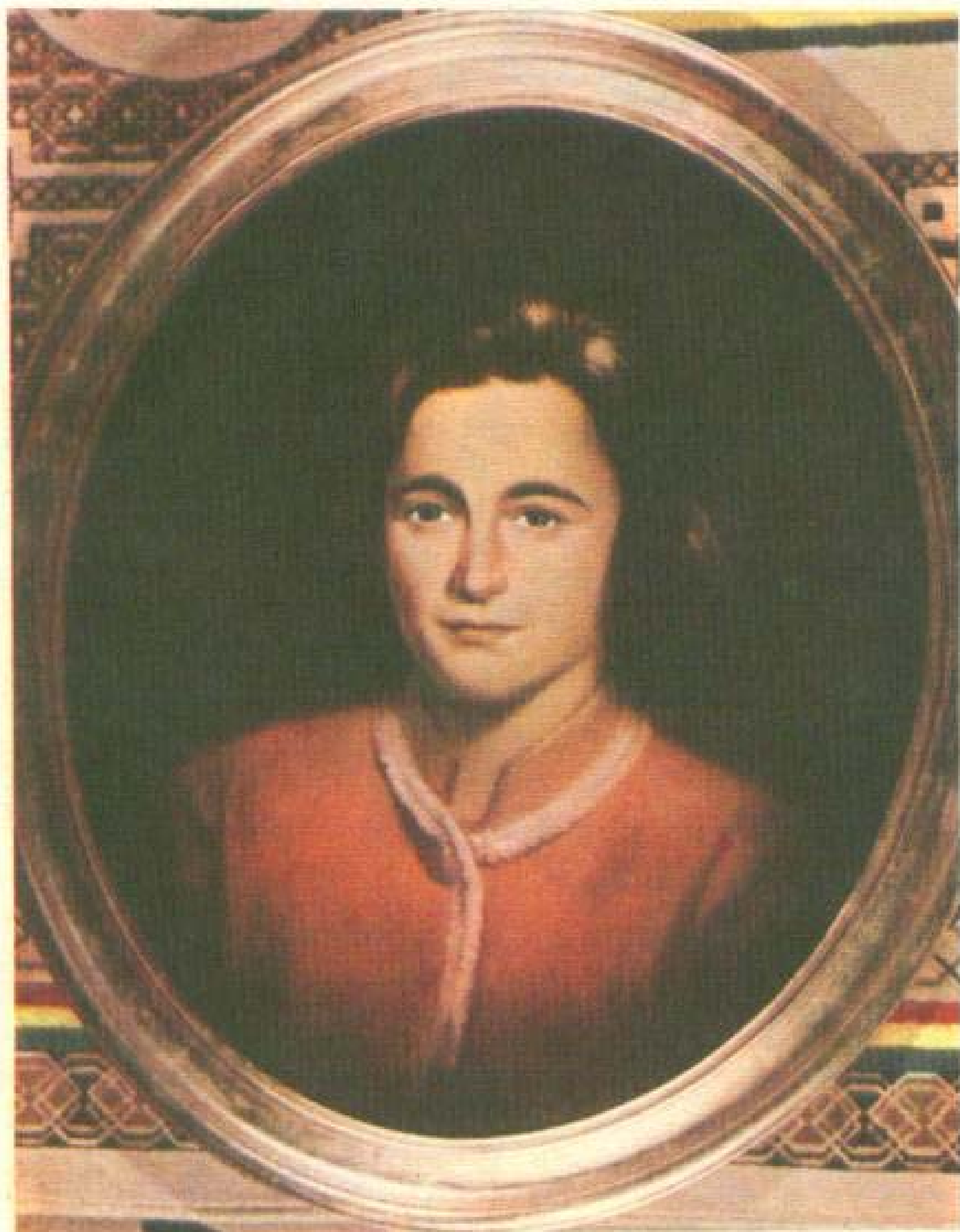
Sub fruntea lui se-ncheagă
constelaţii
De visuri pentru cei ce sînt ori vin,
Croindu-i trainic drum acestei naţii,
Stăpînă peste
propriu-i destin.

Cu mîna către culmea-mpurpurată,
Celor ce-au pus în rodul muncii ţel,
El secolul de aur îl arată
Şi-n fruntea tuturora este el.

Treptele devenirii noastre, în acest răstimp, s-au succedat cu stringenţa unei logici sociale recîştigate prin ivirea, în primul plan al istoriei, a celui mai înţelept şi cutezător dintre fiii patriei. Pe acest om, partidul şi poporul îl aşteptau. Pentru că forţele vii ale naţiunii, temerar avîntate pe drumul noului dar izbindu-se nu o dată de bariere care îngreunau acest drum, aşteptau ca ideile şi idealurile scumpe de care-şi legaseră destinul să iasă din scheme şi dogme coercitive şi să capete cu pregnanţă şi adevăr întruparea faptei. Naţiunea întreagă îl aştepta pe revoluţionarul şi patriotul care, netributar nimănui ci doar credinţei în idealul comunist şi în nevoia de fericire a omului, punînd deasupra oricăror elemente de conjunctură vrerea poporului asupra drumului şi destinului său, să transforme această vrere într-o grandioasă operă constructivă, în vrednicie şi rodnicie istorică. Acest om era cunoscut, admirat şi iubit pentru că se impusese, încă din primii ani ai tinereţii, ca o conştiinţă vie a naţiunii, a maselor ei truditoare, slujindu-le cu o devoţiune şi cu o fermitate ce-i conferiseră o calitate umană nouă, unică, revoluţionară, ridicată prin ani la prestigiul şi puterea de semnificaţie a unui simbol.

A străbătut treptele formării sale ca revoluţionar de profesie, asumîndu-şi un destin de sacrificiu, de luptă, un destin eroic, angajîndu-se de la început, total şi irevocabil, în prima tranşee a vieţii politice, din nobila aspiraţie de a face din politică istorie, istorie la zi, de a transpune la scara unu pe unu a realităţii o filozofie constructivă, o filozofie care transformă lumea printr-o acţiune înscrisă deliberat sub semnul libertăţii şi demnităţii omului. Ca membru al Comitetului Naţional Antifascist Român, luînd apărarea participanţilor la luptele din 1933, cărora li se înscenase la Craiova un nedrept proces, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a im-

E mamă devotată,
simbolul omeniei,
Elena Ceaușescu, savant
și
cărturar,
conducător politic, spirit
al României,
destin ce luminează și ce
aduce har.
Zîmbetul ei de soare ne
încălzește ființa,
cuvîntul ei înaltul răsună
înțelept
unind făclia școlii, cultura
țării,
știința,
candoarea și iubirea în
omul bun și drept.
I se cuvine astăzi un „La
mulți ani!" frumos
din pieptu-acestor plaiuri
trecute în baladă,
din pieptul unor oameni
care-i aduc prinos
chiar inima lor mare și
dragostea curată.

→

pus, de la cea mai fragedă vîrstă, imaginea unui luptător dîrz și neînfricat. Destinul revoluționar al tînărului Nicolae Ceaușescu, căruia partidul și organizația sa de tineret îi încredințau importante munci de răspundere, dobîndea contururi tot mai ferme. La procesul de la Brașov al grupului de luptători comuniști și antifasciști, din 1936, tînărul revoluționar Nicolae Ceaușescu și-a îndeplinit în mod strălucit rolul încredințat de partid și, cu inteligență și combativitate, s-a transformat din acuzat în acuzator, demascînd primejdia pe care o reprezentau organizațiile fasciste, agenturi ale hitlerismului, și subliniind că fascismul constituie un grav pericol pentru libertatea și independența țării. Teroarea exercitată asupră-i de organele represive, prigoana și temnița, cu întregul lor cortegiu de crîncene încercări, n-au izbutit decît să forjeze dîrzenia și curajul eroicului militant comunist, care, la 1 Mai 1939, în plină ofensivă a fascismului, își asuma rolul — de maxim risc și de maximă cutezanță — de a ridica, organiza și conduce masele muncitoare din București în cea mai impunătoare manifestație antifascistă din Europa epocii. Evenimentele, sarcinile revoluționare au cerut apoi ca, în anii de după război, tovarășul Nicolae Ceaușescu să îndeplinească tot mai importante munci de partid și de stat. Și a făcut mereu, într-un înalt grad, dovada unei inepuizabile energii creatoare. În orice muncă, oriunde s-a aflat în acei ani tumultuoși din zorii revoluției și construcției socialiste, toți cei care l-au cunoscut, toți cei împreună cu care a lucrat sau pe care îi îndruma au remarcat calitățile sale politice și morale excepționale, înaltul spirit revoluționar, patriotismul luminat, atașamentul profund și dăruirea totală față de cauza socialismului și comunismului.

Generator și conducător al energiilor tinere ale națiunii, comandant de frunte în strategia revoluției, ridicînd la strălucire și

Ce pur cristal ar fi să înfirip,
Ce piatră rară să găsesc în minte,
Spre-a oglindi această frunte,
Spre a răsfrînge acest chip

În care se adună, într-un imens rotund,
Spirala nesfîrşită a gîndului fecund
Şi raţiunea care nu se teme
Căi noi să taie pentru noua vreme.

S-aleg poate cleştarul cel limpede de-amiază,
În care nici o umbră nu cutează
Urîndu-i sănătate, putere şi tărie,
Ani mulţi şi neumbrită bucurie,
Urări pe care ţara întreagă i le-nchină
La anii de avînt şi de lumină.

ilustrînd cu geniu cele mai nobile însuşiri ale neamului, alesul comuniştilor şi al ţării îşi cucerise, în 1965, înalta stimă şi dragostea acestora, numele său devenind tot mai mult un simbol încărcat de întreaga iradiaţie a speranţelor într-un viitor mai bun.

De atunci, prin opera sa teoretică şi practică, a înfăptuit o adevărată revoluţie în plină revoluţie. Iar anii care au trecut de la acea vară de neuitat a anului 1965, cînd Congresul al IX-lea al comuniştilor l-a ales să conducă destinele partidului şi ale naţiunii, au dobîndit, prin densitatea şi prin grandoarea construcţiei lor, dimensiunile şi atributele unei epoci. O epocă pe care o definim, în istoria contemporană a României, cu numele celui care îi este temerar iniţiator, suprem garant şi strălucitor simbol: Epoca Nicolae Ceauşescu.

Realizările de însemnătate istorică obţinute de poporul român în această perioadă sînt indisolubil legate de valoarea deosebită, determinantă, a contribuţiei personale a tovarăşului Nicolae Ceauşescu la elaborarea ca şi la aplicarea strategiei de ridicare a ţării pe trepte superioare de progres şi civilizaţie.

Prin aplicarea creatoare a legilor obiective ale dezvoltării sociale la particularităţile concret-istorice ale ţării noastre, în funcţie de cerinţele fiecărei etape parcurse, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a fundamentat ştiinţific stadiile de dezvoltare a economiei socialiste româneşti, programele de dezvoltare economică a României prin forţele sale, pe baza propriului ei efort. Au fost elaborate, astfel, orientări fundamentale privind acumulările înalte, transformarea structurii industriei în favoarea ramurilor de tehnicitate ridicată, care asigură valorificarea superioară a potenţialului naţional material şi uman, tezele de o excepţională însemnătate cu privire la promovarea progresului tehnic, cu privire la primatul factorilor calitativi, intensivi, pentru creşterea

Din istorie vine. ca pe-o
aspră cărare de munte
Pîndită de capcane,
vînată de primejdii,
Pe care, copil, a-nvățat să
le-nfrunte
Incingînd toate armele
De cavaler ne-nfricat al
nădejdii.
Cu ochii izvoarelor a
văzut în partid
Înălțimea poporului care
niciodată nu moare.
Numai el a smuls din
pămînt,
Cum se dezgroapă,
primăvara, vița de vie,
Intr-un mănunchi de
lujere îngemănînd
Seva neliniștită-a
cuvintelor:
„Să fim comuniști de
omenie!"
Numele lui, dacă-l chemi,
o să răsune
Din fiece inimă, din toate
pridvoarele țării
Și mai departe, din lume,
Ca un imn al credinței în om,
Ca un ecou al admirării.

→

productivității muncii și a competitivității produselor, pentru reducerea cheltuielilor materiale în concordanță directă cu eforturile făcute pentru asigurarea bazei energetice și de materii prime. În același timp, potrivit orientărilor și sarcinilor indicate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a acționat și se acționează perseverent, sistematic, pentru aplicarea și perfecționarea mecanismului economico-financiar bazat pe autoconducerea muncitorească, pe autogestiune și autofinanțare, pentru îmbunătățirea organizării științifice a producției și a muncii, pentru ridicarea nivelului de pregătire profesională a oamenilor.

Dezvoltarea multilaterală a societății românești, ca strategie fundamentată riguros științific de geniul creator al tovarășului Nicolae Ceaușescu, reprezintă un concept propriu, revoluționar, al partidului nostru în edificarea noii societăți în România și această concepție novatoare a condus, între altele, la reașezarea agriculturii în drepturile ei firești, ca ramură economică de bază în sistemul economic unitar al patriei. S-a conturat astfel și s-a dezvoltat, prin contribuția originală a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un concept de importanță esențială pentru progresul agriculturii noastre, și anume conceptul noii revoluții agrare. Aceasta trebuie privită, cum sublinia secretarul general al partidului nostru, ca o ascensiune spre o nouă calitate în toate planurile muncii din agricultură, pentru atingerea rezultatelor ce întruchipează o agricultură intensivă, de înalt randament economic. Traducerea în viață a acestor cerințe presupune, se înțelege, transformări radicale atît în sfera forțelor de producție, a bazei materiale și a cercetării științifice, cît și în sfera relațiilor de producție, prin intensificarea activităților social-culturale menite să configureze locuitorilor de la sate profilul spiritual al unui om cu o înaltă pre-

Cînd rostim numele lui,
ne-apar în preajmă
chipurile țării preschimbate,
orașe și ținuturi trec pe lîngă noi
în nestavilită erupție.

Cînd rostim numele lui,
ținem sfat de taină cu viitorul,
marcați de gîndurile sale
din ordinul clasei muncitoare.

Cînd rostim numele lui,
ne gîndim la toți marii fii
ai Patriei,
aducînd omagiul nostru fierbinte
primului muncitor al țării.

gătire politică și în contact permanent cu valorile fundamentale ale științei și culturii.

Cu excepționala sa putere de pătrundere și analiză a proceselor și legităților dezvoltării sociale, care a dat întotdeauna un sens dialectic, militant și mobilizator gîndirii și acțiunii sale politice, tovarășul Nicolae Ceaușescu a definit o viziune nouă, cuprinzătoare și înaintată cu privire la rolul științei ca forță nemijlocită de producție. Pentru prima oară în istoria țării, sub conducerea directă a tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost elaborată și promovată consecvent o politică de dezvoltare a științei orientată ferm spre soluționarea problemelor fundamentale ale producției materiale, ale vieții economico-sociale. Orientarea și concentrarea forțelor din institutele de cercetare științifică și inginerie tehnologică spre domenii de importanță decisivă pentru progresul economiei naționale, al întregii societăți, realizate sub conducerea și îndrumarea directă a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, strălucită personalitate a vieții noastre politice și științifice, savant de renume mondial, au determinat o puternică punere în valoare a potențialului de creație tehnico-științifică proprie, ce aduce în prezent o contribuție remarcabilă la dezvoltarea tehnologiei și introducerea largă a progresului tehnic în toate ramurile economiei naționale, la afirmarea continuă a științei românești pe plan internațional.

În acești ani, prin revigorarea de substanță a conținutului și sensurilor democrației, ca și prin conturarea, într-o viziune armonioasă, a formelor ei concrete de manifestare, a fost edificat în România, prin contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un amplu sistem de organisme și structuri democratice, reprezentînd corespondentul în plan politic al nou-

În prag înalt de zi aniversară,
te-nstrună, versule, rostit sonor
din inima unită-a tuturor:
cîntînd un om
sărbătorim o țară!

Astfel, într-unul, diriguitorul,
ne-ntruchipăm, noi toți, la veac știut,
mai drept și spornic împlîntați în lut,
cinstindu-ne cum trebuie poporul.

Se-ntoarce rodul cald cu luare-aminte
și bucură adîncul cunoscut
și sîngele din care și-a țesut
răsplata vie-a marilor cuvinte.

Prin el, s-aducem deci,
încă o dată,
cinstire și prinos
neabătut
sublimei patrii care
l-a născut
și căreia-i închină
el însuși
viața toată.

→

lui statut economic și social al oamenilor muncii. Astfel, din inițiativa și cu participarea nemijlocită a secretarului general al partidului, a fost creat un cadru democratic nou, original, unic în felul său, după cum l-a definit tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acest cadru reunește, în lumina conceptului fundamental al democrației muncitorești-revoluționare, o multitudine de structuri și mijloace, de organe și organisme ce funcționează la toate nivelurile societății și în toate sectoarele de activitate. Centrul de convergență al tuturor acestor structuri, mijloace și forme prin care se manifestă, cu un dinamism fără precedent, acțiunea socială de masă în România de azi este Frontul Democrației și Unității Socialiste, condus de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, activitatea sa în fruntea celui mai larg și reprezentativ organism politic din societatea noastră întruchipind un veritabil simbol al unității poporului în jurul partidului, al strălucitului său conducător.

Însuși partidul, din inițiativa și sub înalta sa veghe, și-a sporit continuu — și cu o nobilă și viguroasă pregnanță — rolul conducător, exercitîndu-și istorica misiune într-un chip nou, revoluționar și eficient, transformindu-se, cu adevărat, în centrul vital al națiunii, acționind, în toate împrejurările vieții, cu poporul, pentru popor, dînd o nouă și amplă deschidere eforturilor creației naționale, edificării României de azi și de mîine, întemeind această edificare pe făurirea omului nou, a patriotului și revoluționarului ardent, cu o înaltă conștiință și cu un orizont științific, tehnic și cultural la nivelul de exigență al veacului.

Personalitate de seamă a lumii contemporane, președintele Nicolae Ceaușescu întruchipează, în conștiința popoarelor iubitoare de pace și progres, virtuțile alese ale unui mare om politic, înzestrat cu o rară capacitate de discernămînt și analiză și do-

Cînd rostiți numele patriei,
amintiți-vă, mai ales,
istoria și oamenii ei,
cei care-au făcut să existe
și arbori, și păsări, și rîuri.
Cînd rostiți numele patriei,
gîndiți-vă, mai cu seamă azi,
la omul ales acum de istorie.

Rostiți-i numele
odată cu mine,
cu arborii, cu păsările, cu rîurile!
Cînd rostiți numele patriei,
amintiți-vă arborii ei.
Dintotdeauna,
arborii
au iubit verticala și cerul!

vedind un remarcabil spirit dinamic și constructiv în efortul de edificare a unor relații, între statele lumii, întemeiate pe principii de drept internațional, de respect al suveranității și independenței, de neamestec în treburile interne, de egalitate în drepturi și de avantaj reciproc. Pacea, cheie de boltă a demersurilor și acțiunilor românești, a reprezentat și reprezintă în concepția președintelui Nicolae Ceaușescu — căruia conștiința contemporaneității i-a conferit înaltul titlu de Erou al Păcii — nu doar o alternativă rațională a conflictelor și tensiunilor de tot felul, ci și cadrul imperativ pentru făurirea unei lumi a omeniei, a echității, a respectării în fapte și nu numai în vorbe a dreptului popoarelor de a fi ele însele, pentru crearea unui climat de liber acces la progres, la transformarea șanselor dezvoltării în progres real.

România se pregătește acum să treacă într-un stadiu nou, de țară socialistă mediu dezvoltată. Așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, împlinirea acestui țel depinde de asumarea, în munca și viața noastră de fiecare zi, a noii calități pe care cîrmaciul destinului național ne-a fixat-o drept cotă de ideal și de faptă. Prin înfăptuirea istoricelor sarcini stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale P.C.R., în fața noastră se deschid drumurile unei mari creații, decisă și condusă de încercatul și eroicul nostru partid. Încrederea într-un viitor tot mai luminos, pe care poporul se angajează să-l apropie prin muncă neobosită, sub conducerea partidului său, a devenit, astfel, una din legile de temelie ale acestui timp măreț, cînd țara are în frunte pe cel mai binemeritat dintre bărbații ei, pe cel mai iubit fiu al națiunii, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

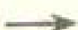
Omagiindu-l, cu prilejul zilei sale de naștere, pe mult iubitul ei președinte, adresindu-i din adîncul inimii calde urări de sănătate și fericire, de viață lungă și putere de

Veniţi, voi, toţi cu flamurile zării,
voi, oameni, codri, cîmpuri şi ninsori
din vîrf carpatic pînă-n ţărmul mării
aprinsă vocea marii sărbători

Să fim ! şi să răsune peste vreme
imensul cor din suflete-nălţat :
„Slăvit să fie-n cînturi şi-n poeme
El, Ceauşescu, Marele Bărbat !"

muncă, naţiunea română îşi exprimă sentimentele de aleasă stimă şi preţuire, de dragoste şi respect faţă de marele ei conducător, pentru bărbatul care călăuzeşte, cu spirit tînăr şi neobosit, măreaţa operă de ctitorire a României noi. Cu admiraţie şi recunoştinţă, celebrăm virtuţile unui destin exemplar în istoria noastră. Este destinul unui om care a dat un nou curs istoriei, simbolizîndu-l cu numele său: NICOLAE CEAUŞESCU, ctitorul României noi!

Vor trece anii, România noastră va fi alta, îşi va anexa noi dimensiuni, noi străluciri ale peisajului şi ale vieţii oamenilor, dar nimeni nu va uita vreodată — cît va dăinui acest pămînt — fierbintele iulie 1965, cînd partidul şi naţiunea, într-un vibrant consens, ca totdeauna în momentele decisive ale devenirii neamului, l-au ales în fruntea destinelor lor pe omul cel mai necesar acelui istoric ceas, ca şi ceasurilor ce au urmat, pe omul care, de 24 de ani, concepe, conduce, chezăşuieşte însufleţitul nostru mers spre rîvnitele culmi ale civilizaţiei şi progresului: tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU.

PARTIDUL — CEAUŞESCU — ROMÂNIA înseamnă astăzi pentru noi, cum spune poetul, tot ce avem mai scump pe acest pămînt.

În aceste strălucitoare simboluri ale fiinţei noastre ne proiectăm întreaga dăruire de cuget şi faptă, întreaga noastră încredere în viitorul de aur — operă a partidului, înfăptuită de milioanele de mîini ale oamenilor de la Dunăre şi Carpaţi.

D. CONSTANTINESCU

23 AUGUST 1944 - 1989

45 de ani de la epopeea revoluției

23 August 1944: la chemarea partidului comunist, România, printr-un act temerar de voință și vitejie, scutură dictatul militaro-fascist, instaurînd ziua unu a revoluției

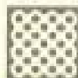

Ca un singur om, armata, forțele patriotice, întregul popor și-au dat fără precupețire jertfa de singe, de luptă și muncă eroică pentru triumful libertății și al dreptății

Istoria, s-a spus, n-are memorie decît pentru lucrurile esențiale, și, dintre evenimentele de răscruce care ne-au hotărît prin timp devenirea, binemeritind o aleasă filă în cartea patriei, se detașează asemenea unui pisc — împlinind în înălțimile lui suverane o întreagă lucrare a secolelor și deschizînd-o amplu spre viitor — actul revoluționar de la 23 August 1944, căruia îi vom celebra, în 1989, a 45-a aniversare. Acest act crucial din istoria neamului de la Dunăre și Carpați „a marcat — după cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — începutul revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă, care a dus la cucerirea adevăratei independențe, la transformarea revoluționară, socialistă a României. Masele populare și-au dobîndit, cu arma în mînă, dreptul de a fi stăpîne pe bogățiile naționale, de a-și făuri destinele potrivit intereselor și aspirațiilor proprii, precum și posibilitatea de a construi pe pămîntul patriei cea mai dreaptă și mai înaintată orînduire socială — orînduirea socialistă și comunistă".

La 45 de ani de la revoluție și la 24 de ani de la Congresul al IX-lea al partidului — eveniment similar, ca greutate și consecințe istorice, cu însuși marele act din August, căruia i-a dat noi și tefere aripi, inaugurîndu-i epoca supremelor biruințe pe toate planurile, „Epoca Nicolae Ceaușescu" — privirea istoricului, întoarsă spre zorii de foc ai noului nostru destin, descoperă, întemeiată pe evidențe și fapte vii, pe fundamentul de nezdruncinat al documentului, noi dimensiuni și semnificații, noi și grăitoare dovezi despre covîrșitorul rol pe care l-a jucat în istoria noastră — și, prin noi, în cea a umanității — ziua de 23 August 1944.

Este ceea ce își propun să înfățișeze — așezînd Augustul revoluționar românesc în contextul celui de-al doilea război mondial — paginile care urmează, atestînd, prin mărturiile vremii, excepționala însemnătate a unui eveniment despre care istoria încă va mai vorbi.

Forțele insurecționale neutralizează riposta hitleristă, deschizînd calea eliberării țării

În imagine: ofițeri germani, dezarmați și luați prizonieri de ostașii români, la București

moment crucial al istoriei naționale și universale

„23 August 1944 s-a dovedit a fi una din zilele decisive ale intregului război": formula îi aparține reputatului istoric britanic John Erickson, unul dintre cei mai buni cunoscători ai principalului teatru de operații al celui de-al doilea război mondial — frontul de est. Această evaluare se sprijină pe constatarea amplelor consecințe strategico-politice ale actului revoluționar de la 23 August 1944, istoricul britanic intilnindu-se aici cu alți cercetători străini care au văzut in catastrofa suferită de Wehrmacht in România, in vara anului 1944, un nou Stalingrad. Analiza impactului acțiunii curajoase a României asupra desfășurării celui de-al doilea război mondial dovedește că ea a precipitat prăbușirea Germaniei hitleriste cu cel puțin 200 de zile.

Pentru a înțelege mai bine ce au însemnat aceste 200 de zile, ca și marea translație de front efectuată in decurs de două săptămini ca urmare a revoluției române, este necesară examinarea strategiei lui Hitler in vara anului 1944, astfel cum ea se dezvăluie intr-o sursă care nu a fost pină acum valorificată in istoriografia noastră: jurnalul generalului Karl Koller, șeful de stat major al Luftwaffe, amplu utilizat și citat de publicistul englez David Irving.

La 3 iulie 1944, el consemnează discuția dintre Hitler și feldmareșalul Albert Kesselring, comandantul frontului din Italia. După ce a ascultat raportul — in tonalități sumbre — al acestuia, Hitler i-a explicat concepția strategică care trebuie să călăuzească desfășurarea operațiunilor militare ale Wehrmachtului: „Führerul a răspuns amănunțit la toate acestea — notează Koller — și explică de ce noi trebuie să luptăm pentru fiecare metru pătrat de teren — deoarece pentru noi a ciștiga timp înseamnă totul, acum. Cu cit vom ține mai mult pe inamic la periferie, cu atit va fi mai bine. Poate că soldatul de rind sau subofițerul nu înțeleg de ce li se cere să lupte in munții Abruzzi in loc de Apenini, dar comandantul lor suprem trebuie să înțeleagă de ce și să se conformeze, deoarece interesele luptei duse de Germania transcend pe acelea ale fiecărui soldat /.../ Referindu-se la războiul aerian, Führerul subliniază din nou cit de enorm diferită ar fi situația dacă noi am mai avea superioritatea aeriană. Sintem pe punctul de a o redobindi — cel puțin parțial — dar pentru aceasta avem nevoie de timp și nu trebuie să cedăm teren pină atunci".

Declarațiile făcute de Hitler lui Kesselring trebuie plasate in continuarea discuției din ziua anterioară dintre Hitler și Karl-Otto Saur, locțiitorul lui Albert Speer, ministrul armamentului. În cursul unei conversații telefonice, Saur, răspunzind la o intrebare a lui Hitler privind producția avioanelor de vinătoare, a arătat că in iunie fuseseră fabricate 2600 aparate mono- sau bimotoare; in iulie era programată o creștere la 3000 aparate, in august la 3300, apoi, sporindu-se lunar producția cu 300 de aparate, să se ajungă la 4500 aparate in decembrie. „Aceasta — a conchis Saur — va face ca producția noastră totală de avioane să fie, in cele din urmă, de 6500 aparate, dintre care 5000 vor fi avioane de vinătoare mono- sau bimotoare". Optimismul lui Saur nu era unul de comandă, pentru că, de la inceputul anului 1942 și pină la mijlocul anului 1944, producția de război a Germaniei hitleriste s-a triplat.

Producția de război a Germaniei naziste a atin[s] apogeul, pe ansamblul ei, in iulie 1944 (pe ra[...] muri specifice, apogeul a fost atins la muniții i[n] septembrie, la arme in decembrie, la tancuri i[n]

Actul revoluționar de la 23 August a scurtat cu 200 de zile durata războiului

În imagine: ostașii români în ofensivă, atacînd poziții hitleriste lîngă Ploiești

decembrie, la avioane în iulie). Așa cum subliniază și mareșalul Uniunii Sovietice, G.K. Jukov, „industria Germaniei a atins, în iulie 1944, punctul culminant al dezvoltării sale în anii războiului. Uzinele germane au produs, în prima jumătate a anului, peste 17 000 de avioane, aproape 9 000 de tancuri grele și mijlocii. Producția de oțel era de trei ori mai mare decît producția de oțel a industriei grele sovietice."
Și sub aspect cantitativ și sub aspect calitativ, tehnica de luptă a Wehrmachtului a cunoscut progrese remarcabile în anul 1944. De la pușca automată de asalt MP 42 — cea mai bună din dotarea infanteriei germane — și gurile de foc de 128 mm K/44,155 mm obuzier/44, prin tancurile și tunurile de asalt (Tiger II, Königstiger, Jagdpanther, Jagdtiger), pînă la avioanele cu reacție (Heinkel 162, Messerschmitt 262 A-2, Arado 234), industria de armament a Reichului a dat o tehnică de luptă de înaltă calitate. Se mai adăugau noile arme aeriene: bombe zburătoare V-1 și racheta balistică V-2, care, mai ales cea de-a doua, aveau să constituie o noutate cu mari consecințe în dezvoltarea tehnicii de luptă.
Hitler miza pe valoarea acestor produse ale industriei de război. Ceea ce îl preocupa cel mai mult în vara anului 1944 — și conversația cu feldmareșalul Kesselring o dovedește și ea — era redobîndirea controlului spațiului aerian al Reichului.
Articularea raționamentului său era următoarea: sporul cantitativ și calitativ al aviației — avioane de vînătoare și noile mijloace de bombardament V-1 și V-2 — pentru a proteja centrele vitale ale industriei de război și, respectiv, pentru a lovi din nou teritoriul britanic; la adăpostul acoperirii aeriene, creșterea masivă a producției de armament, mai ales a blindatelor; o dată refăcută înzestrarea cu armament a Wehrmachtului, acțiuni de luptă care să redea inițiativă strategică Reichului.
Dacă se are în vedere că, în cursul anului 1944, industria de război germană a produs 27 680 de tancuri și 40 593 de avioane, raționamentul dictatorului nazist nu mai apare o simplă himeră. Pentru ca el să devină o realitate, măcar pînă la ultimul său segment (reluarea inițiativei strategice), era nevoie de timp.
Timpul devenise, în vara anului 1944, miza principală a războiului, astfel cum îl concepea atunci Hitler.
Revoluția de la 23 August 1944, inițiată, organizată și condusă de Partidul Comunist Român, a lovit tocmai în capitalul de timp al Germaniei naziste. Pe teritoriul românesc existau două poziții excelente de apărare îndelungată: linia Focșani-Nămoloasa-Brăila și aliniamentul Carpaților. Prima — considerată drept „una dintre cele mai puternice poziții de apărare strategică din Europa", cea de a doua, cu evidente posibilități de a multiplica situația creată forțelor aliate de rezistența Wehrmachtului la Monte Cassino — „Verdunul Italiei". Acțiunea României a făcut imposibilă executarea directivelor lui Hitler din 23, 26 și 29 august, care aveau drept obiectiv — primele două — să păstreze sub control linia Focșani-Nămoloasa-Brăila și ultima să organizeze rezistența pe aliniamentul Carpaților.
Prin revoluția română din august 1944, cel de-al doilea război mondial a fost astfel scurtat cu cel puțin 200 de zile; 200 de zile care reprezentau o parte esențială din cel mai prețios capital pe care miza atunci Germania hitleristă: timpul. Timpul necesar pentru a permite industriei să producă armamentul perfecționat, prezentat mai sus, într-un efort de a schimba cursul războiului. Acțiunea României s-a produs, așadar, într-un moment cînd înfrîngerea celui de-al treilea Reich nu era încă — după cum observatorii, comentatorii războiului au fost de acord — clară.
Actul revoluționar de la 23 August 1944 — operă a întregii națiuni române, unită sub steagul luptei pentru apărarea independenței și suveranității naționale, al luptei împotriva fascismului și înrobirii, steag înălțat de Partidul Comunist Român — a deschis un ev nou în multimilenara istorie a poporului român și, în același timp, prin consecințele sale strategico-politice, a devenit unul din evenimentele decisive ale celui de-al doilea război mondial. Așa cum releva publicistul vest-german Siegfried Kogelfranz, niciodată un singur eveniment nu a provocat, într-un timp atît de scurt, pierderea unor teritorii atît de întinse și a unor efective atît de numeroase, ca aceea suferită de Germania hitleristă în urma revoluției române din august 1944.

FLORIN CONSTANTINIU

DEMOCRAȚIA ROMÂNEASCĂ AZI

Condiție esențială și, deopotrivă, rezultat firesc al transformărilor structurale implicate de făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, procesul democratizării continue a tuturor resorturilor decizionale integrate organizării și conducerii social-politice și economice evidențiază pregnant forța socialismului românesc de a afirma esența noii orînduiri — ca societate a muncii creatoare libere, în care omul **devine,** prin propria acțiune revoluționară, valoare și scop suprem — în însăși existența concretă a mijloacelor, socialmente validate, de exercitare a puterii politice de către întregul popor. Partidul Comunist Român, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, au adus contribuții de o excepțională valoare la îmbogățirea teoriei și practicii democrației socialiste, originalitatea profundă a concepției românești cu privire la participarea **nemijlocită** a poporului la conducerea vieții sociale constituind un remarcabil aport la dezvoltarea și perfecționarea tezaurului gîndirii comuniste mondiale. Partidul nostru apreciază că sistemul concret al democrației socialiste capătă caracteristici specifice de la o etapă istorică la alta, de la o țară la alta, în funcție de particularitățile istorice, naționale, economice și culturale, de stadiul concret al construcției socialiste și al înaintării spre comunism. Democrația socialistă are, astfel, un esențial rol **creator,** însăși făurirea socialimului — creație socială conștientă — impunînd mobilizarea activă și responsabilă a întregului popor. Așa cum evidențiază secretarul general al partidului, **„cînd vorbim de faptul că reali-**

zăm socialismul cu poporul și pentru popor, nu declarăm aceasta ca o frază abstractă, generală, ci pornind de la faptul că rolul hotăritor in tot ceea ce realizăm și vom realiza il reprezintă omul, oamenii". Astfel esenței democrației noastre socialiste, înscrisă ca un principiu suprem în Constituție — **„Întreaga putere in Republica Socialistă România aparține poporului, liber și stăpin pe soarta sa"** — îi corespunde o realitate politică aptă să dea concretețe socială acestui principiu.

Democrația muncitorească revoluționară, caracteristică relevantă a stadiului în care se află azi România pe drumul devenirii sale comuniste, este în măsură să asigure îmbinarea armonioasă a intereselor generale ale colectivității cu cele ale fiecărei clase sau categorii sociale, ale fiecărui cetățean, permite și solicită afirmarea deplină a capacităților și talentului fiecărui om al muncii. **„Esența democrației socialiste** — evidențiază tovarășul Nicolae Ceaușescu — **constă in aceea că poporul, devenit stăpin pe puterea politică și pe mijloacele de producție, trebuie să participe nemijlocit la intreaga activitate de conducere a vieții economico-sociale".** Motivarea participării **nemijlocite** a poporului la conducerea societății, proces care imprimă dinamicii democrației muncitorești-revoluționare românești o semnificativă creștere a ponderii formelor **directe** față de cele **reprezentative,** ține atît de necesitatea obiectivă a valorificării superioare a înțelepciunii colective, a potențialului creator al poporului, cît și de aceea a asigurării **reale** a posibilității sale de a controla întreaga activitate social-politică. **„Dorim ca democrația pe care noi o realizăm in România** — arată secretarul general al partidului — **să fie o democrație a participării directe, conștiente a clasei muncitoare, a tuturor categoriilor la conducerea societății, ca organele de conducere să fie mai bine supuse controlului maselor populare, să lucreze in strinsă unitate și colaborare".**

CONDUCEREA DE CĂTRE PARTID — PREMISĂ POLITICĂ A AFIRMĂRII ȘI PERFECȚIONĂRII DEMOCRAȚIEI

Democrația muncitorească revoluționară nu a apărut și nu s-a dezvoltat în mod automat, în virtutea structurilor obiective ale noii orînduiri, ci ca rezultat direct al acțiunii creatoare conștiente a factorului politic conducător, Partidul Comunist Român, în urma unei activități complexe și consecvente dedicate perfecționării cadrului instituțional și organizatoric democratic, formării și dezvoltării conștiinței democratice a poporului. **„Condiția indispensabilă a democrației reale este** — evidențiază Programul partidului — **lichidarea inegalităților economice și de clasă, inlăturarea exploatatorilor, cucerirea puterii de către cei ce muncesc, instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție și realizarea repartiției după principiul socialist".** Trebuie evidențiat faptul că procesul **concret** de democratizare își găsește în cucerirea puterii politice numai o esențială premisă, fiind necesare, totodată, o complexă operă de creație social-politică, experimentarea unor structuri organizatorice originale care să ofere, în fiecare etapă a construcției socialiste, cadrul operațional de exercitare a puterii de către întregul popor. **Caracterul continuu al procesului revoluționar** din patria noastră implică, și în domeniul perfecționării democrației socialiste, promovarea permanentă a unor forme **noi** de participare a poporului la conducere, care să valorifice în mod autentic, programatic, capacitatea sa de făuritor al istoriei, al vieții social-economice și politice, al culturii și civilizației. Reprezentînd, la scara istoriei umanității, cel mai radical salt în transformarea societății, caracterizat, prin mecanismul său specific, de o definitorie implicare conștientă și, prin consecințele sale, de capacitatea structurală de a conferi omului putința făuririi libere a propriului destin, revoluția socialistă oferă, în planul practicii social-politice, cea mai semnificativă deschidere către creația istorică. Ea instaurează, pentru prima oară în istorie, o societate care este ea însăși revoluționară. Orînduirile sociale anterioare, chiar dacă au fost afirmate pe cale revoluționară, n-au avut capacitatea permanentei autoregenerări revoluționare, caracterizîndu-se, dimpotrivă, după instaurarea noii forme de putere politică, prin certe tendințe conservatoare, reacționare

→

→

și contrarevoluționare. Iluzia fiecăreia dintre aceste societăți că reprezintă perfecțiunea organizării sociale a fost spulberată tocmai de către mișcările revoluționare care au dus la înlocuirea lor. Socialismul este primul tip de organizare conștientă a societății care are capacitatea funciară de a se autoregenera, de a se perfecționa continuu, de a menține și cultiva starea revoluționară. Or, tocmai sarcinile istorice ale revoluției socialiste, cele ale construcției socialismului, impun în mod obiectiv creșterea rolului conducător al partidului, în cadrul unui proces de complexă democratizare a tuturor articulațiilor vieții social-economice, de atragere largă la activitatea de conducere a tuturor oamenilor muncii. În acest sens cere tovarășul Nicolae Ceaușescu **„să întărim rolul conducător al partidului, care trebuie să se manifeste prin integrarea sa în întreaga activitate economico-socială. Cadrele, organele de partid trebuie să acționeze nu deasupra organelor de stat sau economico-sociale, ci în interiorul acestora, integrîndu-se în întreaga lor activitate, fiind cele mai active în îndeplinirea neabătută a legilor, hotărîrilor și planurilor de dezvoltare economico-socială. Să întărim continuu unitatea și forța de luptă a partidului, unitatea întregului popor în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste!"**

Legitimitatea istorică și logică a poziției partidului de centru vital al națiunii, de la care radiază energia ce asigură funcționarea întregului sistem social, este pe deplin confirmată de întreaga evoluție a societății românești contemporane. Așa cum arată secretarul general al partidului, **„cînd poporul devine cu adevărat stăpîn pe destinele sale, cînd partidul aflat la guvernămînt este el însuși ieșit din rîndul poporului și își trage forța și seva din rîndurile clasei muncitoare, ale țărănimii și intelectualității, în aceste condiții întărirea rolului de conducător politic al partidului constituie chezășia și necesitatea pentru asigurarea dezvoltării democrației, pentru participarea maselor largi la conducerea societății".**

FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE — EXPRESIE A UNITĂȚII POLITICE A POPORULUI ÎN JURUL PARTIDULUI

Conducerea de către partid a întregii vieți politico-economice și social-culturale din patria noastră realizîndu-se, ca și construcția socialistă, „cu poporul și pentru popor", se manifestă, cu precadere, ca o activitate de direcționare și orientare, la nivelul adoptării programelor generale ale dezvoltării și, deopotrivă, ca o integrare permanentă a partidului, a cadrelor de partid în toate nivelele sociale. Acest proces de integrare a partidului în popor implică atragerea tuturor organizațiilor de masă și obștești la activitatea de conducere a societății. Toate aceste organizații au, prin statutul lor, menirea de a contribui nemijlocit la ridicarea conștiinței socialiste a membrilor lor, de a desfășura o complexă activitate de educație comunistă, revoluționară, de a mobiliza energiile membrilor lor în vederea transpunerii în viață a principiilor politicii partidului. În același timp, ele acționează pentru rezolvarea unor probleme specifice categoriilor socio-umane și profesionale pe care le reprezintă, determinînd, prin mijloace adecvate, adoptarea unor decizii care să facă posibilă această rezolvare. Astfel, sub conducerea forței politice unice, Partidul Comunist Român, organizațiile de masă și obștești sînt profund implicate în activitatea de elaborare și îndeplinire a hotărîrilor care se adoptă.

Cadrul general de valorificare a potențialului acestor organizații îl reprezintă **Frontul Democrației și Unității Socialiste,** care, prin intermediul lor precum și al organizațiilor proprii, atrage, practic, întreaga noastră națiune la viața politică a țării. În același timp, organizațiile membre ale F.D.U.S. sînt implicate și în noile forme de conducere democratică, participativă — autogestiunea și autoconducerea economică — reprezentanții organizațiilor de sindicat și tineret făcînd parte, prin lege, din consiliile oamenilor muncii.

Esența activității desfășurate de Frontul Democrației și Unității Socialiste, de organizațiile care fac parte din el, constă în realizarea unei **profunde unități a întregii noastre națiuni** care, **sub conducerea politică a partidului,** implicîndu-se din ce în ce mai profund în însăși realizarea acestei conduceri, își făurește în mod liber viitorul comunist. Un rol decisiv în realizarea acestei importante misiuni politice îl are activitatea de formare, cu mijloace specifice, a omului nou. Așa cum evidențiază secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„toate organizațiile Frontului Democrației și Unității Socialiste, sindicatele, Organizația Democrației și Unității Socialiste și, aș sublinia, în mod deosebit tineretul, organizațiile de femei trebuie să se angajeze cu toate forțele în această activitate uriașă de transformare a oamenilor... Avem nevoie de oameni cu spirit revoluționar, pentru că numai cu asemenea**

oameni, cu muncitori, cu țărani, cu intelectuali, cu un tineret revoluționar vom asigura înfăptuirea noii etape a revoluției și trecerea spre comunism".

ESENȚA SISTEMULUI DEMOCRAȚIEI NOASTRE: PARTICIPAREA ÎNTREGULUI POPOR LA VIAȚA POLITICĂ A ȚĂRII

Caracterul **muncitoresc** al democrației de azi din România este dat, în primul rînd, de poziția conducătoare a clasei muncitoare, al cărei detașament de avangardă — Partidul Comunist Român — îndeplinește rolul de conducător politic al întregului popor. Totodată, acest caracter consfințește rolul primordial al muncii, al activității creatoare de bunuri materiale și spirituale, în sistemul de valori al societății noastre, precizînd poziția socială definitorie de pe care cetățenii patriei noastre sînt chemați să-și exercite drepturile democratice — aceea de **oameni ai muncii.** Această ipostază, a activității creatoare dedicate progresului general al patriei, permite integrarea, practic, a tuturor celor ce muncesc, indiferent de profesie, în poporul unic muncitor care-și exercită, în fapt, dreptul la puterea politică. Tocmai întrucît optimizarea structurilor și funcționalității sistemului democrației socialiste este orientată programatic către sporirea accesului întregului popor la puterea politică, trecerea de la dictatura proletariatului la statul democrației muncitorești-revoluționare dezvoltă un proces amplu de transformare a unei societăți formate din clase într-un popor unic muncitoresc. Socialismul românesc nu a asigurat, deci, accesul la putere al membrilor societății așa cum exista ea în momentul declanșării revoluției socialiste, ci a integrat progresiv societatea în structurile puterii, pe măsură ce ea devenea o societate socialistă, dezvoltînd sistemul democrației socialiste pe măsura perfecționării întregului sistem social. În climatul spiritual și social-politic înnoitor generat de Congresul al IX-lea al P.C.R., în concordanță cu mutațiile produse în viața socială, cu afirmarea tot mai puternică a unității de aspirații și idealuri a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, poziție socială etc., cu creșterea nivelului lor de conștiință și cultură, s-a realizat o semnificativă remodelare a structurilor sistemului politic, a formelor democrației reprezentative, concomitent cu făurirea unui original cadru de participare directă a oamenilor muncii la conducerea societății, atît la nivelul unităților economice (prin sistemul autoconducerii și autogestiunii muncitorești), cît și la nivelul coordonării vieții social-economice în ansamblu (prin organizarea unor congrese și organisme care acoperă, practic, toate domeniile de activitate). Afirmarea democrației directe, **participative** are un caracter **procesual,** gestionarea și aplicarea deciziei vizînd, mai întîi, nivelele locale, apoi, prin organizarea unui sistem național complex de congrese, organe și organisme a căror activitate interferează cu cea a organelor reprezentative ale puterii, sistemul macrosocial în ansamblu. Avînd în vedere această realitate, care conferă modalități **practice** de implicare a tuturor oamenilor muncii la viața politică, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** afirma că **„putem declara că am realizat un sistem democratic unic în felul său, care asigură participarea tuturor categoriilor sociale, a întregului popor la conducerea conștientă a țării".**

IMPLEMENTAREA NOILOR FORME DE CONDUCERE ȘI ORGANIZARE SOCIALĂ ÎN SISTEMUL POLITIC — O „INVESTIȚIE DE PUTERE" PE TERMEN LUNG

Sub conducerea partidului a fost creat un cadru de organizare social-politică a cărui funcționalitate conturează un larg sistem al democrației muncitorești, revoluționare, ce asigură, practic, participarea întregului popor la conducerea vieții social-politice și economice. Acest sistem al democrației se afirmă ca sistem al organizării politice, întrucît, în funcționarea sa, sistemul politic are un caracter profund **democratic,** pe de o parte, iar, pe de altă parte, structurile și formele de manifestare a democrației socialiste capătă un definitoriu caracter **politic.** Procesul de **identificare dinamică** dintre sistemul politic și sistemul democrației presupune atît implementarea noilor forme de conducere și organizare democratică în sistemul politic, cît și integrarea formelor și structurilor politice în sistemul democrației. Se conturează astfel o îmbogățire reciprocă a celor două sisteme, o identificare a lor tot mai deplină în procesul dispariției treptate a diferenței dintre „conducători" și „conduși", al realizării practice a deplinei autoconduceri a societății care va caracteriza comunismul deplin afirmat. Acest proces coordonat conștient își propune, în mod esențial, nu numai asigurarea **dreptului la conducere,** ci, mai ales, stimularea competenței, a **capacității de conducere,** punerea în valoare a **potențialului de crea-**

→

ție al poporului. **„Am realizat** — precizează secretarul general al partidului — **un sistem unitar de conducere a țării de către popor, o democrație economică și socială de tip nou, care ne permite să valorificăm larg inițiativa, experiența și capacitatea de creație a maselor în înfăptuirea programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate. Acum, esențialul este să asigurăm buna funcționare a acestui cadru democratic, folosirea deplină a posibilităților pe care el le oferă. Organismele democrației noastre socialiste — consiliile oamenilor muncii, adunările generale, consiliile populare, organele de conducere democratică la nivel național — trebuie să capete un conținut tot mai profund, să acționeze efectiv ca foruri de dezbatere responsabilă și soluționare justă, operativă a tuturor problemelor"**.

Perfecționarea sistemului politic, a sistemului democrației socialiste, prin afirmarea noului sistem de conducere socială, este validată atît de obținerea **eficienței imediate,** materializate în efecte de ordin social-economic (în primul rînd, creșterea randamentului muncii sociale, ridicarea nivelului de trai, perfecționarea conștiinței politice), cît și de asigurarea **premiselor afirmării autoadministrării comuniste,** prin experimentarea unor forme de conducere apte să devanseze — în spiritul exigenței formulate de secretarul general al partidului ca activitatea ideologică, conștiința socialistă să asigure condițiile subiective ale afirmării noilor elemente ale bazei social-economice — realitatea socială actuală prefigurînd, într-un necesar proces de experimentare socială, noile forme organizatorice ale comunismului deplin afirmat.

ROLUL AUTOCONDUCERII ȘI AUTOGESTIUNII MUNCITOREȘTI ÎN CREȘTEREA GRADULUI DE PARTICIPARE A POPORULUI LA ELABORAREA ȘI ÎNDEPLINIREA DECIZIILOR, A RĂSPUNDERII OAMENILOR MUNCII PENTRU CALITATEA ACTIVITĂȚII LOR

Noile organisme ale democrației muncitorești, revoluționare, ale autoconducerii și autogestiunii au misiunea esențială de a contribui hotărîtor la perfecționarea activității economico-sociale prin valorificarea superioară a inițiativei și experienței maselor largi de oameni ai muncii, de a participa nemijlocit la elaborarea și perfecționarea deciziilor, la controlul îndeplinirii lor, și de a identifica, în mod concret, cele mai eficiente căi și mijloace de îndeplinire responsabilă a sarcinilor ce revin colectivelor de oameni ai muncii. Ele trebuie să sintetizeze, în activitatea lor, preocuparea pentru sporirea **competenței sociale** de participare la conducere, afirmîndu-se ca adevărate laboratoare de experimentare a tehnologiilor democrației comuniste și cultivare a răspunderii colective și personale pentru îndeplinirea hotărîrilor adoptate. Fiind principalele canale de afirmare nemijlocită a voinței maselor, ele trebuie să se integreze tot mai organic în activitatea generală a partidului și statului, a întregului sistem politic, astfel încît conducerea **unitară** a vieții social-economice să constituie permanent emanația directă a intereselor pe deplin conștientizate ale întregului popor. **„Este necesar** — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — **să aplicăm cu hotărîre principiul autoconducerii și autogestiunii muncitorești"**; în felul acesta, în calitate de producător, de proprietar și de beneficiar, **„fiecare colectiv de oameni ai muncii poartă răspunderea deplină asupra gospodăririi și dezvoltării unității în care lucrează"**.

Vizînd, deopotrivă, politicul, economicul și educativul, experimentînd social o cale esențială de afirmare a autoadministrării societății comuniste, autoconducerea muncitorească vizează aplicarea principiilor noii orînduiri, valorificarea mai largă a superiorității relațiilor socialiste de producție și sociale, prin optimizarea funcționalității structurilor economice și, respectiv, implicarea mai fermă și mai responsabilă a tuturor oamenilor muncii în gospodărirea și dezvoltarea proprietății socialiste. Ea poate și trebuie să contribuie decisiv la mobilizarea energiilor întregii națiuni. Așa cum evidențiază tovarășul Nicolae Ceaușescu, **„trebuie să se dezvolte și mai puternic spiritul de răspundere revoluționar, să se întărească ordinea, disciplina în toate sectoarele de activitate. Dar, în strînsă legătură cu aceasta, este necesar să se acționeze cu mai mult entuziasm, cu mai multă încredere în forțele proprii ale întregului nostru popor. Nu trebuie să subestimăm spiritul revoluționar de muncă, de exigență, dar și de entuziasm. Trebuie să transformăm întreaga noastră activitate, a întregului nostru popor, începînd cu partidul, într-o activitate energică, entuziastă, în slujba poporului, a socialismului, a bunăstării întregii națiuni!"**

CONSTANTIN DUMITRU

„În Mai, cînd rozele-nfloresc"

■ 100 de ani de la Congresul muncitoresc de la Paris, care a decis organizarea, în toate țările, a Zilei Muncii

■ 50 de ani de la istoricul 1 Mai 1939, cînd masele muncitoare din România, organizate și conduse de partidul comunist, au dat – în Europa epocii – una din cele mai dîrze riposte fascismului, revizionismului, atentatelor la libertățile democratice, la independența și suveranitatea națională

Simbol al reînvierii naturii, avîndu-și sorgintea în cultul fertilității solului, prima zi a lunii mai se constituie într-un vibrant simbol al vieții. Simbolul *Vieții* nu poate fi despărțit de cel al *Muncii*, care a dat și dă sens primului și fără de care *Natura* ar fi lipsită de una din dimensiunile sale fundamentale — cea *Umană*.

În prima duminică a lunii mai, anul 1890, cînd mii de muncitori bucureșteni se îndreptau spre sediul organizației lor, situat pe strada Academiei nr. 24, intonînd, sub faldurile steagurilor roșii, *Deșteaptă-te, române!*, *Marseilleza* și *Internaționala*, se realiza, în capitala României, un impresionant moment de împletire intimă între speranță, conștiință și voință muncitorească. „1 Mai, pînă astăzi, fuse o sărbătoare străbună — scria Dobrescu Argeș în ziarul «Lupta» — de ce oare acest 1 Mai n-ar fi pentru muncitorii toți, de la țară și din oraș, o zi de pace, de odihnă nesilită, o zi de răzgîndire asupra viitorului lor."

Întîia sărbătorire a Zilei Muncii în România evidenția, și pe această cale, implicarea profundă a proletariatului român în rezolvarea marilor probleme ce confruntau mișcarea socialistă de pretutindeni, o demonstrație plenară a solidarității internaționaliste ce a caracterizat întotdeauna mișcarea muncitorească din patria noastră. „E vorba — se menționa într-un articol redacțional al ziarului «Munca» din 22 aprilie 1890 — de unirea proletariatului din toată lumea, e vorba de unirea poporului muncitor din toate țările, ceea ce, cu alte cuvinte, însemnează unirea frățească a lumii întregi, pentru că poporul muncitor formează majoritatea omenirii". Se concretiza astfel moțiunea adoptată de Congresul muncitoresc de la Paris, din 1889, care hotărîse făurirea Internaționalei a II-a, moțiune ce prevedea organizarea, în toate țările, a unei manifestații concomitente, pentru a se impune ziua de muncă de 8 ore și alte măsuri legislative cu caracter democratic. Exprimînd stringente interese ale proletariatului român, întîia sărbătoare a Zilei Muncii în România se constituia, totodată, într-un omagiu adus victimelor memorabilelor confruntări sociale petrecute, în mai 1886, la Chicago.

Revendicările exprimate nu vizau numai existența materială sau condiția socială a celor ce munceau, ele au cuprins, încă de la început, un larg evantai de probleme, caracteristice realităților românești de la sfîrșitul veacului trecut, în care eliberarea provinciilor aflate încă sub dominația străină, combaterea politicii de forță practicată de marile imperii anexioniste se înscriau preocupărilor majore ale societății românești. În funcție de condițiile concrete existente într-un oraș sau altul al țării libere sau din teritoriile aflate sub ocupație străină, prin întruniri, demonstrații sau chiar acțiuni de protest, ziua de 1 Mai a prilejuit desfășurarea primei acțiuni politice muncitorești pe întinsul întregii României. Cunoscutul fruntaș socialist Constantin Mille, referindu-se la primul 1 Mai sărbătorit la noi, îl aprecia ca „una din acele zile care vor rămîne în istoria poporului român /.../ s-a arătat tuturora că un alt partid s-a ridicat în țară, că o altă clasă de oameni cere dreptul la viața politică și socială", că „*partidul muncitorilor* are temeinice baze și adînci rădăcini implîntate în inima poporului".

Anii ce au urmat au confirmat pe deplin rolul și locul Zilei Muncii în promovarea și desfășurarea acțiunilor de clarificare ideologică, de cristalizare a obiectivelor și mijloacelor de acțiune ale mișcării muncitorești. În apelul lansat de Clubul muncitorilor din București pentru pregătirea manifestațiilor dedicate zilei de 1 Mai 1891 se menționa: „Să manifestăm în ziua de Întîi Mai cerînd: /.../ opt ceasuri de muncă; fixarea unui minim de salariu; protejarea copiilor; instrucție și mijloace de a se instrui pentru copiii noștri; drept de vot egal pentru toți; pă- →

1 Mai 1894: *Congresul al II-lea al Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România; ziua cînd, pentru prima oară, sărbătoarea muncii, la noi, e celebrată nu într-o duminică, ci într-o zi lucrătoare (imaginea de sus). Ziarele epocii omagiază Armindeniul muncii și luptei (dedesubt)*

→

mînt pentru țărani și mijloace pentru a-l cultiva; organizarea industriei de către stat pe baze adevărat folositoare muncitorilor, nu numai stăpînilor". Erau revendicările unui program ce evidențiau necesitatea stringentă a trecerii la o nouă etapă în evoluția mișcării muncitorești din România. „Trebuie să ne pătrundem de adevărul — spunea Constantin Mille în cuvîntul rostit la o impunătoare adunare festivă — că muncitorii sînt o forță și numai organizîndu-ne, manifestîndu-ne, vom impune burghezilor cererile noastre pînă vom ajunge stăpîni pe țară". Desfășurate sub semnul acelorași imperative, cu accentuări rezultate din maturizarea politică firească, pregătirile și manifestațiile dedicate sărbătoririi zilei de 1 Mai 1892 au reliefat aderența maselor la „programul, ideile și tactica partidului socialist al muncitorilor", trecerea la organizarea acestuia fiind hotărîtă, de principiu, chiar a doua zi, în ședința Clubului muncitorilor din București. „Ținerea unui congres socialist român în timpul cel mai scurt posibil" și adoptarea unui program al partidului „care să fie expresiunea tuturor socialiștilor din țară" re-

ROMÎNIA MUNCITOARE

Intiiu Mai Sarbatoarea Muncei

prezentau o acțiune firească, impusă de realitățile obiective românești. „Socialismul — se menționa în coloanele ziarului «Munca» din 10 mai 1892 — a prins rădăcini numeroase și puternice în țara românească, putem zice chiar că nici un partid politic din țară n-are partizani mai sinceri și simpatii mai numeroase ca noi."

Creat la sfîrșitul lunii martie și începutul lunii aprilie 1893, Partidul Social—Democrat al Muncitorilor din România își va ține lucrările Congresului al II-lea în ziua de 1 Mai 1894, cînd, pentru prima dată, se va sărbători Ziua Muncii nu într-o duminică, ci într-o zi lucrătoare.

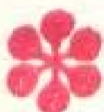
Zi de sărbătoare a muncii și, implicit, de luptă pentru drepturi politice, economice și sociale, 1 Mai se va înscrie, astfel, ca o prezență constantă în viața politică românească, simbol al unui proces revoluționar ce se definea emblematic prin lozinci ce vizau transformarea radicală a structurilor societății: „Nici muncă fără pîine, nici pîine fără muncă", „Muncitorii sînt temelia viitorului". A unui viitor în care unul din obiectivele fundamentale ale proletariatului, „apărătorul tuturor libertăților", trebuia, arată documentele vremii, să dobîndească o materializare efectivă: cel „al dreptului fiecărei nații de a se dezvolta independentă și liberă în marginile sale etnice".

Socialiștii, proletariatul, întreaga națiune română, animată de idealul milenar al întregirii patriei, s-au angajat — la 14 august 1916, în condițiile intrării României în prima conflagrație mondială — într-un adevărat război revoluționar de eliberare națională și întregire statală. Bătăliile de la Mărăști, Mărășești și Oituz, din vara anului 1917, ca și marile adunări naționale plebiscitare care au încheiat procesul de desăvîrșire a statului național unitar român au fost, în esență, exprimări ale aceluiași demers legic, obiectiv întru materializarea unui drept inalienabil al popoarelor, „recunoscut — cum se sublinia în presa muncitorească a vremii — de întreaga mișcare socialistă internațională". Actul de la 1 Decembrie 1918 constituia temelia indispensabilă a dezvoltării luptei pentru înfăptuirea idealului libertății sociale pe întregul teritoriu românesc. Se realizaseră astfel condițiile trecerii la o nouă etapă în lupta revoluționară din patria noastră, etapa definită plenar prin *Declarația* din februarie 1919 a Partidului Socialist: „România nouă de astăzi să devină România socialistă de mîine". La 1 Mai 1920, între hotarele întregite ale României au demonstrat peste 500 000 de oameni ai muncii, exprimîndu-și hotărîrea fermă de a lupta pentru „cucerirea puterii politice și transformarea societății burgheze în societate socialistă."

Comentînd manifestările prilejuite de sărbătorirea zilei de 1 Mai 1920, ziarul „Socialismul" arăta că acestea au probat cu putere faptul că „burghezia trebuie să facă loc, în evoluția istorică, proletariatului, pentru ca acesta să prepare dispariția claselor și instaurarea epocii socialiste /.../ Intîi Mai de anul acesta a dovedit că și țara noastră nu va face excepție de la această lege". Pe acest făgaș s-au înscris și lucrările Congresului Partidului Socialist din 8—12 mai 1921, care au hotărît transformarea

sa în Partidul Comunist Român, act ce a concretizat voința clasei muncitoare, a maselor largi de oameni ai muncii din România, de a acționa sub conducerea unui partid muncitoresc de tip nou, revoluționar.
În concordanță cu cerințele istorice impuse de evoluția situației social-politice și economice a țării, manifestațiile organizate de 1 Mai au dobîndit, an de an, noi dimensiuni, reflectînd

lui, pentru pace, pîine, contra fascismului", sărbătorirea zilei de 1 Mai în anii premergători declanșării celui de-al doilea război mondial a oferit clasei muncitoare, maselor largi populare din România, prilejul unor puternice manifestări ale hotărîrii de a lupta pentru apărarea integrității teritoriale, a independenței și suveranității naționale, amenințate de statele fasciste și revizioniste în frunte cu Germania nazistă.

1 Mai 1939. *Marea demonstrație a muncitorimii bucureștene l-a avut ca principal organizator pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, revoluționarul comunist care, în vîrstă de numai 21 de ani, își cucerise dragostea și respectul maselor truditoare. Un rol important în organizarea demonstrației l-a avut, de asemenea, tovarășa Elena Ceaușescu (Petrescu), militanta de frunte a tineretului comunist*

creșterea combativitații, voința de a acționa tot mai ferm pentru împlinirea ideii de libertate socială. „Ziua de 1 Mai trebuie să fie — se menționa în «Viața muncitoare» din 25 aprilie 1926 — un prilej de propagandă și organizare a muncitorimii. Uzinele, fabricile, mahalalele locuite de muncitori trebuie răscolite, iar cuvîntul organizare făcut să pătrundă peste tot locul unde sînt exploatați și asupriți".
„Simbol al aspirațiilor proletare", al „luptei pentru realizarea unității de acțiune a proletariatu-

În condițiile concrete ale primăverii anului 1939, acțiunile de pregătire a sărbătoririi zilei de 1 Mai s-au desfășurat sub semnul „concentrării tuturor forțelor muncitorești și țărănești în lupta antifascistă", al mobilizării maselor și pregătirii acestora în vederea apărării integrității teritoriale, a independenței și suveranității țării. Și, ca întotdeauna în momentele de răscruce ale istoriei moderne a neamului românesc, evenimentele ce s-au desfășurat sub semnul zilei

→

→

de 1 Mai 1939 au purtat amprenta unei personalități de excepție, care și-a împletit destinul cu al poporului din care făcea parte, dedicîndu-și întreaga viață slujirii și propășirii intereselor majore ale patriei sale — tovarășul Nicolae Ceaușescu. Activitatea organizatorică și politico-ideologică ce a pregătit importantul eveniment a încorporat covîrșitorul aport al tînărului revoluționar care, după ani grei de detenție în temnițe, fusese însărcinat cu refacerea organizatorică a Uniunii Tineretului Comunist. Împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu (Petrescu), cu alți reprezentanți ai tineretului revoluționar, tovarășul Nicolae Ceaușescu a desfășurat o amplă activitate în cadrul breslelor sau cu prilejul întrunirilor cercurilor culturale, cu obiectivul de a intensifica acțiunea de propagandă printre muncitori, pentru organizarea lor, pentru educarea morală și patriotică a maselor de muncitori. Tinerii comuniști, în frunte cu cel mai înflăcărat și mai dîrz exponent al lor, aveau misiunea de a acționa „în așa fel în organizațiile de masă ca, pe baza muncii lor neobosite în lupta pentru interesele tineretului, a apărării păcii, democrației și a independenței naționale a țării, să cîștige simpatia maselor largi de membri". În București, în alte orașe ale țării, ziua de 1 Mai urma să fie cinstită „continuîndu-se firul tradiției" și, în același timp, „prin angajare la marile răspunderi ale clipelor prin care trecem. Să ne purificăm inimile — se consemna într-un ziar ieșean — la flacăra iubirii pămîntului și a colectivității naționale; să ne fortificăm. Să fim noi înșine."

Marea demonstrație organizată pe străzile Capitalei, întrunirile, serbările cîmpenești desfășurate în alte 84 de localități ale țării au făcut din 1 Mai 1939 „Ziua muncii închinată iubirii de patrie". Participanții la întrunirile de la sălile „Tomis", „Eintracht" și „Aro", cărora li s-au alăturat mii și mii de alți cetățeni, au scandat, în marșul lor pe străzile Bucureștilor, „Pace, pîine, pămînt, libertate!", „Trăiască 1 Mai, Ziua Muncii!", „Jos hitlerismul!", „Vom apăra neclintiți hotarele!", „La ghilotină cu Hitler și Mussolini!" În „Parcul Carol", la Mormîntul Eroului Necunoscut, demonstranții au depus coroane de flori în semn de prețuire pentru cei care, de-a lungul timpului, s-au jertfit pentru cauza libertății, independenței și unității patriei. „1 Mai 1939 a arătat — se menționa în coloanele ziarului «Timpul» — o dată mai mult că muncitorimea este — în toate timpurile și sub orice semn — temeiul, baza și substanța națiunii, chezășia prosperității ei în pace și apărătoarea ei atunci cînd Patria o cere. Acesta este sensul nou pe care l-a cunoscut (...) o veche și eternă sărbătoare muncitorească".

Desfășurate în condițiile în care Germania nazistă, Italia fascistă și Ungaria horthystă trecuseră deja la politica de subjugare a altor popoare, pregătind cu intensitate dezlănțuirea războiului, marile demonstrații organizate în România la 1 Mai 1939 au constituit o pilduitoare expresie a nobilelor aspirații de libertate, independență și suveranitate națională nutrite de poporul nostru.

Vechi Armindeni muncitoresc, petrecut, după tradiție, „la iarba verde" (sus); urmînd exemplul muncitorilor, se avîntă în luptă pături tot mai largi ale populației (în imaginea de jos, o demonstrație pentru drepturi politice a funcționarilor)

Evenimentele petrecute în România la 1 Mai 1939 au avut un larg ecou internațional, fiind comentate elogios în Anglia, Elveția, Franța, S.U.A., U.R.S.S. și alte țări. La Congresul internațional al Reuniunii Universale pentru Pace, care și-a desfășurat lucrările la Paris, în zilele de 12—14 mai 1939, s-a apreciat că manifestațiile organizate, la noi, la 1 Mai 1939 constituiau „o dovadă că poporul român se raliază la mișcarea antifascistă și că voința sa este de a lupta, în mod real, împotriva agresorului și fascismului".

În Raportul prezentat la Plenara C.C. al P.C.R. din iunie 1939 se consemna că „lozincile pentru 1 Mai au rămas cele ale campaniei pentru apărarea independenței și a hotarelor țării contra fascismului agresor".

Lozinci care, de-a lungul timpului, au însuflețit puternic lupta maselor truditoare, a întregii noastre națiuni, care, sub conducerea Partidului Comunist Român, a izbutit să le transforme în faptă vie, dîndu-le neclintitul temei al împlinirii istorice.

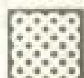
Ziua de 1 Mai, Ziua Muncii, zi de omagiu al muncii și al slujitorilor ei, se așază astfel, în calendarele inimii noastre, ca o zi trecută cu roșu, ca o sărbătoare pe care poporul român, alături de popoarele întregii lumi, o celebrează cu dragoste, cu muncitorească angajare sub faldurile idealurilor ce-i călăuzesc existența, cu nestrămutată încredere în viitor.

IOAN TALPEȘ

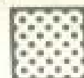

SCURT PERIPLU ÎN LUMEA GIGANȚILOR

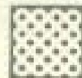
Anvelopa-gigant „made in Romania" s-a născut doar de cîțiva ani. Pînă atunci, ca toate țările lumii – minus cinci, adică S.U.A., Japonia, U.R.S.S., Anglia și Italia – importam „gigantul", plătindu-l, nu mai e nevoie s-o spunem, cu exorbitantul preț fixat de cele cinci. În 1983 a intrat în funcțiune Întreprinderea de anvelope din Drobeta-Turnu Severin. O întreprindere ultramodernă, la ceasul de față prima în Europa ca nivel de tehnicitate, care a debutat, „ca să-și facă mîna", cu anvelope mai simple, așa-numitele „anvelope pentru tractor-spate" (pe care le face și azi, căci și-a vădit mîna bună) și anvelope pentru combine și semănători (pe care, la fel, le face și azi, e unica în țară care le face); a asimilat apoi vreo 25 de tipuri de pneuri, din ce în ce mai complexe, inclusiv pentru roțile avioanelor „made in Romania", ca să culmineze cu cel ce-i fusese, în chip expres, hărăzit prin proiect: anvelopa-gigant. O premieră națională a branșei, care, în epocă, ne-a așezat lîngă cele cinci țări – numai cinci! – făuritoare de asemenea produse, trecute în registrele tehnicii mondiale la capitolul realizărilor de excepție.

Îi adresăm inginerului Octavian Popescu, directorul întreprinderii, trei întrebări. Prima: ce înseamnă, de fapt, o anvelopă-gigant? A doua: de ce a fost nevoie ca noi, românii, să ne înhămăm la carul unui asemenea proiect? A treia: cum mișcăm carul ăsta (cu roți gigantice!), îl mișcăm bine?

O anvelopă-gigant, ni se răspunde, nu-i, ca dimensiuni, o anvelopă îngîmfată chiar peste poate, nu-i un zgîrie-nori al pneurilor, cum sugerează cuvîntul, dar, din punct de vedere tehnic, privește de sus, de chiar foarte sus, anvelopele de toată ziua. O anvelopă-gigant cu marcă severineană este o anvelopă cu diametrul între 1,5 și 3 metri, cu greutatea între 260 și 1 800 kg., cu un număr de „pliuri", acei centri vitali ai structurii sale, care ajunge la 52 (deci de 52 de ori mai mulți ca ai cauciucului unui autoturism!) și cu un preț ce se ridică la 100 000 de lei (deci la rivalitate cu prețul unui autoturism!). E nevoie de șase asemenea anvelope-gigant, e vorba de cele cu diametre maxime, ca să îmbraci roțile unei autobasculante, și ea gigant, de 110 tone, fabricată la Mîrșa. O autobasculantă care, firește, nu-i de văzut pe toate drumurile, dar fără de care niște drumuri, de fapt niște magistrale de forță ale construcției noastre, s-ar înfunda, s-ar subția ori, poate, nici n-ar mai fi. Este autobasculanta ce ia în piept cele mai grele, mai dificile trasee ale construcției, marile șantiere, marile cariere miniere (o găsim, de pildă, la ora de față, în bazinul Moldovei Noi, cărînd munții de pămînt și de piatră care ascund izvoarele minereului), lucrările de regularizare a apelor, deschiderile de căi navigabile (cum a fost Canalul Dunăre–Marea Neagră, cum e azi Canalul Dunăre–București). Adică lucrări în care eforturi de anvergură cer mașini pe potrivă, cu anvelope pe potrivă, mari, aprige, vrednice, rezistente, capabile să răspundă oricăror solicitări.

Deci anvelope de care economia noastră avea nevoie, o nevoie tot mai adînc resimțită în tumultuoșii ani constructivi ai ultime

→

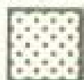

În 1983, o dată cu intrarea în funcțiune a Întreprinderii de anvelope din Drobeta-Tr. Severin, România s-a plasat lîngă primele cinci țări din lume, între care asi ai domeniului ca S.U.A. și Japonia, producătoare de pneuri-gigant

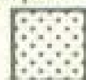
→

lor două decenii. Desigur, un proiect ambițios, dar la carul căruia, înhămîndu-ne, n-am făcut-o, precum se vede, doar din dorința de a ne ilustra, de a ne împodobi palmaresul economic cu încă o performanță, așa cum n-am făcut-o nici riscînd, ci întemeindu-ne pe maturitatea și pe forța economiei noastre, pe tehnica și capacitatea noastră tehnică, intrate, în ultimele două decenii, în epoca performanțelor. Iar „carul" la care ne-am înhămat, declară ing. Octavian Popescu, merge, și încă bine. La început a mai avut el niște opintiri, dar acum, da, merge bine, se mișcă harnic și dezinvolt, e prezent oriunde îl cheamă țara, dă țării ce i se cere, mai dă și altora. Anvelopa-gigant românească, produsă azi în nu mai puțin de 16 sortotipodimensiuni, a ieșit, de la o vreme, în lume, circulînd din Australia în U.R.S.S., din Egipt și Liban în Singapore, din Franța și Belgia în Italia și Olanda, din Canada în S.U.A.. Așadar, trei din cele cinci mari producătoare de cauciucuri-gigant au devenit ele însele abonatele anvelopei noastre. Circa 60 la sută din producția întreprinderii pleacă peste hotare. Portofoliul de comenzi e asigurat, iar planul la export, ni se spune, îndeplinit la zi.

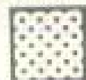
A patra întrebare se naște firesc: cine sînt constructorii anvelopei, ce hram profesional poartă ei, cum fac ceea ce fac?

Halele cît niște moșii, echipate cu tot ceea ce tehnica veacului are mai nou și mai scump (sofisticate mașini electronice, cu ceasuri programatoare, cu celule fotoelectrice, cu sisteme de numărătoare inversă a operațiilor, cu control cu raze X, cu difuzoare prin care cei implicați într-o secvență sau alta a fluxului tehnologic comunică prompt între ei, menținînd vie fluența fluxului) sînt ocupate de tineri. Nu sînt prea mulți, cel puțin în raport cu dimensiunile halelor, mecanizarea și automatizarea extremă le cere prezența doar la pupitrele de comandă ale unor puncte nodale ale producției, dar, atîția cîți sînt, ne obligă să adăugăm interogației de mai sus și semnul de exclamare. Fiindcă sînt, cum spuneam, oameni tineri, chiar foarte tineri, vîrsta lor medie este sub 22 de ani, cînd să fi învățat pretențioasa tehnică a făuririi „giganților"?

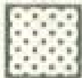

Întrebarea i-o punem tot unui tînăr, „cu ceva", precizează el, peste media de vîrstă a colectivului, „cu ceva mai mult", adaugă, însoțindu-și zisele cu un surîs foarte tînăr: Ioan Dan Buzulică, directorul tehnic al întreprinderii, și dacă termenul ne îngăduie, dată fiind vîrsta lui și a fabricii, unul din veteranii ei.

E aici de cînd s-au săpat fundațiile, dar fabrica e în buzunarul lui de mai demult, e de prin anii '79, cînd s-a întocmit documentația pentru proiecte. Mehedințean de fel, „anvelopist" cu stagii în întreprinderi de profil din țară și cu specializări în străinătate, știe, ni s-a spus, cam tot ce e de știut în domeniu, ba și ceva pe deasupra; ce nu știe, ni s-a mai spus, „se poate dactilografia, cu litere mari, pe spatele unui timbru". Drept pentru care, încredințîndu-ne competenței sale ca să ne dirijeze pe întortochiatele cărări pe care se naște, crește și se rostogolește spre lume anvelopa-gigant românească, repetăm întrebarea privitoare la tineri, la modul în care ei și-au apropiat profesia, adăugind că, firește, despre el, despre interlocutorul nostru, nu vom vorbi la acest capitol, el avînd fabrica „în buzunar", mai avînd și cunoștințe dobîndite în țară și în străinătate, inclusiv în țara-campioană a branșei, Japonia. S-au specializat în țară și în străinătate, ne răspunde, și alții, 21 de inși chiar în Japonia, dar temeiul stăpînirii profesiei a fost și rămîne aici. El înseamnă școala profesională a fabricii, care e chiar o școală, o exigentă școală, înseamnă și

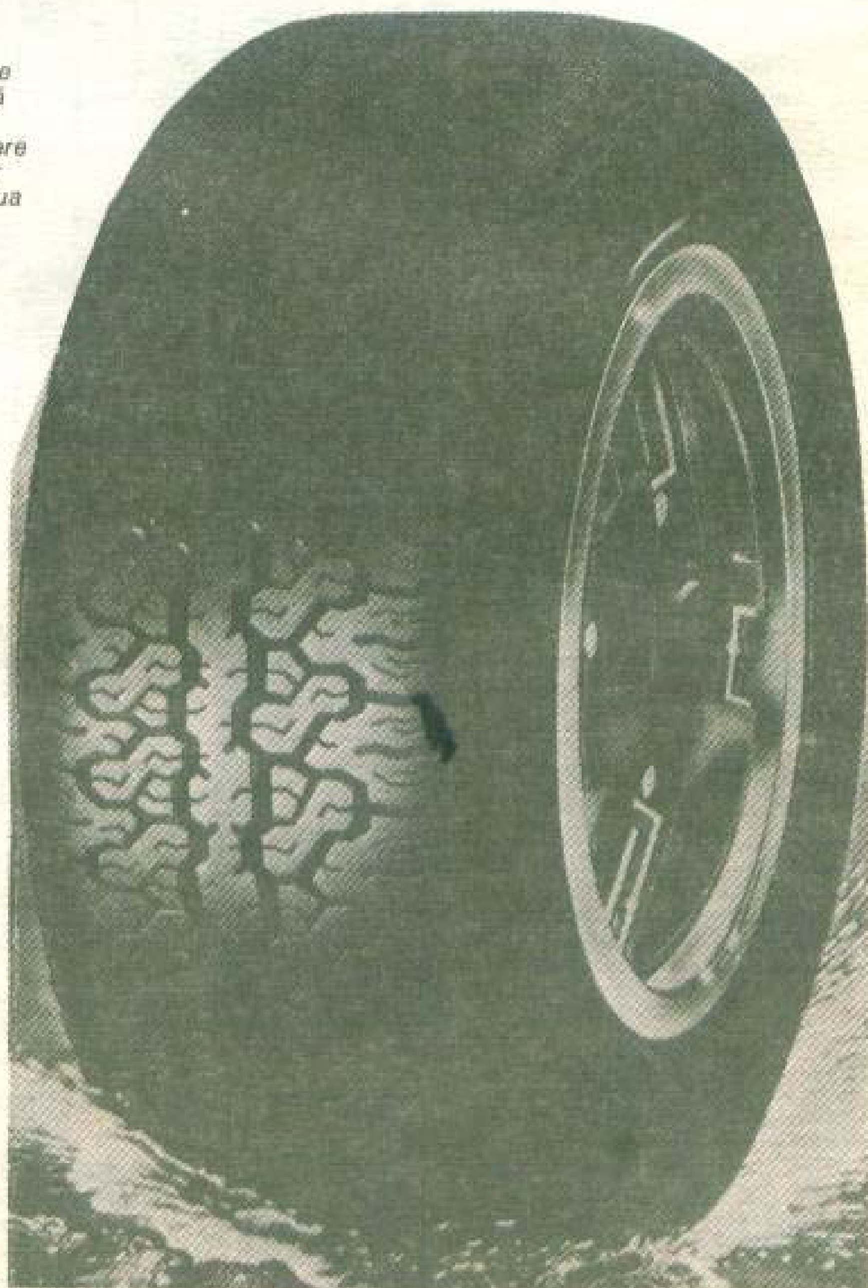
cursuri, nu mai puțin exigente, pentru calificare, ridicarea calificării, policalificare, reciclare „din mers", adică înnoire „din mers" a calificării, un întreg sistem de învățămînt menit să echivaleze calitatea muncii cu cea a ideii. Procesele confecționării anvelopei sînt, e adevărat, mecanizate și automatizate, o operație cum este cea a vulcanizării, de pildă, cea mai complexă dintre toate, efectuîndu-se sub veghea ceasului programator, care comandă cu precizie electronică duratele fazelor și succesiunea lor, rolul operatorului fiind doar acela de a nu scăpa din vedere semnalele optice sau acustice care cer intervenția omului. Asta înseamnă atenție, însușire nativă, dar și educabilă. Înseamnă promptitudine a deciziei, a unei decizii calificate, elemente care, în gradul cel mai înalt, sînt educabile, sînt fructul însuși al educației.

Drept care toți operatorii chimiști, unii abia ieșiți din școli, au luat din nou loc în bănci. Restructurate, eliberate de caracterul formal și uneori fortuit, scoase de sub domnia „teoriei pure" și legate intim de producție, de nevoile sau de aventurile ei, adică de acele momente-surpriză, nu prea tratate în cărți, vestite de semnalele optice ori acustice, cursurile de ridicare a calificării și-au adus tot mai mult, în ultima vreme, dobînda, la ele participînd, pentru prima oară, chiar și cei cu pregătirea profesională ștampilată în vechi și mari întreprinderi din țară și din străinătate și care, într-o seamă de cazuri, se socoteau specialiști infailibili, complecși și compleți. Dar o anvelopă-gigant, în structura căreia intră nu mai puțin de 150 de tipuri de materii prime, fiecare cu legile și pretențiile lui, împletite cu legile și pretențiile ansamblului, ridică, în fiecare fază de execuție, probleme noi, care silesc la acea înnoire „din mers" a calificării, de care vorbeam înainte. Se spune (și s-a spus și aici,

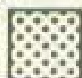
→

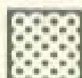

Anvelopa-gigant, ne spun interlocutorii, „nu-i chiar un zgîrie nori al pneurilor", nu-ți răstoarnă capul pe spate, ca s-o poți contempla, dar, din punct de vedere tehnic, privește de sus, de chiar foarte sus, anvelopele de toată ziua

→ din necunoaștere uneori, alteori în scopuri propagandistice, pentru atragerea de tineri în întreprindere) că utilajul de înaltă tehnicitate „nu-l lasă pe om să greșească". Dar rețeta de fabricare a „giganților" rămîne totuși isprava omului, iar această rețetă se schimbă de la o piesă la alta, nicăieri nu se repetă aceleași soluții. Într-un fel trebuie concepută și făurită textura anvelopei-gigant care va rula într-o exploatare minieră, într-alt fel textura celei destinate să aibă de-a face cu lucrări de regularizare a apelor. Într-un fel va fi anvelopa exploatabilă în regim de lucru de numai 4–5 ore, într-altul cea care va trebui să ostenească 10 sau 12 ore în șir. Anvelopele confecționate pe țărmul Dunării s-au dovedit, în toate aceste cazuri, bune; însuși președintele celebrei firme „United" din S.U.A., oaspete al fabricii severinene, și-a declarat deschis prețuirea față de ele, ca față de unele ferm înscrise în parametrii tehnicii mondiale, lăudîndu-i pe autorii lor.

Ni se avansează nume de fruntași ai întrecerii, între care ing. Dan Guran, șeful biroului producție, ing. Grigore Bucsain, șeful secției amestec, maistrul Ion Crăciunel, operatorii chimiști Ion Medariu și Adam Nehoiu, apoi alte și alte nume, nu le putem reține pe toate, căci încercarea noastră de a le transcrie ar risca să se dizolve într-o adevărată listă onomastică. Ni se mai spune că ei, acești oameni tineri și foarte tineri, au asimilat, în ultima vreme, un produs pe care proiectul inițial al fabricii nu l-a cuprins, este vorba de camere pentru anvelopa-gigant, realizate aici la același nivel de superioare pretenții

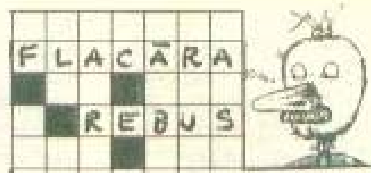

Anvelopa-gigant „made in Romania" atrage astfel noi și noi amatori. Dar, zice interlocutorul nostru, „noblesse oblige", faima obligă. Acasă la „giganți" se știe bine asta și se procedează în consecință.

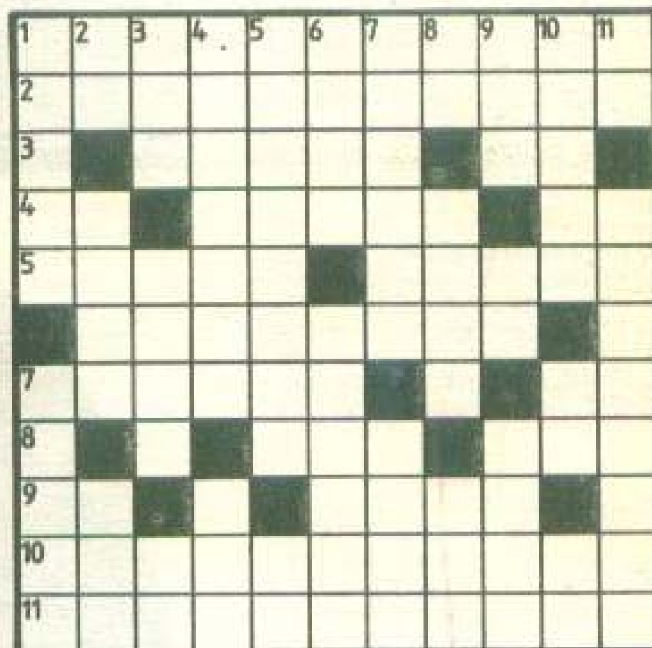
ILIE OLTEANU

SINCRONIZĂRI LA MINUT

ORIZONTAL: 1) Secretul cifrului. 2) Spațiu de încrucișare. 3) O arătare... cu brațele întinse – Mărunțel la trup!... 4)... și hapsîn la inimă! – A lăsa în suspensie – Termos gol! 5) Unguent alb-lăptos pentru arsuri – Muguraș de păr timpuriu. 6) Figură de halterofil. 7) Cu tendință de înălțare (pl.) – Colț... de buldog! (pl.). 8) Om de lume – Formă trecătoare de vărsat. 9) Strînse la cină! – Cîștigătoare în prelungiri la o partidă de rugbi. 10) Schemă de joc (pl.). 11) Au caractere frumoase.
VERTICAL: 1) A face cuiva un semn cu mîna – Un fel de lac unde se pot face băi de nămol. 2) Coadă de tîrn! – Izvor de inspirație pentru umoriști – Vată termogenă pentru mama Terra. 3) Limită inferioară! – A căsca gura la oameni... – Un gol marcat cu participarea ambelor extreme!... 4) Produce o explozie nedorită de bucurie pe stadion (pl.) – Cocoșel de aur. 5) Culcați cu forța – Lege pentru noi! 6) O mulțime de războaie (pl.) – Servește cînd se ia masa. 7) Mijloc comun de transport – Rezultat strîns (apreciat ca valoros!) 8) Sus pe cer! – A da strălucire – Fruntaș la serviciu. 9) Tare la carte – Jos la vale! – Cîmpuri de operații uneori. 10) Termen de judecată – Buni... la biliard! – Una... apoi alta... respinse la un atac! 11) Aripi de avioane! – Niște soliști... alintați.

ION C. PĂUN
Pitești

2 ctitorii ale pămîntului:
■ MĂRĂCINENI
■ BELCIUGATELE

Livezi în eprubetă

În toată clădirea plutea acel iz specific de sterilizare. După ce au scos „pacienții" din încăperea de termoterapie, unde temperatura reglată electronic a inactivat virușii, fetele în halate albe și cu măști de tifon pe față au început să „decupeze" cu bisturie și pensete, sub lupa binoculară, explante de celule. O sală de chirurgie? Nu, un laborator din cadrul Institutului de cercetare și producție pentru pomicultură Pitești-Mărăcineni. Cei „operați" nu erau de fapt decît niște lăstare de prun și căpșuni cărora li se prelevau țesuturi sănătoase pentru a fi crescute „in vitro" și a se asigura un material săditor cruțat de agenți patogeni. În celelalte încăperi ale acestui veritabil sanatoriu, inginera Maria Isac, biologul Luminița Nicolae și echipa lor pregăteau, printr-o alchimie misterioasă, variate medii nutritive sintetice în care fragmentele de meristem să se deschidă spre viață. Se

→

Noile seve ale cîmpiei

Din București, pe șoseaua care duce spre Călărași, la km. 24, un grup de clădiri cochete, cu alei asfaltate, inundate de flori, te îmbie la un popas.

Sîntem la Stațiunea didactică experimentală Belciugatele, din cadrul Trustului I.A.S. Călărași, a Institutului agronomic „Nicolae Bălcescu" din București. Directorul acestei instituții este rectorul institutului, prof. dr. Constantin Pintilie, iar șefii de fermă, cadre didactice. Întreaga activitate este realizată de către muncitori împreună cu studenții, viitorii specialiști.

Cîmpul, la sosirea noastră, era împînzit de studenți, unii călări pe tractoare, alții pe semănători, alții la plantări de pomi, ori la amenajarea unui parc din fața modernului cămin studențesc. Căminul oferă o cazare asemănătoare unui hotel confortabil. Pe întreaga perioadă de practică, studenții locuiesc permanent în stațiune, unde li se asigură condiții bune de muncă și de învățătură. Laboratoarele sînt situate în clădiri anexe — aferente bazei materiale propriu-zise a fermei — alături de cîmpurile experimentale sau lîngă complexele de animale.

În adăposturile cu animale, gătite ca pentru o expoziție, domnesc o ordine și curățenie desăvîrșite.

→

→

„construiau" cu migală, sub mîngîierea neonului, viitoarele plante. Întîi li se asigura o dietă specială, ca să mijească o bucățică de rădăcină, apoi, în alte eprubete, se regiza microînmulțirea, pentru ca, în final, după un schimb de locuință în mini-ghivece, ele să pășească în faza de „vivo". Aici, viitorul măr, păr, zmeur, acum încă de dimensiuni liliputane, erau supuși călirii progresive la arșiță, ceață, umiditate. Fața nevăzută și spectaculoasă a viitoarei livezi împodobite cu rod bogat! „Sînt sigur că nu greșesc afirmînd că pomicultura este la fel de complexă ca și electronica, deci că această industrie a viului se compune din multe fațete pe care trebuie să le șlefuiești îndelung pentru a putea vorbi de calitate, diversificare, productivitate – ne spune directorul institutului, doctor inginer Ilarie Isac. În spatele unui măr rumen sau al unei pere gustoase se ascund cercetări care «scapă» celor care, pînă la urmă, simt doar bucuria fructelor".

De 30 de ani, Ilarie Isac a tot sădit idei originale la rădăcina unor noi plantații. De data aceasta, împreună cu directorul științific Mihai Iancu, s-a gîndit să schimbe chiar arhitectura livezii. „În plantațiile clasice se circulă cu utilaje pe lîngă fiecare șir de pomi – ne explică, în continuare. Acest du-te-vino ca pe, să zicem, o autostradă se face peste rădăcini, ca să nu mai punem la socoteală că se degradează și solul. Grupînd mai mulți pomi în rîndulețe transversale și amenajînd pentru trafic alei speciale, menajăm suprafața de nutriție și pămîntul. Cursele mașinilor de întreținere se scurtează cu 70 la sută și se micșorează astfel consumul de carburanți. Cu această sistematizare a «bulevardelor pomicole», și terenurile în pantă vor fi trasate doar pentru porțiunea de circulație, evitîndu-se «sculpturile» masive în deal, care decopertează tocmai stratul fertil. Terenurile în pantă,

→

Sectoarele porcin și bovin sînt date pe mîna a doi tineri absolvenți ai institutului, soții Mioara și Gheorghe Mărgineanu. De sectorul cabalin răspunde Doina Longo, studentă la fără frecvență. Soțul este și antrenor al echipei de călărie a studenților. Clădirea cea mai înaltă, care domină șoseaua, și din turnul căreia îți apare o priveliște încîntătoare a cîmpiei Bărăganului, este stația de uscat și condiționat semințe. Șeful stației, ing. Vasile Zăpor, veghează ca cele peste 8 000 de tone de semințe ale stațiunii — ca și multe alte mii, aparținînd unităților agricole din județul Călărași și Sectorul agricol Ilfov — să fie de cea mai bună calitate.

Ne adresăm rectorului, cu rugămintea de a ne spune cîteva lucruri despre stațiune și despre modul în care se efectuează, aici, integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția.

Modernizarea procesului nostru de învățămînt, ne-a declarat interlocutorul, se realizează prin deplasarea activităților didactice din cadrul institutului în cel al unităților de producție, în care se înfăptuiește instruirea profesională a studenților. Acest deziderat important al învățămîntului modern agricol a dus la comasarea activităților didactice în stațiunea didactico-experimentală Belciugatele, care cuprinde și fermele de la Moara Domnească și Băneasa. Astfel, baza de integrare a institutului cuprinde azi 3 643 hectare teren, repartizat în 3 zone principale: 2 800 hectare la Belciugatele, cu 4 ferme, dintre care 3 de cîmp, pentru producerea de semințe selecționate, și un complex zootehnic; o fermă la Moara Domnească, specializată în cercetări privind tehnologia de cultură pe

mai sărace, care trebuie îngrășate cu mari cantități de gunoi de grajd, adus prin cărăușie cu motorul ambalat la deal, nu ne-au prea lăsat să punem liniștiți capul pe pernă. Am experimentat cultivarea între pomi a unor graminee și leguminoase care să crească fie la umbră, fie între octombrie și aprilie, cînd nu sînt frunze care să le ecraneze soarele. Ele sînt recoltate și lăsate pe loc să se descompună pentru fertilizarea pămîntului. Costurile sînt minime, iar această îmbrăcăminte verde preîntîmpină și eroziunea solului".

Astfel de soluții originale nu le-au cam trecut prin minte altora în lume. Tot de primă linie sînt și cercetările de combatere biologică a unor rase de dăunători și tulpini de boli rezistente la pesticide. După numeroase meciuri test de „care pe care", inginera Georgeta Teodorescu a selectat cîteva specii de viespi oofage care distrug ouăle viermilor merelor și prunelor. În institut și la unele stațiuni pomicole din țară s-au înființat adevărate maternități pentru aceste insecte ce apără livezile. În momentul cînd fluturii celor doi dușmani vin să se servească din fructe, horticultorii fac să decoleze escadrilele de viespi oofage care-și depun urmașii chiar în ouăle dăunătorilor, împiedicînd evoluția lor. De asemenea, conform tehnicii microorganismelor antagonice, cu biopreparatul din ciuperca „Tricoderma Viridae" s-au salvat căpșunile atacate de putregaiul cenușiu. Aceste inspirate bioterapii nu numai că reduc consumul de pesticide, dar micșorează și reziduurile toxice din fructe.

După ce am încercat să ridicăm cortina de pe munca modestă dar importantă din culisele livezii, e momentul să lăsăm să intre în scenă și actorii cu priză la public, și anume soiurile de fructe. Cercetătorii au pregătit o distribuție numeroasă. După o muncă de 12 ani, doctorii ingineri Nicolae Braniște și Vasile Cociu au reușit să obțină un soi nou de mere timpurii cu coacere în iulie, denumite Familia Romus. Roșii în obraji și gustoase și, pe deasupra, atît de rezistente la boli încît, în loc de 14 tratamente cu pesticide au nevoie doar de 7, ele asigură și producții bune – de 25 de tone la hectar. S-au încercat sute de formule parentale, pînă s-a ajuns la cea mai indicată combinație între Ionathan, Camuzat și Malus Floribunda, în așa fel ca noul născut să moștenească cele mai valoroase calități de la părinți. Pentru a depista cel mai dotat individ de la care să pornească o nouă selecție și finisare genetică, amelioratorii au supus mii de mere la examene dure, în care acordau fiecărui fruct 130 de note. Probe trecute cu „foarte bine" din moment ce, în țară, sînt pe rod deja 100 de mii de pomi, iar soiul se află în faza de încercări de aclimatizare în Franța, R.D.G., Cehoslovacia.

Perele Trivale, Triumf, Argesis te îmbie să le mănînci din ochi datorită tenului lor roșu și sănătos. Ești însă cucerit definitiv cînd le simți aroma, gustul echilibrat între zahăr și aciditate, și, mai ales, pulpa zemoasă. Se coc de la început de iulie pînă în august, și cercetările continuă pentru noi soiuri, care să se pîrguiască în depozit pînă în aprilie al anului următor. Mama denumită Napoca le-a învățat lecția productivității, căci perele create se pretează la culturi in- →

solul brun-roșcat, și ferma de la Băneasa, cu profil hortiviticol.

Stațiunea este capabilă să livreze anual 10 000 tone semințe de elită, care acoperă necesarul de însămînțare pentru o suprafață de circa 100 de mii hectare. Totodată, s-a dat în folosință o stație de condiționare a semințelor cu instalații automatizate, care permit uscarea și calibrarea a 2 000 tone de semințe. În cultura de cîmp profilul este semincer, S.D.E. Belciugatele fiind unul din cei mai mari producători și furnizori de semințe din țară, cu cele 1 000 hectare de grîu din categoria super-elită de care dispune. Ferma horticolă a Belciugatelor livrează beneficiarilor externi material biologic superior, iar sectorul zootehnic este capabil să producă material biologic de mare capacitate reproductivă, ceea ce va contribui la dezvoltarea puternică a zootehniei în județele limitrofe.

Cîteva exemple, din producțiile realizate în anul trecut: la grîu s-au obținut 6 768 kg/ha, cu o depășire a planului de 47%; la orz — 8 268 kg/ha, cu o depășire de 60%; la floarea-soarelui pentru sămînță — 2 825 kg/ha, cu o depășire de 204%; la soia — 3 312 kg/ha, cu o depășire de 65%; la lapte — 6 172 l/cap de vacă furajată, cu o depășire de 23%; la lînă — 8,6 kg, cu o depășire de 11%.

Activitatea economico-financiară se cifrează la peste 70 000 000 lei. Stațiunea dă beneficii în fiecare an. În 1986, pentru producția de floarea-soarelui, stațiunea a fost distinsă cu înaltul titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare".

În domeniul cercetării, rezultatele sînt, de asemenea, dintre cele mai promițătoare. După cum a ținut să precizeze rectorul institutului, în acest domeniu s-au finalizat, în ultimul timp, obiective de maximă importanță, legate de sarcinile ce revin cercetării științifice în procesul noii revoluții agrare. Institutul răspunde de stabilirea tehnologilor de cultură a plantelor pe solurile brun-roșcate, care ocupă o suprafață de peste 1 milion de hectare în sudul țării. De asemenea, în stațiune sînt create noi soiuri de hibrizi și plante cu capacități sporite de producție. Să nu uităm că aici au fost create 6 linii noi de grîu, între care liniile I.A.N.B.-21 și I.A.N.B.-70,80, care prezintă o importanță deosebită pentru economia națională. S-au predat, de asemenea, două linii de soia pentru omologare. La Facultatea de horticultură au fost omologate clonul de viță Chardonay 25-Murfatlar și alte cîteva soiuri de viță pentru vinificație. S-a obținut premiul OSIM pentru soiuri de tomate Export-II și două premii pentru hibrizi de măr la cel de-al VI-lea Concurs de fructe. Au fost propuse pentru omologare două noi soiuri de tomate pentru industrializare și soiurile de struguri de masă Augusta. În palmaresul stațiunii mai figurează, la capitolul creație, 4 noi soiuri de măr, 4 de cireș, 1 de vișin.

La Băneasa, studenții au posibilitatea să lucreze direct cu peste 100 specii plante perene și anuale, ceea ce reprezintă peste 800 de soluri. Între principalele teme abordate pe plan științific sînt cele privind stabilirea dozelor și epocilor de aplicare a îngrășămintelor chimice și naturale, precum și efectul îngrășămintelor asociate cu microelemente, teme privind producția de biomasă vegetală pentru furnizarea de energie cu substanțe utili- →

→

tensive de 1500 de pomi pe hectar, iar tatăl Moretini le-a împrumutat precocitatea, rodul apărînd la vîrsta de 3 ani în loc de 5. La simpozionul internațional Eucarpia, francezii l-au întrebat pe doctorul Braniște: „Sînteți nașul lui Argesis? Copilul se poartă bine în grădinile din Angers". Bineînțeles, din moment ce luase premiul întîi la Erfurt!

Nu știm cît de cunoscute sînt fetele cu numele de Silvia în Pitești, dar pruna Silvia și-a făcut popularitate nu numai aici, ci și în Germania și Iugoslavia, unde a cîștigat medalii de aur. A impresionat prin dimensiunile ei cît ale unui ou, prin greutatea de 40 de grame și prin „înghesuiala" ce o produce pe hectar: peste 20 de tone, de 10 ori mai mult decît media producției obișnuite. Doctorii Vasile Cociu și Roman Roman nu s-au oprit însă aici, ci au mai creat și alte exemplare de performanță, ca Centenar, Piteștean, Dîmbovița, Ialomița, Minerva, redovedind că Argeșul e patria prunului.

După ce o viață de om s-a sculat dimineața cu gîndul la cireș și la vișin, iar noaptea tot pomi a visat, doctorul Titu Gozob a ieșit liniștit la pensie. Cireșul Cerna, la care a migălit ani și ani, se plantează intensiv în număr dublu față de soiurile clasice, produce 12 tone la hectar și, fiind mic de statură și pletos, se recoltează ușor. Fructul nu mai cîntărește, ca de obicei, 5 grame, ci 10, așa că gestul romantic cu cireșele atîrnate la ureche nu se știe dacă se mai poate face fără riscuri. Oricum, mereu nemulțumit, pensionarul se mai urcă de 3 ori pe săptămînă în cireșii din livada institutului, pentru a găsi noi soluții de „îngrășare" a hibrizilor de elită.

„La umbra nucului bătrîn" din curtea bunicului din Jupinești a stat inginerul Braniște nu numai ca nepot, ci și ca ameliorator cu

sarcini de serviciu în depistarea biotipurilor de excepție din flora spontană. I-a povestit colegului său Ion Onea despre statura lui falnică, despre fructele mari și gustoase. Acesta l-a vizitat pe moș, a luat de la el o pungă de nuci și, analizînd proteinele și grăsimile fructelor, a cumpărat apoi toată recolta și ramuri altoi; după care a semănat, a obținut puieți, a altoit, a făcut cocteiluri de gene... Și așa au trecut 12 ani. Soiul nou de nuc rodește la 5 ani, în loc de 10, cîte 50 de kilograme pe pom, e rezistent la bacterioză și are fructul cu coajă subțire și 50 la sută plin cu miez care se extrage ușor și întreg. Aceeași campanie de ameliorare se întreprinde cu succes la căpșuni, zmeură, coacăze, afine.

Recolta institutului a demarat bine și în 1988. Primul rod obținut este Ordinul Muncii clasa I-a, după ce ani de zile Mărăcineniul a fost abonat la treapta a doua a podiumului de premiere. Așadar, atunci cînd mușcăm cu poftă dintr-un măr, să ne îndreptăm un gînd și spre cercetătorii argeșeni, care se apleacă cu migală și har asupra fructelor, spre bucuria noastră.

FLORIN CONDURĂȚEANU

→

zabile, cercetări privind epocile și densitățile optime de semănat pentru grîu, orz, porumb, soia, floarea-soarelui. În domeniul producerii de furaje s-a realizat, la Moara Domnească, un cîmp experimental privind comportarea solurilor de graminee și leguminoase perene recent create în țara noastră, în combinații cu diferite sisteme de fertilizare. În domeniul irigațiilor sînt de menționat cercetările privind utilizarea apelor uzate și a nămolurilor, pe această cale obținîndu-se recolte foarte ridicate la porumb (fără întrebuințarea de îngrășăminte chimice). Institutul participă cu întreaga sa capacitate științifică la rezolvarea unor teme privind valorificarea nămolurilor uzate din marile complexe agrozootehnice, la problemele ale optimizării, mecanizării și chimizării agriculturii.

Viitorul specialist pleacă din studenție, după anii de practică la Belciugatele, cu știința muncii pe mari suprafețe (cultura grîului, de exemplu, o învață pe o suprafață de 1000 ha); el învață zootehnie tot în condiții de mare producție, ceea ce, nu mai este nevoie să

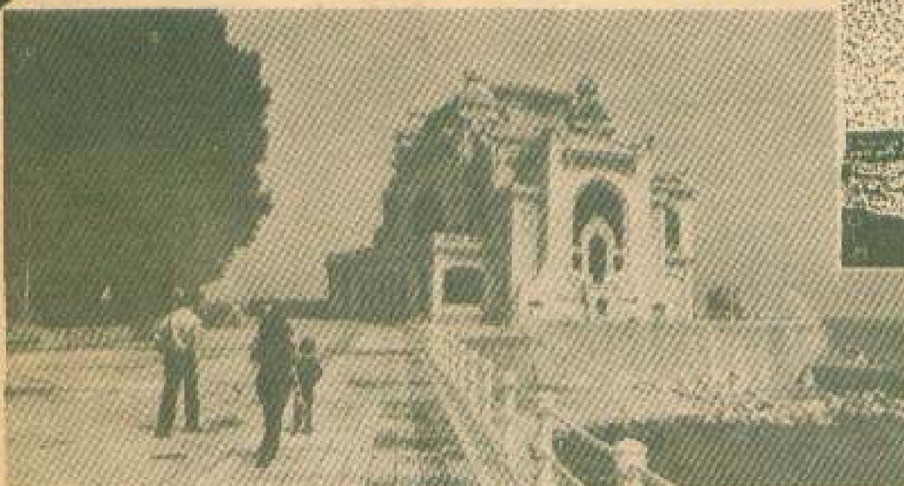
spunem, îi va fi de neprețuit folos. Dacă în primii ani, ne spune prof. dr. Constantin Pintilie, eram criticați în presă pentru tipul de învățămînt „de seră" practicat la Belciugatele, acum studenții se pregătesc, aici, cu adevărat pentru marea producție, realizabilă la nivelul cel mai înalt al științei și tehnicii și pe toată claviatura sa. În ferma de la Băneasa, alt exemplu, noi facem totul, de la pepiniere pînă la industrializarea produsului horticol. La fel, în cultura plantelor de cîmp sau în zootehnie: de la noi pleacă material biologic cu mare capacitate productivă, care poartă marca institutului. Preocupări concrete avem și în domeniul îmbunătățirilor funciare. Studenții și cadrele didactice participă la combaterea eroziunii solului; avem la Aldeni, în județul Buzău, o stațiune-pilot cu acest profil. Da, putem spune — conchide interlocutorul — că „momentul Belciugatele" reprezintă un capitol important în perfecționarea învățămîntului agronomic din România.

Spațiul tipografic nu ne-a permis să transcriem și alte date de cel mai viu interes privind, cum spunea interlocutorul nostru, „momentul Belciugatele" — acest ogor al științei pe care se pregătesc întru rod, o dată cu mari producții vegetale și animale, iscusințele viitorilor specialiști ai cîmpiilor țării. Ceea ce trebuie însă menționat este că acest important „moment" e în plină evoluție, sporindu-și mereu, în cuprindere ca și în intensitate, demersul științific și practic, deschizîndu-se deci, cu toate datele sale, spre viitor.

TEODOR MARIAN

ARTA RESTAURĂRII

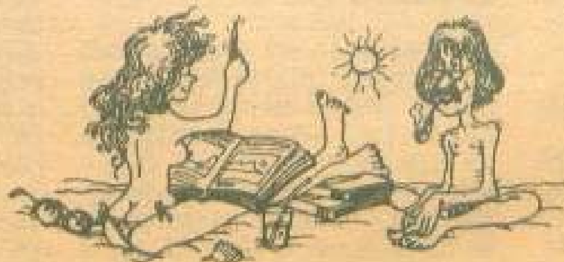
Cazinoul, viaţa a doua

O generoasă investiţie a fost pusă în operă pentru restaurarea frumoasei clădiri-monument de la Constanţa

Prin anii '30, un călător de ocazie, francez de baştină şi om, de bună seamă, civilizat, înclinat a vorbi cu simpatie şi a alege vorbe prietenoase şi de laudă despre ceea ce văzuse pe litoralul românesc al Mării Negre, mărturisea că nu-i place Cazinoul. Era dreptul lui să-şi exprime această impresie, chiar dacă el, de fapt, n-avea deloc dreptate. Şi nu poţi să nu te întrebi, la urma urmei, fie şi în treacăt: dacă nu-i plăcuse Cazinoul, ce ar fi putut să-i placă, altceva, mai mult? Albul Cazino, zicea el, este „pretenţios de complicat" şi „încarcă ţărmul mării".
Poate franţuzul, călător pe la noi, pornise în căutarea unor imagini de ţărmuri de început de lume, de ţărmuri sălbatice, şi fusese contrariat de a nu le găsi întocmai cum le proiectase în visările lui, dar într-o ţară care-şi cucerise cu atîta efort şi dreptul, şi ambiţia şi, într-o oarecare măsură, şi posibilitatea de a construi monumental, timpul nu mai putea să privească decît înainte, o dată cu oamenii, asta e sigur, şi cel mai bun argument în această privinţă este că mai încoace, spre anii noştri, litoralul avea să continue a-şi preschimba înfăţişarea într-un ritm şi în proporţii spectaculoase de-a dreptul.
Lîngă modernele edificii prin care a prins strălucire salba staţiunilor construite în anii din urmă, Cazinoul din Constanţa a rămas ca un bunic în ale cărui amintiri vacanţele petrecute pe litoralul românesc al Mării Negre se învăluie într-o aură romantică de-al cărei farmec, în ciuda oricăror aparenţe, această lume grăbită a veacului XX nu s-a îndepărtat nicidecum. Cazinoul continuă să rămînă, cum a fost, o emblemă a litoralului nostru iar în opinia oamenilor de specialitate, neclătinată de impresiile vreunui călător de ocazie, el reprezintă una dintre operele de referinţă ale arhitecturii „art nouveau" în România.
Dar albul şi venerabilul Cazino, ridicat pe la începutul acestui secol, a fost supus de curînd unei operaţiuni de întinerire. O etapă a vieţii lui s-a încheiat pentru a se redeschide o altă etapă, cu siguranţă, la fel de glorioasă.
Restaurarea a durat doi ani şi a fost executată de Întreprinza de construcţii O.N.T. Litoral.
Au fost consolidate structurile de rezistenţă, au fost renovate faţadele vizibile dinspre mare sau de pe uscat, ca şi terasele, iar refacerea spaţiilor interioare s-a încheiat cu dotarea întregului Cazino cu mobilier nou, cu covoare noi, cu candelabre noi (27 la număr, cel mai mare avînd înălţimea de 7 metri şi diametrul de 3 metri şi jumătate). Frescele şi vitraliile datorate unor artişti plastici din Constanţa şi Bucureşti, lambriurile şi stucaturile măiestre, somptuozitatea luminoasă a marmurii, canapelele şi fotoliile de pluş dau locului o ţinută aparte, o demnitate şi o eleganţă deosebite.
O generoasă investiţie a fost cheltuită pentru a se păstra şi a se face chiar mai strălucitor un bun de preţ pe care l-am moştenit. El aşa trebuind să se şi transmită mai departe, ca un bun de preţ.
În bătaia „vînturilor, valurilor", Cazinoul se ridică maiestuos prin ani şi, dincolo de imaginea lui de pe cărţile poştale ilustrate, ce transmit „salutări de pe însoritul litoral", el rămîne un simbol chiar al modului nostru de a înţelege ideea de frumos, într-o incoruptibilă frăţietate cu însăşi ideea de civilizaţie. Căci dacă noi vorbim cîteodată despre Cazinoul din Constanţa, cum o facem şi acum, în aceste rînduri, nu e mai puţin adevărat şi nu e mai puţin important că el vorbeşte despre noi tot timpul, prin chiar prezenţa lui la ţărmul Mării Negre. La ţărmul aceleiaşi mări care, unui reporter numit Delavrancea şi venit din Bucureşti la Constanţa, în urmă cu o sută de ani, la dezvelirea statuii lui Ovidiu, i se părea „purement et simplement de toată frumuseţea".

D. ELIADE

ACASĂ la un necunoscut

„Sînt unul din milioanele
de bețe de chibrit
ce ard o singură dată
cu flacăra toată.

. . . . .

Și țara trebuie
să treacă prin mine
Și ca să nu-i fie frig, cumva,
e bine s-o ascund în mine,
să fie chiar inima mea.

Să-mi fie icoană,
să vorbesc despre ea ca de mamă,
s-o iubesc, s-o ascult și să-mi fie
teamă, să nu-i fac vreo rană."

(D. NICODIM)

...Autorul rîndurilor ce urmează se numără printre fericiții descoperitori (aflați la vîrsta ce marchează semicentenarul) care – tăind țara în lung și în lat, așa cum bine le stă reporterilor – au descoperit, dincolo de obligatoriile sarcini de serviciu, un *„altceva"* care i-a marcat profund.

Mă număr printre aceștia, iar ceea ce vă voi relata înseamnă *un caz* (să-i spunem așa!?), nu ieșit din comun – există mii de oameni de felul celui la care mă voi referi – ci, poate, mai colorat, mai interesant ca destin. Mă voi referi la un om cunoscut absolut întîmplător, care la ora actuală îmi este, și îi sînt, *prieten*.

Am declarat acest lucru încă din capul locului pentru a nu fi acuzat ulterior de un sentimentalism facil, dar, permiteți-mi: vă voi vorbi despre *un necunoscut*, care conduce o lucrare însumînd, valoric, o investiție de *2 miliarde + 200 milioane lei* (pentru nespecialiști, așa precum sînt eu însumi, și pentru a fi înțeles: echivalentul sumei cu care s-ar putea construi și amenaja circa 1 000 – o mie! – de stadioane de fotbal) – și care sumă se va recupera în maximum 10 ani de la darea în folosință, urmînd ca de atunci încolo beneficiile să curgă... Dar să nu mă pierd!

Vă voi oferi, după posibilitățile mele și, mai ales, după pofta dumneavoastră de lectură, următorul montaj de text și fotografii în care viața unui om se confundă cu... dar să nu anticipăm; vă voi ruga doar să fiți atenți la *datele* fiecărei secvențe, pentru a reuși, împreună, să colorăm paleta unor vieți și a unei lucrări – luate împreună

– astfel încît culorile să-și păstreze prospețimea, iar paleta să folosească ca descriere. Așadar:

1984 *(text preluat din revista „Flacăra" nr. 36, 18 septembrie):*

„...Ceva mai jos de Drăgănești, către Caracal, a apărut o așezare inedită: un microorășel compus din locuințe de tip vagon, din prefabricate, așezate paralel, și între care au fost dispuse dale albe din beton. S-au plantat și flori, culorile lor punctează așezarea topită în lumina strălucitoare și sufocantă a soarelui de cîmpie. În mai tot cursul zilei e pustiu – numai cîțiva copii care se joacă în grupuri mici, căutînd o pată de umbră... Părinții sînt la lucru pe șantierul din apropiere: șantierul hidrocentralei Drăgănești. Printre aceștia s-a numărat, pînă nu de mult, și inginerul *Dumitru Nicodim:* deși locuiește încă aici, a fost mutat cu serviciul în Slatina, la sediul Grupului de șantiere „Olt inferior" (Trustul de construcții energetice București). În Slatina va primi locuință, peste o lună, pentru întreaga sa familie. Deși acest tînăr este legat trup și suflet de hidrocentrale – asta este, mărturisește, viața lui!"

„E însă nevoie de el aici, la grup, pentru că dacă doi oameni au fost *sufletul* introducerii unei noi și revoluționare tehnologii pe șantiere – inginerul *Radu Scutelnicu*, directorul grupului, și *Ștefan Buzoianu*, inginer șef mecanic – el, Dumitru Nicodim, a fost cel care a pus în practică, a executat lucrarea de șantier."

„Realizarea salbei de hidrocentrale de pe cursul inferior al Oltului reprezintă una dintre cele mai ambițioase proiecte din ultimii ani". „Este cea mai mare investiție hidroenergetică din țară atacată pînă în prezent – avea să-mi precizeze inginerul Radu Scutelnicu – și totodată unică în felul ei. În afară de producerea de energie, ea include un întreg sistem de navigație – navele fluviale vor face legătura între Slatina și Dunăre – și un altul de irigații (circa 100 000 hectare irigate la sfîrșitul lucrării). Mai amintind că volumul de escavații din zonă este jumătate din cel al Canalului Dunăre–Marea Neagră, ne putem face, cît de cît, o impresie despre colosalul dimensiunilor cu care se operează aici."

În rarele – prea rarele! – clipe de răgaz pe care i le îngăduie marele șantier, ing. Dumitru Nicodim caută liniștea și singurătatea pădurii care, în preajma construcției, pune un suav contrapunct giganticului freamăt al muncii

1988 *(15 mai, dialog):*

– Dumitru Nicodim, care a fost cea mai grea... cea mai afurisită zi din viața dumneavoastră?

– Dar... de ce?!

– Uite-așa!... O să vă întreb, apoi, și care a fost, știu eu?!, cea mai frumoasă! Încercați.

– Cea mai grea, mda... era prin martie *1982:* pe un oblon de căruță, autopsia tatălui meu. Casa lui era răvășită. Fusese găsit, mort, în casă: jumătate din trup se afla sub pat, doar picioarele afară; cînd l-au tras, avea urme clare, pe gît, de sugrumare. În plus, acoperișul fusese spart, podul de asemenea, s-a găsit și o frînghie... urme de cizme cauciucate pe dușumea, tata era bănuit că ascunde bani în casă, aur...! Au zis că s-a sinucis...! Ei, na...!?

– L-ați iubit!

– Da, enorm. Deși m-a bătut.

– Cum...?!

– Ei na, cum?!... Cu lanțul! (și rîde). Prin *1966*, casa avea așa, în exterior, un stîlp ce susținea grinda – eu furasem o bicicletă –, m-a legat de stîlpul ăla, m-a lovit mai întîi cu cureaua, apoi a luat lanțul de la o vacă... Puțin mai apoi am fugit de acasă. Cu bicicleta *aia!* ... La Constanța... vă miră? (și, altfel): m-am născut la 16 februarie 1951, în satul „6 Martie", comuna Jurilovca, Tulcea. Tata se numea TRIF; în 1982,

→

exact în 6 martie, l-au omorît...

– Știți cine...?!

– Da. Și, dacă?! Ce mai pot face?!... Unul dintre frații mei trăiește acolo, mi-a scris că s-a prăbușit casa aia, a lui tata...! Asta e...

„De multe ori m-am oprit asupra cuvîntului TATA. De fiecare dată n-am reușit decît să cred că exist ca să-mi plec spre pămînt privirea orfană".

„Jucam table cu un maistru, am pierdut; pierd împotriva oricărei logici; am plecat acasă convins că mi se va întîmpla ceva: nu trec două minute, mi se spune de la Slatina că tata a murit... Am fost a doua zi, l-am văzut cum îl tăiau, peste două zile îmi dam examenul la o teză de doctorat, am luat 10."... Voce calmă, blîndă. Acest blînd, „Blîndul Ben", cum i se va spune la hidrocentrala Rusănești, a contribuit decisiv la reușita construcției la care ne referim.

1982 — *lucrare începută, prima încercare de doctorat,* care se numește „CONTRIBUȚII LA STUDIUL INFILTRAȚIILOR PRIN MEDII POROASE CU ECRANE":

– Lucrarea ia drumul Institutului Politehnic București;

– *propune:* o reducere de milioane de lei la consumul de ciment pentru lucrări de betonare;

– producerea în țară a unor vibratoare de mare putere.

1988 *(„Draglina pășitoare"):*

...Tîrziu, în noapte: urci, dragul meu cititor, două etaje – pornind de la șenilele imensei instalații –, cît două etaje ale unui bloc!... Te împiedici în fiare și cabluri, dai de o scară cu trepte metalice, precum la un submarin – și pătrunzi în încăperea *aceea* în care totul se rotește, inclusiv pămîntul de sub tine, pe care nu-l mai simți acum: pătrunzi, deci, într-o imensă cameră cu aer condiționat, în care doi tineri – îi vom numi pe *Ardeleanu* și *Macasoi* – apasă pe niște manete; hardughia se mișcă o dată cu tine, farurile instalate deasupra acestui colos metalic plesnesc întunericul... (colos cîntărind 500 tone și avînd lungimea brațului de 45) metri; cupa acestui uriaș și diform aparat putînd sălta, ușor, un autoturism „DACIA – 1300")...!

Are aer condiționat, frigider, televizor – cabina.

Și perdele la geamuri.

...Uriașa instalație se mișcă (la discreta indicație a inginerului Dumitru Nicodim), Ardeleanu și Macasoi apasă pe niște butoane, sînt doi tineri, aceștia – și iată cum enorma instalație, cuminte, pășește ca un cocostîrc... mai întîi un pas, apoi altul... Mișcîndu-și enormele șenile, pe rînd, și purtînd deasupra o clădire metalică, în etajul doi al căreia zic că mă clatin, sau mă voi clătina... dar nimic: nu se simte nimic!

Rețin replica lui Nicodim: „Măi copii, măi băieți... nu aveți nimic altceva de făcut decît să aveți grijă de mașina asta... *Vă vom plăti* după cum meritați! Numai atît: *aveți grijă de acest utilaj!"*

...Utilaj ce consumă, ca putere instalată, 2 MW; per exemplu, „Porțile de Fier I" avînd 2000 MW – ceea ce ar însemna, în termeni deloc reportericești, că „Draglina pășitoare" a lui Nicodim – această minune electromecanică înaltă cît un bloc de locuințe și care, mai ales, calcă pe propriile-i picioare din șenile, „face" cît 20 000 becuri de cîte 100 wați. *Cifre?!*

„Cînd angajez un macaragiu trebuie să-l angajez și nevasta – nu e prevăzut în plan".

Un utilaj „de milioane", la propriu și la figurat: draglina pășitoare (dedesubt), înconjurată de alte plăsmuiri de fier, beton și inteligență umană, răsărite în cîmpia Oltului

1966. *(Constanța – episodul ZERO!):*

Revenim: copil, cu o bicicletă „furată" (avea să o înapoieze curînd), este găsit pe plaja mării – aproape mort de foame – de către o anumită familie *Bucur.* În mod surprinzător, această familie îl adoptă (ea are un fecior, Dan, cam de aceeași vîrstă cu necunoscutul). Îl întreține pe „rătăcit", el urmează liceul. Apoi facultatea, devenind în 1976 absolvent al Institutului Politehnic București, facultatea energetică... Acest episod din viața numitului D. Nicodim poate fi subiectul unei proze anume *(al cărei subiect mi-l rezerv – H.P.).*

Între timp: făcînd sport de performanță, devine: finalist pe țară la concursurile de șah, apoi, la judo, deținător al *Centurii Negre.* („În general lumea se exteriorizează, își manifestă sentimentele... eu nu pot!")

1988 *(mai, dialog):*

– Dumitru Nicodim, știți ce vă voi întreba...?!

– Mda, spuneți...! *Primul complex!?*

– *Exact.*

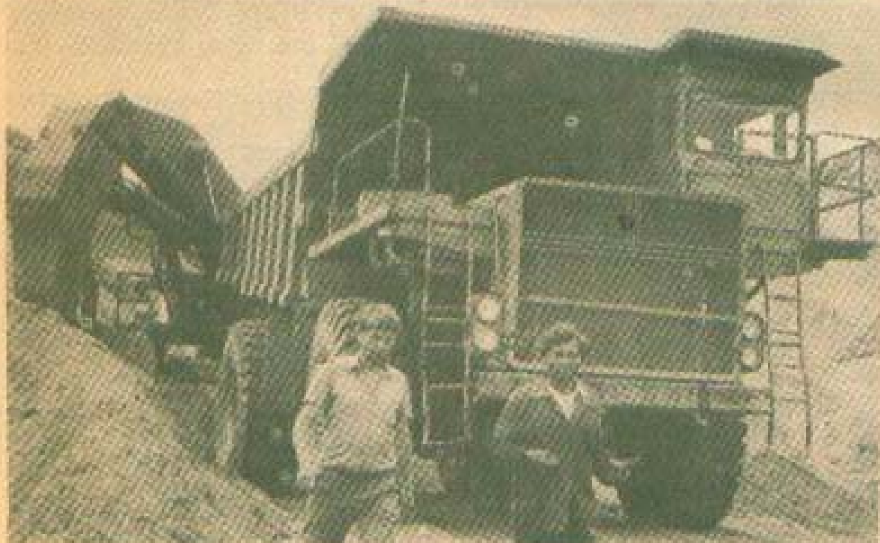
– *„Pistruile"...! Al doilea,* ca să nu mă mai întrebați: nu puteam deveni ce voiam – *nu mă lăsa tata!* Dar asta n-o puteți înțelege, dumneavoastră, acum...!

– Reveniți, mereu, la tatăl dumneavoastră... Deși...!

– Așa, și?!...

– „Cea mai frumoasă zi din viața dumneavoastră"...?

Prima dragoste pe care ați avut-o...?!

- Prima dragoste... vă voi răspunde invers la întrebare: era *una micuță, subțire...!* Eu m-am cîntărit întotdeauna, mi-am programat viața... am admirat mult, n-am spus încă!, dar m-am recunoscut îndrăgostit de *ce nu puteam ajunge* („Hă-hă...!" – și are un rîs colosal interlocutorul meu).

- Revin: cea mai *frumoasă zi din viața dumneavoastră?*

- Prin anul II de lucru, *am simțit că pot face față,* aici, *în Rusănești,* la ceea ce fac...! Pînă atunci fusesem suspectat, că ce-i cu ăsta... că ce caută?! M-am simțit tare, și, pentru prima oară, într-o ședință de partid, le-am spus: *Voi, de fapt, ce vreți?!"*... La ora actuală am în acest șantier oameni a căror viață îmi poate fi exemplu.

1983 *(1 septembrie):*

...Inginerul D. Nicodim, șef producție la Antrepriza A.C.H. „Oltul inferior", suferind de poluare, se duce la Radu Scutelnicu, director, fără a face caz de poluarea sa, ci de faptul că primul său fecior, născut pe șantier, este răcit. I se propune – *dacă vrea!?* – să plece la Rusănești-Olt, asta însemnînd 2 miliarde și 200 milioane lei investiții („Nici nu știam pe unde e Rusăneștiul ăsta, nici acum nu prea știu"), totuși reacția: „cred că radiam de bucurie"...! Și se mută *acolo.*

„Frumos e balastul de rîu
Dar mînjit de istorie...
Iată, noi ciuruim istoria
toată...
După care
zidim să nu se mai năruie,
lumină să dăruie
o altă istorie
care să țină
la toate viiturile
ce-or să mai vină."

1988 *(AMINTIRI):*

„...Locuiesc în Rusănești și îmi văd casa de la Rm. Vîlcea o dată pe an; ce-o mai fi acolo?!" „Cînd m-am mutat în Rusănești, *Dănuț* – fiul meu mai mare – a început să plîngă și cu mare greutate mi-a spus de ce: mă duc, tati, iar acolo să spun la toți copiii *cum mă cheamă?!* Făcuse școala pe șantiere... îl întrebau toți...!"

Și încă: „Ies noaptea de multe ori și stau de vorbă cu oamenii... anul trecut mi-au plecat 200 dintre aceștia – au venit alți 200! Dacă omul a venit la mine cu o problemă, a venit pentru că nu a putut-o rezolva în altă parte; înseamnă că eu trebuie să i-o rezolv; vin, deci, oameni la mine de la mai rău, învață meserie... și unii pleacă apoi la mai bine... Eu sînt un amator în toate! Dacă faci o lucrare ca asta de la început și pînă la sfîrșit, și mai ales dacă vrei să o faci bine, joci șah cu o lume față de care trebuie să fii obiectiv și rece: încercînd o a doua partidă, nu mai poți fi la fel!"... „A venit una la mine, plină de nervi... am lăsat-o să-și scoată furiile, și-apoi: cu ce vă pot servi, cu o cafea, sau cu ce?!... Femeia a rămas absolut blocată; este, la ora actuală, una →

Tehnica, oamenii și capacitatea lor tehnică rivalizează cu vîrfurile construcției românești. Echipa de fotbal a șantierului se mulțumește, deocamdată, cu recunoașteri – foarte calde, ce-i drept! – strict locale.

→ dintre cele mai bune muncitoare ale șantierului."

1984 *(22.08.1984 – cu prioritate de la 22.08.1984, ora 9,00):*

„*BREVET INVENȚIE Nr.* **89594**, privind: producerea în țară a unor vibratoare de mare putere.

...Și încă 4 invenții, executate în colaborare și brevetate de către OSIM... Autor : ing. DUMITRU NICODIM.

Text: „Mă blochez în fața mulțimii, în general...!" Și: „Se pripășise un cîine prin fața casei, un buldog... i-am făcut cușcă, era jucăria copiilor... I-au botezat Rex. L-a otrăvit un macaragiu"... *(1988)*

1984 *(final text preluat din revista „Flacăra" nr. 36):* „Noua tehnologie de injectare, de care am vorbit pe larg, este așteptată, de asemenea, pe alte șantiere ale țării. Nici un sprijin, nici un efort în a susține NOUL ce se naște, acum, la Slatina, nu este prea mare. Avînd în vedere extraordinarele performanțe economice pe care el le poate și trebuie să le aducă."

...La ora actuală, *inginerul dr. Dumitru Nicodim* locuiește și muncește în colonia șantierului hidroenergetic Rusănești. Și-a dat doctoratul, iar lucrarea sa de diplomă se bazează în mare măsură pe „tehnologia de injectare" pomenită mai sus. Puțini au încercat să o folosească *fără să-l consulte:* rezultatul a fost dezastruos – și *nu din pricina* acestui Nicodim!

Are doi copii. Curînd, construcția pe care o dirijează se va sfîrși – va pleca în altă parte; multe date, notate în carnetul meu de reporter, mă determină să spun că mulți oameni îl vor regreta. Dar asta nu are nici o importanță.

A condus – și mai continuă să conducă – peste 1 500 oameni, dintre care 500 locuind în colonia șantierului (adică beneficiind de apă curentă, grupuri sanitare, locuințe etajate etc.). Am fost la el acasă. *Acasă – la un necunoscut!* N-am găsit nimic deosebit de rest, am găsit însă – prin intermediul lui – altceva: o mare bunăvoință însoțită de calm (i se spune „Blîndul Ben"!), o și mai mare responsabilitate față de lucrarea pe care urmează să o semneze, pe o hîrtie probabil, dar *pentru toată viața!*, și, în sfîrșit, o extraordinară siguranță în a-ți afirma că ceea ce a făcut el, *a făcut bine.*

Am mărturisit, undeva, la începutul acestor rînduri, că acest om mi-e prieten, și cred că îi și sînt: întîmplarea – pura întîmplare! – ne-a adunat, la o aceeași masă, undeva în Caracal. Era un simplu inginer în Olt, și nu șef la Rusănești, și nici *inginer doctor.*

De la el în jos, mai sînt circa 40 kilometri pînă la Dunăre – iar indiguirile pe care le însumează construcția de care răspunde, s-ar putea să fie admirate, peste puțin, de români sau de străini veniți pînă aici, de la Marea Neagră, așa... într-o excursie! Viața însă, destinul acestui om, n-a însemnat o... excursie.

1988 *(sfîrșitul lunii mai – dialog*; bandă magnetofon):

– „M-ai rugat să-ți spun cîte ceva nu despre mine; aș fi început cu pădurea... Iată, însă (despre pădure mai avem timp, nu?!), cîțiva oameni: *Paul Ochea* (circa 40 de ani, tehnician documentație, din Tr. Măgurele – locuiește la noi în șantier, în Rusănești; a elaborat 2/3 din documentație – valoare, circa două sute milioane lei! – găsind chiar greșeli în calculele I.S.P.H.; am cîștigat astfel 50 milioane; om de excepție ca profesionist; se poartă la costum și cravată; e bolnav de inimă, sforăie noaptea groaznic); *Mircea Baluțescu* (contabil șef, circa 40, are doi copii, m-a întrebat „prin ce ne recunoaștem noi că sîntem șefi?"; i-am răspuns „Dacă sîntem șefi, trebuie să-i ajutăm pe toți să trăiască bine"; foarte disciplinat); *Vasile Codin* (cel mai bun dintre dulgheri – o lucrare ca asta nu se face fără dulgheri! –, un om modest, care știe ce e munca, nu se apleacă în fața omului ci în fața unei strîngeri de mînă, semn că-l prețuiești); *Ion Nicu* (fierar, circa 45, modestie totală, extrem de nervos, mereu îi vine să spună că nu e bine ce face, deși face perfect); *Ion Toma* (circa 50, șef dulgher – sînt două echipe de dulgheri –, nu i-au ieșit din cuvînt cei 40 de dulgheri din subordine); *Dia-*

„vorbiți-ne despre prima dv. dragoste, tovarășe inginer!" Răspunsul – o despletire de culori pe cerul Oltului...

na (nevastă-mea – omul meu de la laborator, ingineră chimistă – care îmi face referate imposibile, atîta doar că oamenii mei *miros* betonul, îmi spun, știi, care nu e bun... aruncă-l! – nu-i așa că v-am vorbit frumos despre soția mea?!); ei, și încă...!"

„Încă – ce?"

„Oameni dragi mie: *TATA*, mort în 1982; profesorul *Alexandru Diaconu;* inginerul *Radu Scutelnicu;* inginerul *Nicolae Țăranu*, mort de cancer în 1984, avînd 60 de ani, cel care a lucrat la lucrările de artă – poduri și tunele – de la Porțile de Fier; dar ce faci, imprimi tot?!..."

„Spune-mi, te rog: șantierul figurează drept „Rusănești", deși comuna în care ne aflăm se numește „Cilieni"...

„Mda...!"

„Ce a făcut comuna Cilieni pentru șantierul pe care îl conduci? Și, invers!"

„Peste 25% din oamenii șantierului sînt din Cilieni, s-au calificat în diverse meserii: betoniști, mecanici, fierari-betoniști, dulgheri, electricieni etc.,... Ce-am făcut *noi* pentru comună?! Localurile primăriei, miliției, stadionul și piața centrală, monumentul eroilor... drumuri... uite c-am uitat: primarul, *Ion Ruță*, poate da amănunte mai ample. De fapt, de ce vorbim noi acum despre..." *(sfîrșitul benzii de magnetofon).*

...Ei bine – nu pot lăsa PĂDUREA: este o pădure stranie, masivă, compactă, ce înconjoară lucrarea hidrocentralei pe jumătatea din nord – către sud existînd deschiderea cîmpiei, către Dunăre... Pădurea asta face parte din însăși existența muncitorilor de aici, mulți dintre ei se duc, sau vin, prin această formidabilă vegetație verticală. O cunosc, o iubesc, îi caută răcoarea în zile de arșiță, sau își așază palmele înghețate pe cîte un trunchi, iarna, spre a le încălzi, căci pomul, întotdeauna, ajută omului. Am traversat-o și eu, împreună cu inginerul doctor Dumitru Nicodim – specialist în betoane – și m-am oprit la un moment dat, auzind un fel de „clac – clac", venind de undeva, de sus. El mi-a spus că există unii copaci care... cîntă! Astfel, ca un soi de ceas. *Marcînd timpul!...* Puteam să nu-l cred?!

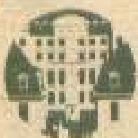
„Îmi doresc – să nu rîzi! – să fac o școală de bucătărie, Horia. Și mai îmi doresc, fierbinte, să fac literatură!... Asta nu mă împiedică însă să-ți spun că am făcut – în meserie – ceea ce mi-am dorit de fapt: hidrocentrale! Ceva care să mă reprezinte. Nu toată lumea are, în viață, șansa de a face *așa ceva...!"*

„Eu am venit cînd erați sătui
de vorbe distilate și pure
din care lipsea mirosul de pădure...
Am venit cînd erați destui,
Cînd ați umplut parcurile cu statui,
Avînd toate cererile semnate și ștampilate
Și adeverințele, toate,
Eliberate,
Să vă prezint o banală erată
*La harta sufletului deja publicată."**

HORIA PĂTRAȘCU

* Versurile, în întregime, îi aparțin ing. dr. D. Nicodim și fac parte dintr-un volum aflat în lucru, spre publicare, la o editură bucureșteană.

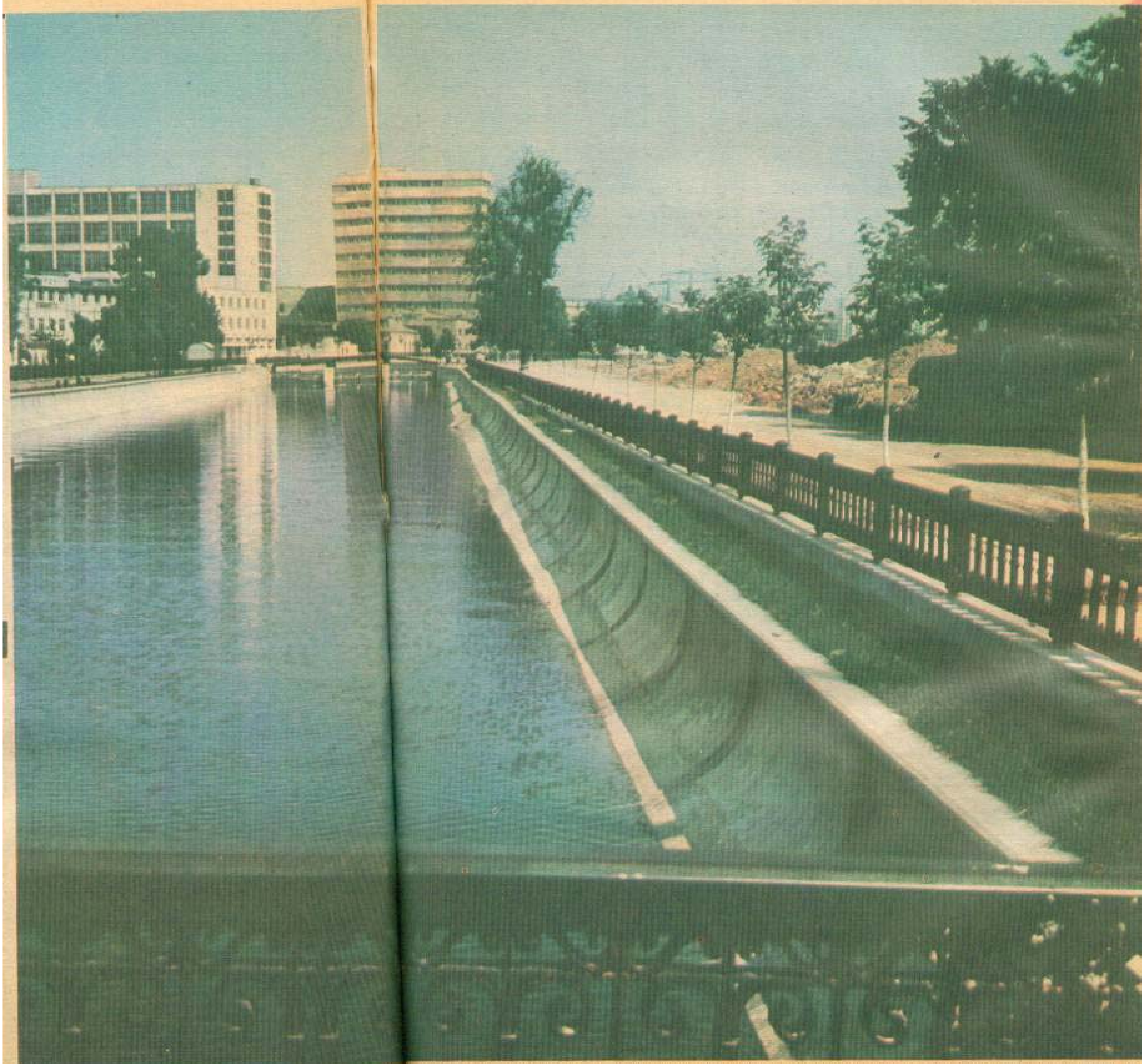
Mic ghid pentru contemporani

Să REÎNVĂȚĂM BUCUREȘTIUL

Prima sistematizare de anvergură a Bucureștiului a început la sfîrșitul secolului trecut. Atunci au fost tăiate cele două axe: **Vest—Est** — o mare arteră, care se împlinea în 1885, de la Cotroceni și pînă spre Șoseaua Iancului — și **Nord—Sud**, construită în mai multe etape, pînă după cel de-al doilea război mondial. Cucerirea Independenței declanșase noi energii constructive, dăduse un puternic impuls vieții economice, iar Bucureștiul a fost, firesc, primul oraș al țării care a resimțit această descătușare. Capitala creștea, se dezvolta, încerca să țină pasul cu tot ceea ce era nou în materie de arhitectură și sistematizare și, după cel dintîi război mondial, va cunoaște o nouă etapă de dezvoltare.

PASAJUL MĂRĂȘEȘTI

079 ITB

→

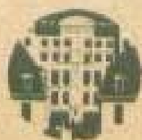
Potrivit **Istoriei Bucureştilor** de Constantin C. Giurescu, oraşul număra, în 1918, 382 853 de locuitori; în 1929, populaţia este de aproape 600 000, pentru ca zece ani mai tîrziu să atingă cifra de 870 000. Sînt ani în care se construieşte mult, şi bine, şi rău, şi scump, şi ieftin, în toate stilurile arhitectonice. Se construieşte într-o evidentă lipsă de unitate, în care nici măcar „planul director de sistematizare", decretat în 1935, n-a reuşit să facă prea multă ordine, deşi atunci s-au tăiat acele importante bulevarde şi străzi, pe care le cunoaştem foarte bine: Mărăşti, Eroilor, 1848, Barbu Văcărescu, Lacul Tei. Planurile erau generoase, dar ne depăşeau puterea economică.

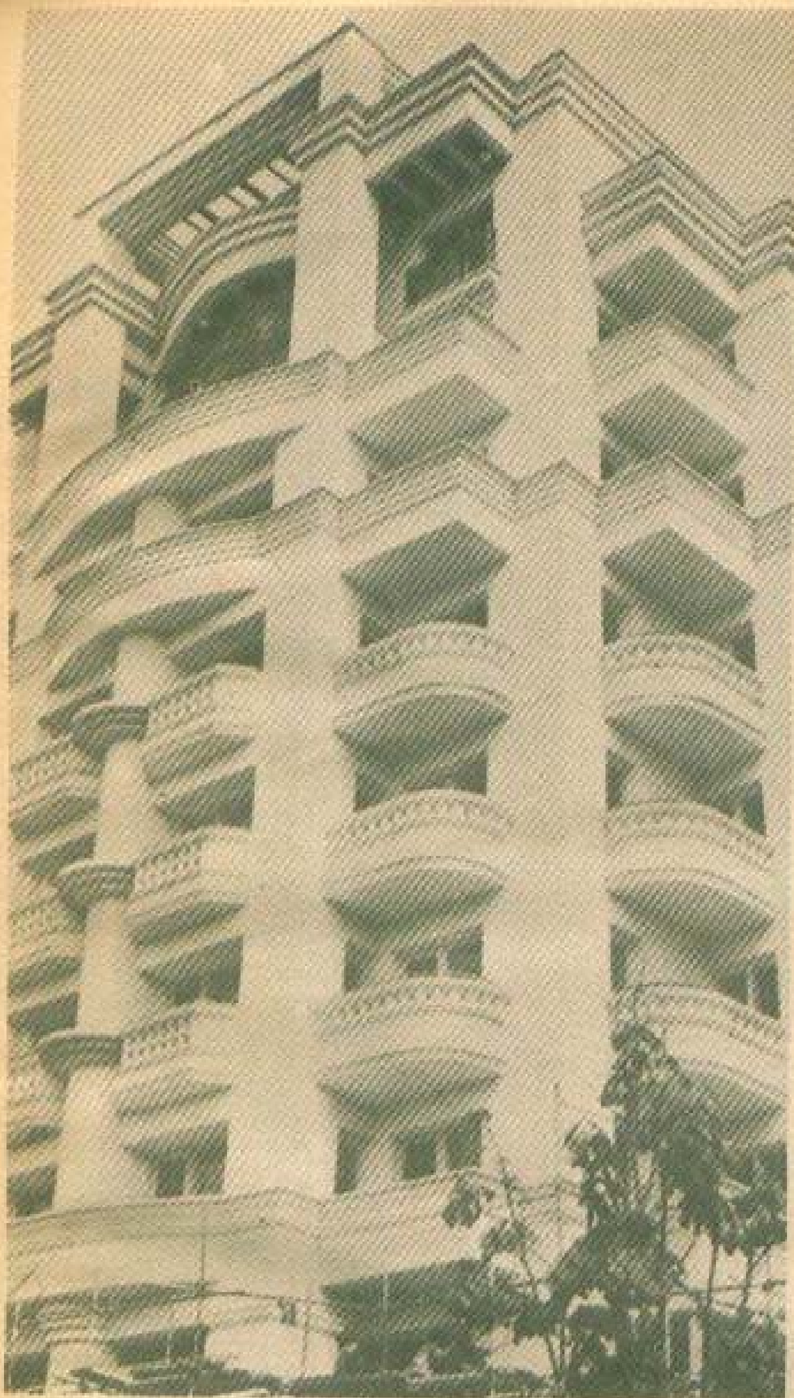
Ne-am referit la aceste lucruri care ţin de istorie nu numai pentru a arăta că, la cinci decenii de la planul de sistematizare amintit, în Bucureşti s-a construit enorm, ajungîndu-se ca, la ceasul de faţă, problema locuinţelor, de pildă, să fie rezolvată, deşi populaţia Capitalie, în acest răstimp, s-a dublat; şi aceasta, graţie unor uriaşe eforturi, desfăşurate, de aproape două decenii şi jumătate, de către partid şi stat, de întregul nostru popor, revelînd, şi pe acest plan, o epocă de înflorire fără precedent a României. Dar am apelat la reperul istoric, ca termen de comparaţie, şi pentru că, iată, azi, mai mult ca oricînd, întreaga Capitală este un vast şantier, menit să contureze, în numai cîţiva ani, un Bucureşti pe măsura visurilor înaintaşilor, a dezvoltării economico-sociale a patriei, un Bucureşti adaptat la viaţa contemporană, la înaltele ei cerinţe, o veritabilă Capitală a României socialiste, o mare Capitală a Europei în pragul unui nou mileniu.

→

SĂ REÎNVĂŢĂM BUCUREŞTIUL

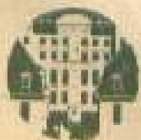
Artere moderne,
în rimă
cu cetăţile noii industrii,
flancate de construcţii monumentale,
de cea mai contemporană ţinută arhitectonică:
imagini ale Bucureştiului de azi,
veritabilă Capitală a României
Epocii Ceauşescu,
cea mai grandioasă în împliniri
dintre epocile ce ne-au marcat,
prin vremuri, istoria

Trebuie deci să reînvățăm Bucureștiul! Evident, nu în ceea ce păstrează de la sistematizările anterioare, ci în ceea ce se adaugă și se corectează, se transformă și se înnobilează, într-un ritm și la niște dimensiuni de neimaginat altădată. Activitatea de edificare a Bucureștiului este o activitate cotidiană, orașul crește, se deschide, se împlinește și se înfrumusețează sub ochii noștri, devenind parcă altul pe zi ce trece. Arterele moderne, sistematizarea riguroasă a vechii zone a Capitalei, căreia i se păstrează valorile, restaurate într-o inedită strălucire, ridicarea, în zona centrală, a unui oraș practic nou, cu piețe și bulevarde largi, dotarea echilibrată, judicioasă a întregii suprafețe a Bucureștiului, orașul fiind gîndit ca un ansamblu unitar, armonic — totul poartă pecetea unei politici de largă cuprindere, de solid fundament științific și de înaltă cutezanță revoluționară, consecvent promovată de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Înflăcăratul său patriotism, neobosita sa veghe asupra destinului de azi și de mîine al țării, a chipului ei și a vieții oamenilor, traduse în permanentul imbold: **să construim frumos și trainic** — se regăsesc, ca pretutindeni în România, la temelia fiecărei construcții a Capitalei de azi, fie că este vorba de metrou, de amenajarea Dîmboviței, de un nou bulevard, de sistematizarea unei noi zone, de apari-

SĂ REÎNVĂȚĂM BUCUREȘTIUL

„Dîmboviță, apă dulce"... Un oraș nou, impetuos ridicat pe verticala marilor planuri ale partidului; își contemplă chipul într-o apă nouă, în reciproce răsfrîngeri de străluciri.

ția unui impunător ansamblu arhitectonic. Sînt construcții care ne umplu inimile de mîndrie, de marea mîndrie că ne este dat nouă, acestei generații, să clădim o capitală care să ducă viitorimii mesajul celei mai strălucite epoci a istoriei noastre.

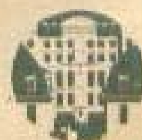
Rațiunile pentru care Capitala avea nevoie de acest amplu și rapid proces de întinerire, de modernizare, de deschidere către viitor sînt limpezi, și cine iubește orașul — așa cum îl iubesc locuitorii lui, așa cum îl iubesc toți oamenii României — pricepe fără eforturi că fără o decizie fermă — asemenea celor ce au transformat în scurt răstimp și alte mari capitale ale lumii — Bucureștiul nu mai putea ține piept exigențelor dezvoltării, exigențelor vieții.

Principiile unei sistematizări moderne — precum cea care guvernează reconstrucția Capitalei noastre — au în vedere, printre altele, scurtarea distanțelor de parcurs, închegarea și realizarea, în cadrul unor rețele majore, a unui sistem de artere de circulație orientate pe folosirea, în principal, a tramei stradale existente, redimensionată și îmbogățită cu lucrări de artă, specifică unei exploatări armonice și eficiente. Se cuvine amintită, de asemenea, larga perspectivă pe care o au în vedere urbaniștii, întemeiată pe necesitatea ca monumentala metamorfoză a Capitalei să aibă un caracter suplu, dinamic, adaptabil condițiilor și cerințelor în continuă transformare în timp.

⟶

SĂ REÎNVĂȚĂM BUCUREȘTIUL

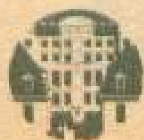

Sus : două dintre noile puncte ale ghidului Bucureștiului: o imagine de pe Splaiul Unirii (stînga) și o alta, la fel de proaspătă în peisaj, de pe Bulevardul Victoria Socialismului

Cum se materializează, practic, aceste principii?
Vom proceda, în paginile de față, la prezentarea principalelor zone noi, aproape împlinite sau bine conturate, zone care, în virtutea adevărului că noul intră repede în obișnuință, fac parte de pe acum din viața bucureșteanului.
Iată, pe scurt, aceste zone:
■ **Bulevardul Victoria Socialismului** constituie axul principal al ansamblului format din Casa Republicii (care domină ansamblul), Bulevardul Victoria Socialismului, noua Piață a Unirii, cheiurile și podurile Dîmboviței din această zonă, noile artere și ansambluri imediat învecinate — Calea 13 Septembrie, Calea Rahovei, Calea Văcărești. Este o arteră monumentală, largă de 92 de metri, ce se întinde pe o lungime de aproximativ 3 kilometri. Frumusețea, claritatea și echilibrul compoziției de sistematizare și de tratare a volumelor arhitectonice ale ansamblului, stilul construcțiilor, armonia și unitatea lor alcătuiesc o desăvîrșită sinteză a tendințelor moderne, specifice epocii contemporane și tradițiilor majore ale arhitecturii românești.
Pe această arteră sînt amplasate importante componente urbanistice ale noului centru: Piața Ministerelor, Piața Unirii, Biblioteca Națională, Marele Centru Cultural Național „Cîntarea României" (care va cuprinde și Opera), și un mare magazin. Piața semicirculară, aflată la intersecția Bulevardului Victoria Socialismului cu noul Bulevard Izvor—Coșbuc, ce va lega Splaiul cu Piața Coșbuc, este flancată de fațadele Casei Republicii și de cele ale ministerelor. În partea cealaltă, artera se închide în

SĂ REÎNVĂȚĂM BUCUREȘTIUL

Blocuri de elevată arhitectură,
ridicînd demnitatea
celor care le locuiesc,
bulevarde ultramoderne și impozante edificii
de interes social-cultural:
elemente de referință
pentru Capitala de azi,
bucurii pentru ochi și pentru inimi,
catedre de la care, cotidian,
se predă frumosul, civilizația,
bunăstarea, grija și dragostea
pentru om

dreptul unei piețe ample, circulare, situate la nord și nord-est de Piața Vitan, de aici desfăcîndu-se alte două artere, una către Piața Muncii, cealaltă către Calea Dudești. Recent, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a inaugurat lucrările de construcție a Centrului Consiliilor Naționale ale Democrației Muncitorești-Revoluționare — nou și grandios monument al epocii.

■ **Artera nord-sud** leagă zona Aeroportului Băneasa (DN1) de zona de sud a Bucureștiului, pe traseul Platforma industrială Aviației—Pipera, Bulevardul Lacul Tei, str. Barbu Văcărescu, pînă în Ștefan cel Mare. Următorul tronson se realizează prin restructurarea străzilor Tunari și Galați, inclusiv a Pieței Galați, ca punct de convergență a mai multor artere (magistrala Nord—Sud, străzile Galați, Viitorului și Eminescu, Bulevardul Dacia), această piață devenind una dintre zonele de interes ale orașului, cu funcție de centru de cartier. În continuare, magistrala urmează traseul străzilor Italiană, Paleologul și Mîntuleasa, intersectează Bulevardul Republicii și Calea Călărașilor, prin prelungirea Bulevardului Mărășești pînă la podul Timpuri Noi. De aici, artera urmează traseul Căii Văcăreștilor, străbate cartierul Tineretului și ajunge la Piața Sudului. Funcțiunea acestei artere este lesne de observat: ea dublează axa Nord—Sud a orașului (Ana Ipătescu — Magheru), foarte solicitată de traficul urban la această oră.

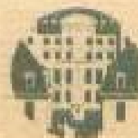
■ **Drumul de trafic greu Răzoare — Piața Pieptănari** are rolul de a face legătura între o serie de platforme industriale. El va asigura accesul oameni-

SĂ REÎNVĂȚĂM BUCUREȘTIUL

Noile generații,
cărora
le sînt destinate expres
strălucitoare ctitorii ale noului,
tefere monumente
menite să înfrunte timpul,
vor trăi într-un oraș în care totul,
în panoramele largi
ca și în detaliu,
va purta pecetea
celei mai glorioase etape a istoriei românești,
simbolizînd-o în trăinicia oțelului și pietrei

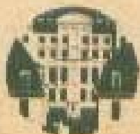
lor muncii în unitățile economice din zonele Panduri — Rahova — Viilor. Zona Răzoare se va sistematiza, construindu-se blocuri reprezentative la intrarea în Drumul Taberei și reglementîndu-se problemele de circulație. Acest drum va degreva de traficul greu cartierele din zona centrală a Bucureștiului.

■ **Arterele Călărași, Labirint** vor fi lărgite, păstrîndu-se construcțiile valoroase, în rest edificîndu-se blocuri cu magazine la parter. Strada Labirint va dubla Calea Călărașilor, asigurînd o legătură eficientă pe direcția Est—Vest a orașului.

■ **Strada Știrbei Vodă** are un traseu rectificat și lărgit, constituindu-se ca arteră a marilor demonstrații din Capitală, pînă la intersecția cu strada Berzei, de unde traseul se continuă, pe această stradă, spre Buzești. Strada Buzești va fi și ea, la rîndu-i, lărgită și dotată cu clădiri reprezentative. Între Splai și Calea Plevnei (și ea sistematizată, ușor rectificată, avînd de-o parte și de alta blocuri de locuințe cu magazine la parter) este în construcție Muzeul Național.

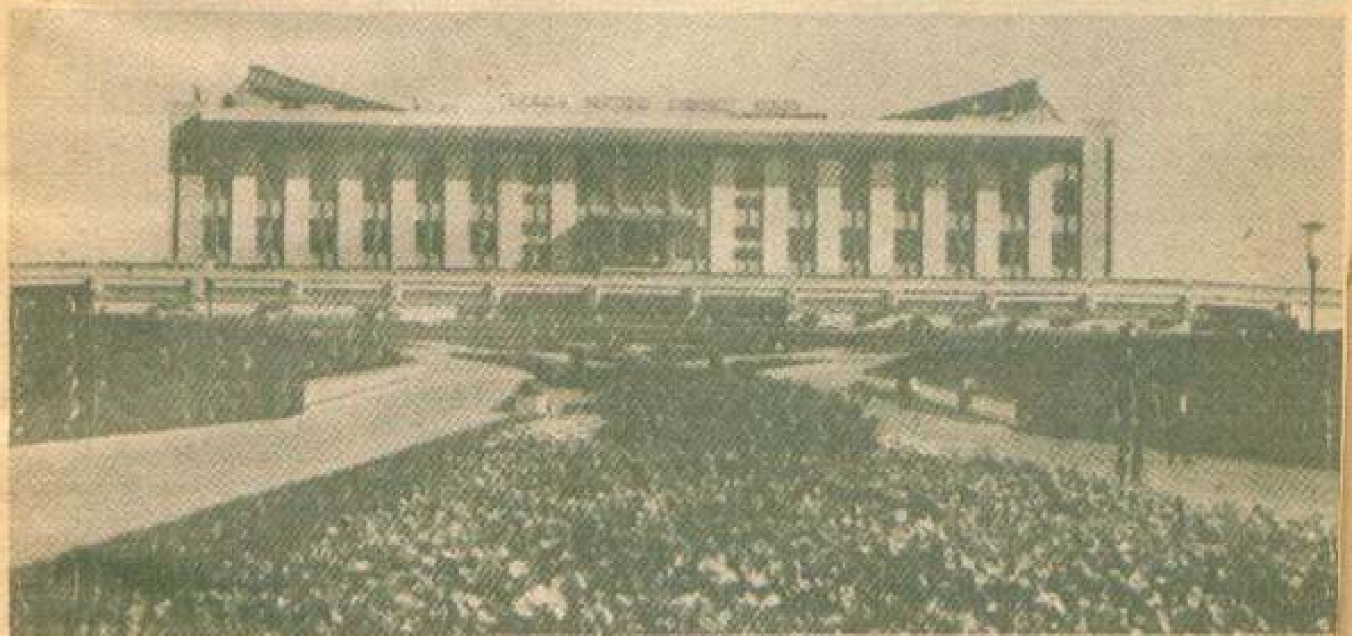
■ **Magistrala Est—Vest** (cartierul Ferentari — Mărășești — Piața Muncii), realizată în partea de sud a noului centru politico-administrativ, face legătura între marile cartiere aflate în sud-vest, sud și est de oraș. Ea facilitează accesul în zona centrală, pornind din Ferentari și urmînd traseul: intersecția Șoseaua Viilor (prin străpungerea zonei industriale), zona gării Filaret, strada Dr. C. Istrate (care va fi lărgită), pe lîngă Piața Libertății, pînă la întîlnirea cu strada 11 Iunie. În ultimii douăzeci de ani, rețeaua radial-inelară a străzilor Bucureștiului s-a îmbogățit și cu sisteme stradale rectangu-→

„Hai să-ți arăt Bucureștiul noaptea,/ **SĂ REÎNVĂȚĂM BUCUREȘTIUL**

De la palat la șosea"...
spunea un cîntec de altădată,
și o spunea cu dreptate,
căci, pe atunci,
„micul Paris" nu se putea mîndri
decît cu centrul său
și cu revărsarea de vegetație a „șoselei".
În concepția edililor de azi, „centru" –
adică noblețe a peisajului și a vieții –
trebuie să fie întregul oraș.

lare, situate în cartierele noi, cu pasaje subterane (precum, între cele mai noi, Victoriei, Unirea, Mărășești, Lujerului) menite să scurteze distanțele, să înlesnească accesul în zone de interes urban ridicat.

În vechea tramă stradală (compusă din 5 400 de străzi, construite pe principiul căilor de acces pentru trafic redus și ușor), se grupează astfel noul sistem radial-inelar al rețelei stradale principale, alcătuit din artere magistrale cu 4, 6, 8 benzi de circulație. Iată cîteva detalii despre acest sistem, alcătuit, în principal, din 4 artere inelare, 2 artere radial-diametrale, 3 artere radiale-secante și alte artere radiale sau parțial inelare:

■ **Primul inel** (din zona actualelor străzi Știrbei Vodă, Fundației, Iorga, Dacia, Eminescu, Traian — Nerva-Traian, Lînăriei, Șerban Vodă, Viilor — Tudor Vladimirescu — Panduri) delimitează sîmburele zonei centrale, în interiorul său prevăzîndu-se o restricționare a circulației de autovehicule de toate categoriile, cu excepția transporturilor de aprovizionare și ale gospodăriei comunale.

■ **Al doilea inel** leagă Piețele Victoriei, Bucur-Obor, Iancului, Muncii, Dudești, Sudului, Piscului, Sebastian, Ho Și Min și Grozăvești și delimitează zona centrală propriu-zisă, cu restricții pentru circulația mijloacelor de transport greu.

■ **Al treilea inel** are un rol de legătură directă între marile zone industriale și noile cartiere de locuințe: Aviației — Pipera (în nord), Colentina — Obor, Titan — 23 August (în est), Berceni — I.M.G.B., Giurgiului, Progresul (în sud) și Drumul Taberei — Militari (în vest).

■ **Al patrulea inel** îl constituie drumul de centură, pentru preluarea directă a traficului de tranzit.

Sînt, iată, cîteva dintre arterele importante care fac parte dintr-un sistem modern și rapid de transport urban, materializat prin artere largi, capabile să asigure, pe lîngă o legătură îmbunătățită între diferitele zone ale orașului, și o fluență superioară pe sensurile majore de trafic; un sistem menit să ducă la decongestionarea circulației, implicit la economii de timp și de carburanți; un sistem care permite dezvoltarea în continuare, pe măsura unor necesități în continuă creștere, a căilor de acces bucureștene.

Și, cu aceasta, încheiem aici — deocamdată! — „ghidul" pe care vi l-am propus, ca prefață la noua carte a Bucureștiului, parte din marea carte a României **Epocii Nicolae Ceaușescu,** ale cărei strălucitoare file încep să se așeze, pe zi ce trece, sub ochii noștri, prin însuflețita noastră strădanie, deschizîndu-se amplu spre viitor.

RĂZVAN BĂRBULESCU

Mic ghid pentru contemporani

Să REÎNVĂȚĂM BUCUREȘTIUL

SĂ REÎNVĂȚĂM BUCUREȘTIUL

Scurta noastră
călătorie
prin Bucureștiul de azi —
oraș în plină și vertiginoasă prefacere
— se încheie aici,
spațiul tipografic nepermițîndu-ne
să pășim mai departe.
Ceea ce azi i-a scăpat reporterului,
mîine va observa cititorul,
căci zilnic noul, surpriza, neprevăzutul
marii construcții se încrucișează
cu pașii lui,
umplîndu-i inima de mîndrie,
de marea mîndrie
de a fi om al acestei vremi

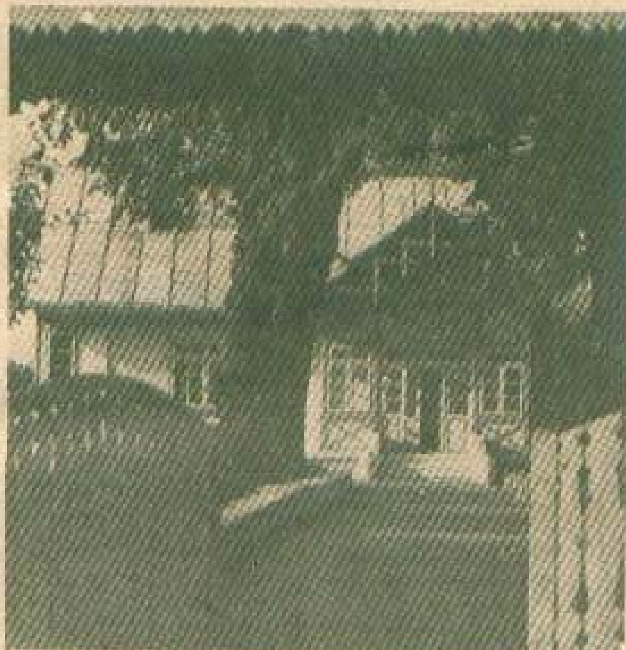
EDILITARE

Cu Sadoveanu în pridvorul Fălticenilor

Care oraș din Moldova, în afara Pașcanilor natali, nu se mîndrește că, înainte de a se stabili în capitala țării, sau chiar și după aceea, în prelungitele-i șederi printre atît de multe locuri frumoase ale țării, Mihail Sadoveanu i-a fost, o vreme mai scurtă sau mai îndelungată, locuitor de vază? Fălticenenii însă au de ce să creadă, mai mult decît alții, că autorul „Baltagului" le este un concetățean apropiat. Aici, el a locuit 21 de ani, a urmat cinci clase de școală generală și patru de gimnaziu, aici a cunoscut prima dragoste, pe Ecaterina Bîlu, aici s-a, căsătorit și tot aici i s-au născut 10 dintre cei 11 copii.

În primii cinci ani, Sadoveanu a locuit la diferite gazde, apoi, încă șapte ani, a stat în casa de zestre a soției. În 1909, tînărul scriitor și-a cconstruit o casă după planuri proprii (schița se află și astăzi la muzeul orașului), pe care, după ce s-a hotărît să se mute la Iași, a vîndut-o, în 1918, unui negustor de cherestea. Aici au fost scrise sau măcar începute douăzeci dintre cele o sută de cărți publicate de Sadoveanu în timpul vieții. Și după ce a devenit ieșean, „conu' Mihai" venea la ședințele cenaclului literar din Fălticeni, unde, așa cum rezultă din însemnările care s-au păstrat, se întîlnea cu Hortensia Papadat-Bengescu, Mihai Codreanu, N. Brediceanu, George Topîrceanu, cu poetul bucovinean Rotică, cu bîrlădeanul G. Tutoveanu și alții. Cînd a împlinit 50 de ani, fălticenenii au ținut în mod deosebit să-l sărbătorească. În sala de gimnastică a liceului „Nicu Gane" (fostul gimnaziu „Alecu Donici", unde fusese elev), marelui scriitor i-a fost decernat titlul de cetățean de onoare al orașului. Tot atunci s-a hotărît ca o stradă să-i poarte numele, iar elevii liceului au interpretat un cîntec scris special pentru sărbătorit.

Casa din „locul unde nu se întîmplă nimic", astăzi restaurată

Se pare că dorul de Fălticeni nu l-a părăsit niciodată pe Sadoveanu. Doar cu două luni înainte de a muri, în august 1961, deși medicul și prietenii îl sfătuiseră să nu mai călătorească, a ținut neapărat să mai vadă acea „căsuță a tihnei" și acea „grădină a liniștei", cum le numea în „Anii de ucenicie", în care petrecuse atîția ani. Așa că a sosit aici, împreună cu Profira Sadoveanu.

Casa atît de legată de biografia și de opera sadoveniană ar fi intrat în anonimatul atîtor clădiri fără istorie (mai ales că și-a tot schimbat proprietarii, ultimul tratînd-o, explicabil la urma urmei, ca pe o moștenire oarecare, care nici nu se prea „ținea" bine), dacă, așa cum mi-a relatat profesorul Vasile Nistoreasa, muzeograf la Muzeul orășenesc Fălticeni, nu intervenea energic unul dintre fălticeneni și anume chiar primarul localității, Costică Artenie. Clădirea, reparată, adusă în stare de sănătate, a devenit bun al obștii și, înzestrată cu toate cele necesare prin contribuția entuziastă a cetățenilor, funcționează acum ca secție a muzeului local. Aproape 10 000 de oameni au vizitat-o în nici un an, între aceștia fiind și francezi, ruși, chinezi, unguri, polonezi, care avuseseră posibilitatea să-l citească pe Sadoveanu în limba proprie. Fălticenenii au restituit astfel istoriei un lăcaș în pridvorul căruia veghează, nemuritoare, imaginea marelui scriitor.

CONSTANTIN DUMITRU

Inteligența românească în acțiune

o bancă a sănătății

AUTOTRANSFUZIA

DR. DOC. VLAD APĂTEANU: „Tehnicile – foarte eficiente – de conservare a sîngelui, folosite la noi în țară, ne permit să construim o adevărată «bancă de sănătate»"

O lume întreagă, alarmată de SIDA, caută în cazul acestui flagel, ca și în al altora, nu numai leacuri, ci și mijloace de apărare. Poate tocmai de aceea, în literatura universală de specialitate termenul **autotransfuzie** se întîlnește, în ultimii ani, cu o frecvență din ce în ce mai mare. Ce este, de fapt, autotransfuzia? Specialiștii o definesc ca o tehnică prin care sîngele donat este destinat însăși persoanei de la care a fost recoltat. Așadar, prin autotransfuzie, donatorul redevine, după un timp, beneficiar al propriului sînge.

– Oricum, sîngele propriu este, sigur, un sînge care nu-ți aduce nimic din afară, ceea ce e un mare avantaj – afirmă dr. doc. **Vlad Apăteanu**, directorul Centrului de hematologie București, care a avut amabilitatea de a ne pune la dispoziție întreaga documentare necesară. Nu mă refer în mod special la SIDA, care se poate transmite, este adevărat, prin transfuzie, pentru că, din fericire, SIDA nu are la noi în țară un aspect epidemic. Au fost cîteva cazuri sporadice, bine cunoscute, bine controlate, și toate sondajele care s-au făcut arată că nu avem donatori de sînge din grupele de risc. E bine știut însă că unul din dezavantajele transfuziei este imunizarea față de antigene. Compatibilitatea poate fi făcută în sistemul O, A-B și RH numai pentru antigenele majore, dar mai sînt și altele care pot imuniza și la care noi nu mai putem face compatibilitatea. Problema nefiind, în ceea ce ne privește, SIDA – cum este cazul multor țări – rămîn totuși hepatita cu virus B, hepatitele cu virus non-A, non-B, ca și alte infecții care se pot transmite prin sînge. Desigur, toate aceste riscuri sînt mult reduse prin întreaga activitate clinică, de laborator, care însoțește donarea de sînge, dar ele nu pot fi anulate complet. Într-o asemenea situație devine evident avantajul sîngelui propriu, care nu-ți aduce nici un risc în plus, nici din punct de vedere al infecției, nici din punct de vedere al imunizării. De altfel, societatea internațională de transfuzie și Societatea internațională de Cruce Roșie au evidențiat valoarea autotransfuziei prin următoarea formulare: Cel mai potrivit sînge – sîngele propriu; cel mai compatibil, cel mai lipsit de pericole.

Cîteva amănunte referitoare la tehnica în sine. Autotransfuzia – ne explică interlocutorul – poate

→

fi divizată în două mari categorii: de urgență și programată. Autotransfuzia de urgență este modalitatea prin care se recoltează sînge extravazat intraoperator. Sînt anumite situații în care, în cursul unei operații, se atacă vase mari, cu hemoragii importante. Acest sînge – foarte bun – poate fi reintrodus în circulație. Recoltat printr-un sistem de aspirare, el intră imediat într-un amestec anticoagulant, după care urmează reinfuzarea intravenoasă. O hemoragie intraoperatorie accidentală, care ar putea fi dramatică, este imediat corectată cu același sînge. Aceasta ar fi, foarte simplu spus, autotransfuzia de urgență, o situație de excepție, se înțelege. De regulă, este nevoie de sînge pentru autotransfuzia programată. În cazul unei intervenții chirurgicale fixate, să zicem, cu două săptămîni înainte, este timp suficient spre a se constitui un depozit din chiar sîngele bolnavului care va suferi operația. Tehnicile curente de conservare – foarte eficiente – existente la noi în țară ne permit, așadar, să ne constituim noi înșine o adevărată **bancă de sănătate,** în care, cum s-ar zice, să depunem sînge roșu pentru zile negre. Conservarea se face, în mod obișnuit, pe o perioadă de 15–21 de zile, în care se pot recolta mai multe flacoane, constituindu-se stocul de 1 litru – sînge suficient pentru marea majoritate a operațiilor. Uneori însă pierderile de sînge sînt cu mult mai mici, așa că nu este necesară administrarea, în cursul intervenției chirurgicale, a întregii rezerve constituite. În cazul acesta, depozitul de sînge este solicitat ulterior operației, crescînd astfel capacitatea de oxigenare a țesuturilor și, deci, de vindecare postoperatorie.

„Medicina sîngelui" în evul mediu: doi pacienți sînt supuși „luării de sînge" de către chirurgi din veacul al XIV-lea (din colecția Bibliotecii universitare din Bologna)

Sîngele recoltat nu se pierde nici în cazul în care se amînă intervenția chirurgicală. Prin așa-numita „rejuvenare" există posibilitatea de a se prelungi perioada de existență a depozitului de sînge autogen (propriu). Flaconul cel mai vechi se administrează intravenos pacientului, după care se scoate alt flacon – echivalent ca volum – de sînge proaspăt, ce poate fi păstrat alte 15–21 de zile. Această „rejuvenare" se poate face din două în două zile, putînd amîna, cît este necesar, intervenția chirurgicală, fără a pierde sîngele recoltat.

După această sumară descriere a metodei, să încercăm să creionăm avantajele autotransfuziei. Cîteva dintre ele au și fost enunțate în deschiderea articolului, dar mai sînt încă multe altele.

România face parte din categoria țărilor cu o organizare sanitară avansată, unde se practică intens chirurgia. Asistența chirurgicală este foarte amplă și de bună calitate, dar asta înseamnă, implicit, sînge. Acesta, firește, nu se obține ușor și, în plus, este variat, populația fiind împărțită, după cum se știe, pe grupe sanguine. Nu este suficient să existe 400–500 de flacoane – cît se recoltează într-o zi la Centrul de hematologie București – pentru a avea certitudinea că se pot acoperi toate cererile. Este posibil să existe sînge suficient dintr-o grupă, dar insuficient din alta, mai ales dacă este vorba de o grupă sanguină rară, B III, RH negativ, să zicem. Autotransfuzia este o variantă care rezolvă această problemă, cruțînd sîngele alogen (donat de altă persoană decît cea care-l folosește), care poate fi folosit în cazul urgențelor.

Autotransfuzia este o tehnică favorabilă și chirurgului, pentru că, în bună măsură, chirurgia „la rece", chirurgia programată, depinde de disponibilitățile de sînge compatibil. Medicul își poate, astfel, respecta programul operator. Mai mult decît atît, chirurgul își poate face și o idee asupra capacităților de refacere a organismului, comparînd ceea ce era înainte de constituirea depozitului de sînge cu hemograma făcută înaintea operației. În ce-l privește pe pacient, donarea cîtorva flacoane de sînge se traduce printr-o stimulare a organului hematoformator – măduva oaselor – care reface ceea ce a pierdut într-un ritm accelerat. În momentul cînd va ajunge la operație și va primi înapoi sîngele conservat, bolnavul are, deja, în cea mai mare parte, pierderea de sînge acoperită prin accelerarea hematopoesei proprii; cu alte cuvinte, refacerea postoperatorie va fi foarte rapidă.

Prin constituirea depozitului propriu de sînge sînt antrenate și mecanismele de hemostază. Extragerea unui flacon o dată la două zile – sîngerarea repetată, deci – înseamnă o adevărată „gimnastică" a hemostazei, care va face ca, în timpul actului operator, pierderea de sînge să fie minimă.

Marele avantaj al autotransfuziei rămîne însă acela că sîngele propriu este unicul sînge care, în mod cert, nu-ți aduce din afară absolut nici un risc de îmbolnăvire, autotransfuzia însemnînd, din acest unghi de vedere, o adevărată bancă a sănătății viitoare.

LIANA MOLNAR

VARIA

Memoria peliculei

importanța fotografiei ca document al epocii — poate cel mai fidel, căci recea retină a ochiului fotografic nu flatează și nu deformează — nu mai e ignorată de nimeni. Ca pretutindeni în lume, în arhivele și muzeele noastre, în biblioteci și în alte instituții, ca și în colecții particulare, se află, la ceasul de față, rînduite și ocrotite cu grijă, o serie de piese rarisime care conservă pentru viitorime imaginea unor oameni, evenimente, obiecte și locuri ce s-au pierdut în neființă, unica atestare a trecerii lor prin lume fiind imprimată în memoria peliculei. Dar care sînt aceste piese și unde anume se află ele? Și cine le-a executat, cînd, cum? Iată întrebări la care răspunde, cu competența pe care i-a conferit-o cercetarea cu pasiune și stăruință a arhivelor, întinsă pe mai bine de două decenii, artistul fotograf Constantin Săvulescu — căruia Federația Internațională de artă fotografică i-a acordat distincția de „Excellence FIAP" — în cartea-album „Cronologia ilustrată a fotografiei din România" (perioada 1834—1916), apărută în Biblioteca artiștilor fotografi.

Este prima lucrare de acest fel de la noi, o lucrare care prin rigoarea expunerii, prin bogăția de date cuprinse în studiul introductiv, prin notele și explicațiile la ilustrațiile reproduse, ca și prin știința selecției și prezentării acestora (autorul fiind el însuși un versat colecționar și cercetător de piese rare), se propune ca un eficace instrument de lucru pentru istorici, pentru cercetătorii din varii domenii, ca să nu mai vorbim de artiștii sau de pasionații fotografiei.

Se pare că noi, românii, avem și aici niște întîietăți și niște prestigioase succese. Iată cîteva, desprinse din lucrarea lui Constantin Săvulescu:

Vasile Alecsandri, în 1852, fotografiat prin procedeul „calotipiei" (colecția Bibliotecii Academiei R.S.R.)

Deschiderea Adunării ad-hoc din București, 11 octombrie 1857 (fotografie de Carol Szathmari)

• La numai o lună și nouă zile (16 februarie 1839) de la comunicarea, la Academia de științe din Paris, a descoperirii lui Daguerre, părintele dagherotipiei, „Albina românească" din Iași își informează cititorii despre aceasta. • Un an mai tîrziu, Academia Mihăileană din Iași și colegiul Sf. Sava din București achiziționează instrumente de dagherotipie. • Primul atelier fotografic la noi: Iași, 1842. • Primul atelier fotografic la București: 1843, deschis de o femeie („madama Wilhelmine Priz"). • 1848: Carol Szathmari execută prima calotipie (negativ realizat pe o coală de hîrtie hipersensibilă, după care se puteau obține pozitive). • Prima imagine cunoscută a Bucureștilor: „Cîmpul Procopoaiei", 1850 (autor, același Szathmari). • 1852: marele logofăt Costache Sturdza Scheianul, primul fotograf amator cunoscut pînă azi la noi, imortalizează pe peliculă mai multe personalități ale vremii, între care Vasile Alecsandri și Barbu Lăutaru. • 1854: Szathmari realizează primul reportaj fotografic de război din lume (războiul Crimeii), prin procedeul cu colodiu umed, într-un „laborator" instalat într-o trăsură. • 1857: C. Szathmari și Ioan Heck fotografiază momentul deschiderii Adunării ad-hoc de la București și, respectiv, pe deputații țărani din Divanul ad-hoc al Moldovei. • 1860: Apare la București „Ilustrațiunea, jurnal universal", în care tipărirea unei imagini fotografice cere gravarea în lemn a acesteia de către un alt artist, gravorul.

...Ș.a.m.d.

REGHINA VÂRVICI

1989

	IANUARIE 1	FEBRUARIE 2	MARTIE 3	APRILIE 4	MAI 5	IUNIE 6
LUNI	9 23	6 20	6 20	3 17	1 15 29	12 26
MARȚI	10 24	7 21	7 21	4 18	2 16 30	13 27
MIERCURI	11 25	8 22	8 22	5 19	3 17 31	14 28
JOI	12 26	9 23	9 23	6 20	4 18	1 15 29
VINERI	13 27	10 24	10 24	7 21	5 19	2 16 30
SÎMBĂTĂ	14 28	11 25	11 25	8 22	6 20	3 17
DUMINICĂ	1 15 29	12 26	12 26	9 23	7 21	4 18
LUNI	2 16 30	13 27	13 27	10 24	8 22	5 19
MARȚI	3 17 31	14 28	14 28	11 25	9 23	6 20
MIERCURI	4 18	1 15	1 15 29	12 26	10 24	7 21
JOI	5 19	2 16	2 16 30	13 27	11 25	8 22
VINERI	6 20	3 17	3 17 31	14 28	12 26	9 23
SÎMBĂTĂ	7 21	4 18	4 18	1 15 29	13 27	10 24
DUMINICĂ	8 22	5 19	5 19	2 16 30	14 28	11 25

	IULIE 7	AUGUST 8	SEPTEMBRIE 9	OCTOMBRIE 10	NOIEMBRIE 11	DECEMBRIE 12
LUNI	10 24	7 21	4 18	2 16 30	13 27	11 25
MARȚI	11 25	8 22	5 19	3 17 31	14 28	12 26
MIERCURI	12 26	9 23	6 20	4 18	1 15 29	13 27
JOI	13 27	10 24	7 21	5 19	2 16 30	14 28
VINERI	14 28	11 25	8 22	6 20	3 17	1 15 29
SÎMBĂTĂ	1 15 29	12 26	9 23	7 21	4 18	2 16 30
DUMINICĂ	2 16 30	13 27	10 24	8 22	5 19	3 17 31
LUNI	3 17 31	14 28	11 25	9 23	6 20	4 18
MARȚI	4 18	1 15 29	12 26	10 24	7 21	5 19
MIERCURI	5 19	2 16 30	13 27	11 25	8 22	6 20
JOI	6 20	3 17 31	14 28	12 26	9 23	7 21
VINERI	7 21	4 18	1 15 29	13 27	10 24	8 22
SÎMBĂTĂ	8 22	5 19	2 16 30	14 28	11 25	9 23
DUMINICĂ	9 23	6 20	3 17	1 15 29	12 26	10 24

1989

	IANUARIE 1	FEBRUARIE 2	MARTIE 3	APRILIE 4	MAI 5	IUNIE 6
LUNI	9 23	6 20	6 20	3 17	1 15 29	12 26
MARȚI	10 24	7 21	7 21	4 18	2 16 30	13 27
MIERCURI	11 25	8 22	8 22	5 19	3 17 31	14 28
JOI	12 26	9 23	9 23	6 20	4 18	1 15 29
VINERI	13 27	10 24	10 24	7 21	5 19	2 16 30
SÎMBĂTĂ	14 28	11 25	11 25	8 22	6 20	3 17
DUMINICĂ	1 15 29	12 26	12 26	9 23	7 21	4 18
LUNI	2 16 30	13 27	13 27	10 24	8 22	5 19
MARȚI	3 17 31	14 28	14 28	11 25	9 23	6 20
MIERCURI	4 18	1 15	1 15 29	12 26	10 24	7 21
JOI	5 19	2 16	2 16 30	13 27	11 25	8 22
VINERI	6 20	3 17	3 17 31	14 28	12 26	9 23
SÎMBĂTĂ	7 21	4 18	4 18	1 15 29	13 27	10 24
DUMINICĂ	8 22	5 19	5 19	2 16 30	14 28	11 25

	IULIE 7	AUGUST 8	SEPTEMBRIE 9	OCTOMBRIE 10	NOIEMBRIE 11	DECEMBRIE 12
LUNI	10 24	7 21	4 18	2 16 30	13 27	11 25
MARȚI	11 25	8 22	5 19	3 17 31	14 28	12 26
MIERCURI	12 26	9 23	6 20	4 18	1 15 29	13 27
JOI	13 27	10 24	7 21	5 19	2 16 30	14 28
VINERI	14 28	11 25	8 22	6 20	3 17	1 15 29
SÎMBĂTĂ	1 15 29	12 26	9 23	7 21	4 18	2 16 30
DUMINICĂ	2 16 30	13 27	10 24	8 22	5 19	3 17 31
LUNI	3 17 31	14 28	11 25	9 23	6 20	4 18
MARȚI	4 18	1 15 29	12 26	10 24	7 21	5 19
MIERCURI	5 19	2 16 30	13 27	11 25	8 22	6 20
JOI	6 20	3 17 31	14 28	12 26	9 23	7 21
VINERI	7 21	4 18	1 15 29	13 27	10 24	8 22
SÎMBĂTĂ	8 22	5 19	2 16 30	14 28	11 25	9 23
DUMINICĂ	9 23	6 20	3 17	1 15 29	12 26	10 24

Plante vindecătoare în stare crudă

„Botanica populară la noi s-a născut o dată cu poporul, a evoluat cu el și într-însa se răsfrîng: trecutul, istoria, îndeletnicirile, suferințele și bucuriile lui" – scria savantul Traian Săvulescu. Tratamentul multor afecțiuni cu ajutorul plantelor are la poporul nostru o tradiție seculară. Se poate afirma, fără a greși, că cele dintîi leacuri au fost plantele. Ele își păstrează întreaga actualitate, mai ales dacă ținem seama că flora spontană a patriei ne oferă peste 400 de plante medicinale și aromatice. Ne vom referi, în cele ce urmează, numai la posibilitățile de obținere a unor efecte vindecătoare sau favorabile organismului uman folosind unele plante ca atare, în stare proaspătă. Acestea pot fi de real folos atît într-un tratament prelungit, cît și, îndeosebi, în ocaziile cînd nu se dispune de alte medicamente (la cîmp, la pădure, în excursii etc.). Așadar:

Plante cu efect antiscorbutic. Sucul proaspăt stors din părțile aeriene de **călțunași**, luat cîte 25–30 g pe zi (două linguri), este antiscorbutic, diuretic și expectorant. Poate fi asociat cu zeamă de lămîie. Fructele proaspete sau congelate de **coacăz negru, cătină** și **măceș** conțin însemnate cantități de vitamina C. De asemenea, fructele de **scoruș de munte**, care mai sînt de folos și în calmarea tusei, fiind și diuretice, hemostatice.

Abcesele și rănile pot fi tratate cu multe plante aflate pretutindeni la îndemînă: florile de **arnică**, aplicate sub formă de comprese, sînt de folos în răni și contuzii. Frunzele – bine spălate și strivite ușor – de **bob**, aplicate pe abcese, facilitează spargerea și vindecarea acestora. Frunzele (foarte bine curățate) de **busuioc, lemn clinesc, margaretă, măcrișul iepurelui, mărul lupului (remf), napi, năvalnic, pătlagină, perișor, nalbă moale, varză albă** (fără nervuri) aplicate, de două ori pe zi, pe răni și abcese (legate strîns cu tifon sau cu o bucată de cîrpă moale și uscată), favorizează vindecarea. Frunzele de **nalbă-mare** opărite cu apă caldă și aplicate sub formă de comprese sînt eficiente în furunculoze. Răzătura proaspătă (sau felii pisate) din rădăcini (bine spălate) de **tătăneasă**, puse pe răni și pe ulcere varicoase ale gambei, favorizează regenerarea țesuturilor. Sucul lăptos al părților aeriene de **rostopască**, aplicat pe negi, face ca aceștia să se usuce și să cadă în cîteva zile.

Arsurile. Cartofii cruzi (curățați de coajă) rași, aplicați pe arsuri, combat durerea și iritația. În același scop se pot folosi și **morcovi** rași sau frunze de morcov zdrobite.

Împotriva paraziților intestinali. Usturoiul, mîncat ca atare (dimineața, pe stomacul gol), are o puternică acțiune antihelmintică, îndeosebi față de ascarizi (limbrici). Prezintă, de asemenea, acțiune hipotensivă și de prevenire a aterosclerozei. Acțiune asemănătoare, dar mai slabă, împotriva paraziților intestinali, are și **tarhonul**. Semințele de **dovleac** (fără coajă), administrate în doze de 200–400 g, pisate sau amestecate cu miere, sînt, de asemenea, de folos împotriva ascarizilor și a teniei.

Pentru combaterea afecțiunilor căilor urinare poate fi băut suc proaspăt stors din frunze de **pătlagină îngustă**, amestecat cu lapte. Este și un bun depurativ (curăță organismul de substanțe vătămătoare). Sucul proaspăt stors din frunze de **urzică mare**, băut cîte 2–3 lingurițe pe zi, are efect diuretic, fiind folositor în boli de rinichi și vezică, în hemoptizie, în hemoragii și sîngerări ale nasului. În caz de **hemoragie nazală** se recomandă a se trage pe nas pulbere din scoarță de **stejar**. Fructele **scorușului de munte** sînt hemostatice, astringente, diuretice și depurative, fiind, în plus, de folos în tuse și tuberculoză.

Pentru combaterea febrei și a durerilor de cap sînt eficace felii de **cartof** crud, aplicate pe frunte. Frunzele proaspete de **iederă**, aplicate pe locuri cu dureri reumatice sau pe cap, contribuie la ameliorarea suferințelor respective, ele fiind moderatoare ale sensibilității nervilor periferici. Părțile aeriene și rădăcinile de **vulturică** (culese în septembrie – octombrie) conțin un latex alb, amărui. Este folosit ca antidiareic, diuretic, în hemoragie nazală, afecțiuni bucale, ulcer, catar intestinal, litiază renală, boli de ficat etc.

În **reumatism** (în afara frunzelor de iederă și varză, ultima avînd efect favorabil și în sciatică, degerături, pecingine) este de folos aplicarea de comprese cu părți aeriene (cu flori) de **gălbășoară (drețe)**.

În **afecțiuni ale stomacului**. Frunzele proaspete de **bănuți (năsturași)**, mîncate sub formă de salată, ușurează eliminarea gazelor (indicat mai ales la copii). Masticate, contribuie la vindecarea ulcerațiilor buzelor. Florile de **gălbenele (filimică)**, consumate crude (în salate), sînt de folos în ulcer gastric și duodenal, datorită proprietăților lor cicatrizante. Sucul stors din frunze de **aloe** (păstrate în frigider cîteva zile, într-o pungă de material plastic), amestecat cu miere și vin, este tonic și mărește pofta de mîncare. Are și efect laxativ.

În **diabet** pot fi consumate fructele de **frăguțe** (fragii). Cura cu aceste fructe proaspete ameliorează durerile reumatice.

Ca să aveți **dinți albi** și curați, vă recomandăm să-i frecați de cîteva ori cu frunze crude de **iele**.

CLAUDIU VODĂ

Diabetologia la ora consacrării

DR. C. IONESCU-TÎRGOVIȘTE:

„După mai bine de două decenii de studii, specialiștii noștri au și vor avea, în continuare, un cuvînt important de spus în acțiunea de completă descifrare a etiologiei diabetului"

După mai bine de două decenii de studii, de observații și experimente, școala națională de diabetologie, cu nucleul ei, Clinica de nutriție și boli metabolice din București, s-a impus definitiv în atenția cercurilor de specialitate ale globului. Rezultatele comunicate de diabetologii români și soluțiile terapeutice propuse de către aceștia s-au făcut remarcate atît prin contribuțiile originale aduse la descifrarea etiologiei bolii zaharoase, cît și, deopotrivă, prin eficiența tratamentelor utilizate. Menționăm totodată că, în formularea acestor aprecieri, am ținut seama — așa cum vom arăta cîteva rînduri mai jos — în primul rînd de declarațiile făcute de mai mulți experți ai domeniului, personalități medicale de peste hotare.

Diabetul — ține să ne reamintească interlocutorul nostru, doctorul **C. Ionescu-Tîrgoviște** — este un sindrom caracterizat printr-o creștere persistentă a glicemiei și se instalează sub două forme: diabetul de tip 1, insulinodependent, frecvent la persoanele tinere, și diabetul de tip 2, insulinoindependent, boală pe fond de obezitate și specific persoanelor mai vîrstnice. Prin **sindrom** sînt subînțelese mai multe cauze ce determină hiperglicemia, unele din ele cunoscute, altele în curs de elucidare.

Vom arăta, în primul rînd, că studiile de genetică și imunogenetică, efectuate și în țara noastră, pot duce astăzi la depistarea mai exactă a primelor tulburări ce apar înaintea instalării diabetului zaharat, oferind posibilitatea unei terapii timpurii și eficiente. Persoanele predispuse să contracteze această maladie alcătuiesc cîteva grupe distincte: cele care au rude bolnave de diabet, femeile care au născut copii macrosomatici (în greutate mai mare de 4500 g), persoanele obeze. Predispoziția genetică poate fi marcată astfel prin apariția unor modificări de ordin imunologic sau biochimic (care preced cu mai mulți ani declanșarea clinică a maladiei). Aceste dovezi permit astăzi intervenția terapeutică fie prin administrarea unui tratament imunosupresiv la persoanele ce prezintă o reacție imună îndreptată împotriva pancreasului, fie prin măsuri de ordin dietetic la bolnavii cu o rezistență crescută la acțiunea insulinei. O noutate o constituie, de asemenea, și studiul microalbuminelor renale ca test de diagnostic al afectării rinichiului. Prin detectarea unor parametri electrofiziologici (potențiale electrice tisulare, răspuns neurovegetativ, prag de percepție la un stimul electric), se poate ajunge la diagnosticarea neuropatiei diabetice, una din cauzele frecvente ale gangrenei diabetice. Pe această cale, pacienții aflați la mare risc pot fi incluși într-un pogram activ de prevenire, deci de salvare a membrului condamnat la amputare.

Alăturîndu-se cercetării mondiale, specialiștii noștri și-au adus, de asemenea, contribuția la o altă importantă realizare: identificarea predispozițiilor genetice prin determinarea grupelor HLA, gene de care depinde răspunsul imun al organismului. S-a stabilit astfel că o infecție virală poate declanșa producerea de anticorpi, anticelule pancreatice care duc treptat la distrugerea glandei producătoare de insulină. Se întrevede deci posibilitatea intervenției prin armele ingineriei genetice, acțiune capabilă de a întrerupe lanțul imun distructiv. Se preconizează, totodată, găsirea acelor metode în stare de a neutraliza agenții virali, deci factorul răspunzător pentru declanșarea procesului imun menționat.

De o importanță cu totul particulară s-a dovedit a fi acțiunea constantă de educare a bolnavilor diabetici, posibilă și prin faptul că țara noastră este printre puținele din lume (dacă nu singura!) care dispune de o evidență a tuturor bolnavilor de diabet, precum și de un Centru național de

→

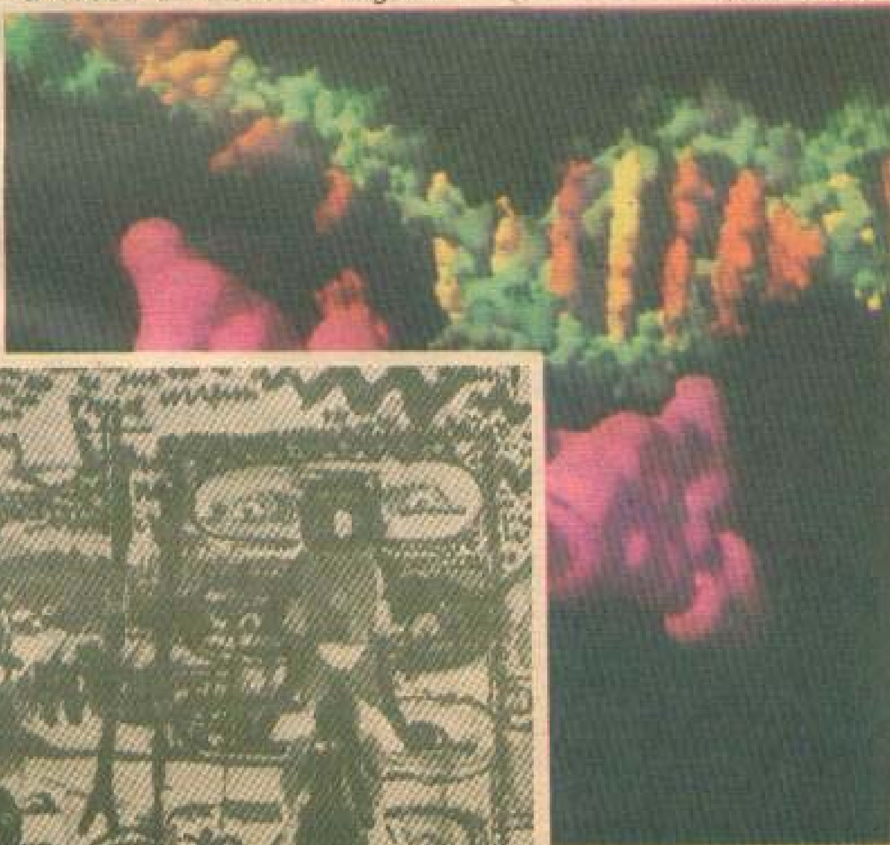
→ diabetologie. Pe această cale, bolnavul, el singur, își poate controla zi de zi glicemia (prin mijloacele de testare puse la dispoziție de personalul medical) și tot el are posibilitatea de a-și administra doza de insulină necesară. În felul acesta, cum o demonstrează statisticile, au scăzut impresionant complicațiile acute, în special coma diabetică și coma hiperosmolară.

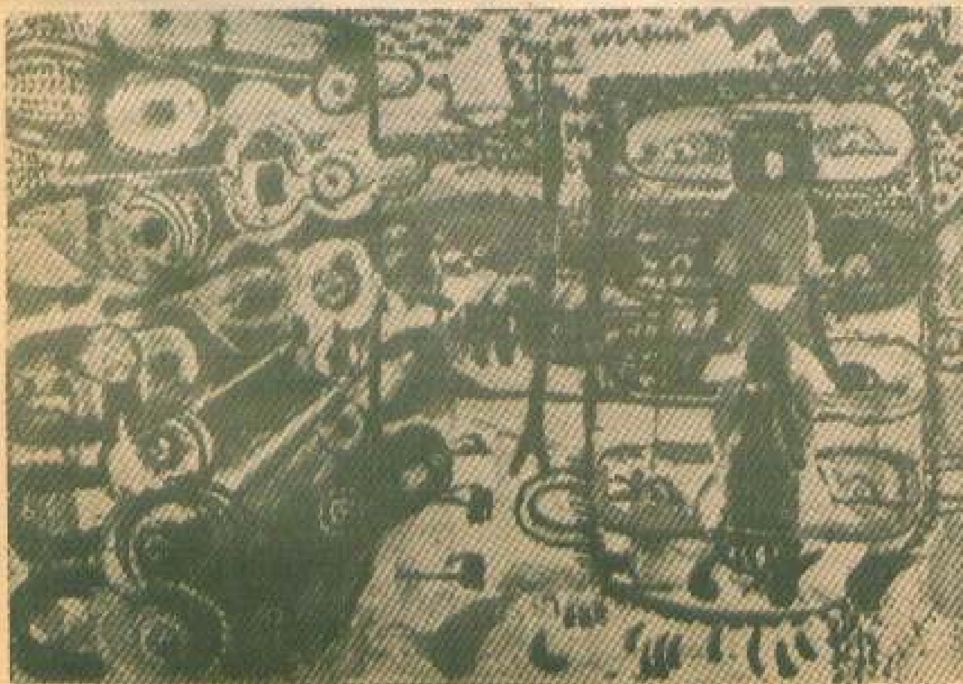
E locul să notăm, de asemenea, că la Spitalul clinic de nutriție și boli metabolice din București se află în curs de testare un aparat pentru transfuzii, realizat în premieră mondială de profesorul dr. Iulian Mincu și un grup de colaboratori, instrument medical destinat combaterii arteritei obliterante (maladie provocată frecvent și de diabet). Aparatul permite introducerea în organism a unei substanțe ce facilitează mai buna irigare a membrului compromis. Experiențele au dovedit că, prin acest procedeu, arterita s-a ameliorat sensibil, că, în cazuri limită, bolnavul a putut evita intervenția chirurgicală de introducere a unei artere artificiale sau chiar destinată amputării membrului bolnav. La ora cînd încredințăm tiparului aceste rînduri, aparatul este supus unor ultime corective tehnice, urmînd să fie brevetat.

Modul de organizare, promptitudinea intervențiilor, soluțiile terapeutice novatoare sînt astăzi, cum aminteam, cunoscute și recunoscute în numeroase țări ale lumii. Pentru informarea cititorilor noștri vom reproduce, dintr-un precedent articol, cîteva din aprecierile făcute de personalități ale lumii medicale de peste hotare. Iată ce au declarat cîțiva reputați specialiști prezenți la **Zilele de diabetologie româno-franceze:** „Remarcabilele rezultate epidemiologice ale școlii românești — a ținut să remarce prof. dr. C. Cathelineau — sînt rodul unor cercetări îndelungate. Astfel, România este astăzi, probabil, singura țară din lume care deține un registru al diabetului ce include arborele genealogic al unor maladii pe trei generații. Această bogăție a domeniului plasează țara în chiar inima cercetărilor moderne generate de biologia moleculară și genetică". „Ce lecție de a vedea o asemenea organizare la scara unei țări! — nota, la rîndul său, doctorul Pierre Lombrail. Orice epidemiologist invidiază materialul acumulat cu răbdare de-a lungul atîtor ani". Dr. P. Vexiau: „Munca din aceste zile ne-a permis de a ne face o idee în legătură cu profunzimea, seriozitatea și organizarea cu totul excepționale ale confraților noștri români." Prof. dr. M. Leuenegger: „Zilele de diabetologie franco-române, la care am avut prilejul de a participa, mi-au oferit ocazia de a măsura rezultatele impresionante obținute printr-o remarcabilă organizare a luptei antidiabetice dezvoltate sub autoritatea profesorului Iulian Mincu".

Toate acestea ne îndreptățesc să apreciem că specialiștii noștri vor avea, în continuare, un cuvînt important în acțiunea de descifrare completă a etiologiei diabetului — moment decisiv în depistarea precoce a maladiei și pentru vindecarea ei radicală.

LIVIU TIMBUS

Sus: o pictură cu subiect marin? Nu, o incursiune în lumea acizilor nucleici. Jos: o compoziție cu pretext medical de Ion Țuculescu

ÎN COSMOS PE ORBITELE IDEII

În camera nici prea mare, nici prea mică, pe ușa căreia se poate citi: **profesor doctor Mihai Niță — șeful catedrei de aeronave,** parcă a aterizat o felie de cer. Unul din pereți e tapetat de sus și pînă jos cu planșe in care tot felul de orbite și traiectorii îmbrățișează pămîntul, ca un ghem ce-și despletește firele. În rest, cărți peste cărți, toate purtînd în titlu cuvîntul „zbor". Pe un raft al bibliotecii, un avion-machetă parcă vrea să zvîcnească spre înalt dintre filele tratatelor. Masa-birou e inundată cu foi de hîrtie brăzdate de cîrligele integralelor, de fracții supraîncărcate cu X-uri și Y-uri și de tot felul de grafice în care bolta cerească a fost tatuată cu hașuri, curbe și coordonate. Micul univers de lucru al profesorului, „aerodromul" de pe care decolează ideile lui!

Prof. dr. MIHAI NIȚA:

„Nu, n-am proiectat sateliți, nici măcar n-am călcat vreodată pe un cosmodrom. Am pătruns în Cosmos – slujindu-i cucerirea – exclusiv cu instrumentele matematicii"

Pe masă, un teanc de foi albastre, cu aspectul unor buletine de vot, redactate în englezește. „Sînt pentru lucrările Academiei internaționale de astronautică – ne informează profesorul. Le-am primit de curînd... Anul trecut am avut bucuria de a fi desemnat ca membru titular al acestui for științific din care au făcut parte, de-a lungul timpului, un W. von Braun, un L. Sedov, un C. Draper. Îmi făcusem «stagiatura», ca membru corespondent, încă din 1970, avîndu-i drept colegi, printre alții, pe O. Beloțerkovski și L. Loițianski, autorități de marcă ale școlii astronautice sovietice, și pe T. Paine, pe atunci directorul NASA".

O alegere ce s-a constituit într-o dovadă – prestigioasă, dar nu prima! – a valorii studiilor profesorului român asupra vieții →

sateliţilor în Cosmos, asupra orbitelor lor, prin analize privind dinamica avioanelor.

Cum a ajuns prof. Mihai Niţă la studiile care l-au impus printre aşii domeniului? De unde a început, cum şi-a proiectat – ca să zicem aşa – orbita profesiei?

„Am fost un copil care nu s-a jucat cu avioane de hîrtie şi n-a meşterit la aeromodele mai mult

Sateliţii şi navele interastrale vor circula, mai întîi, pe orbita ideii...

...aceeaşi din care se vor ivi şi uriaşele instalaţii terestre, propulsatoare de corpuri cosmice

ca alţii – zîmbeşte interlocutorul. Opţiunea mea pentru secţia de aviaţie a Facultăţii de mecanică s-a bazat pe dragostea faţă de matematică şi de tehnicile de vîrf şi pe faptul că întrezăream, în acest domeniu, o mare promisiune a viitorului. La absolvire, numit asistent la Academia Militară, mi s-a trasat ca sarcină, nici mai mult, nici mai puţin, decît să ţin cursul de rachete, primul de acest fel la noi. Am împrumutat cărţi de specialitate în limbi străine şi, fiindcă nu exista xerox pe vremea aceea, am copiat, cu mîna, mii de pagini. Cernînd această bibliografie prin minte, interpretînd-o, cu alte cuvinte, au apărut şi ideile, şi, în 1955, la o sesiune ştiinţifică, am prezentat prima mea lucrare, privind probleme ale zborului spre Lună. Mă întrebaţi cum s-au confruntat filele mele cu scenariul real al misiunii americane? O serie de elemente ale calculului orbitei, ale detaliilor decolării şi aselenizării, concepute de mine în acea perioadă – cum să-i zic? – romantică, au fost confirmate".

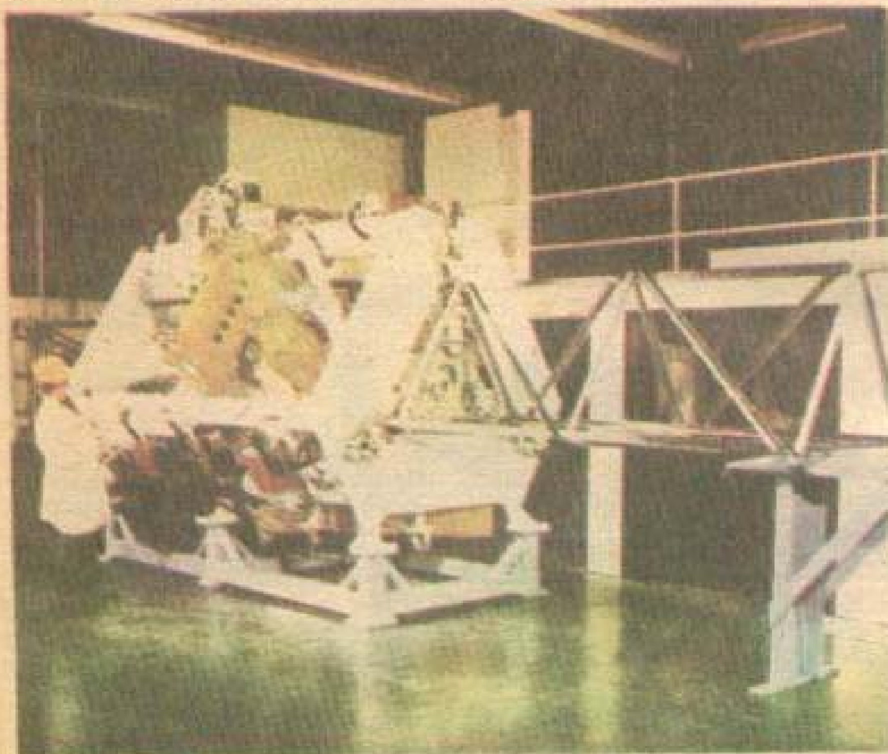
În 1957, primul satelit sovietic, forţînd barierele Terrei, deschidea, pentru om, poarta Cosmosului. L-au însoţit prin eter şi gîndurile profesorului Mihai Niţă, materializate într-un studiu în care se analiza mişcarea sateliţilor în regim de frecare cu atmosfera, prin analogie cu un corp de masă variabilă. Formulele obţinute de el prin artificii matematice au fost validate de evoluţia reală a noilor navetişti ai cerului. Firesc, lucrarea a stîrnit ecou, iar numele Mihai Niţă a început să figureze în bibliografia domeniului. Fără să participe la proiectarea sau la naşterea sateliţilor, profesorul român le-a simţit „pulsul vieţii" datorită unei impecabile logici matematice şi unei remarcabile intuiţii teoretice. Ideile lui au luat înălţime propulsate de un combustibil mai aparte: un amestec de muncă îndîrjită, de pasiune şi de talent.

În 1962 trimite organizatorilor Congresului internaţional de astronautică de la Varna o lucrare privind un nou sistem de coordonate curbilinii şi un pachet de soluţii analitice din care rezultau toate clasele de traiectorii ale unei rachete. Se făcea, astfel, demonstraţia că un satelit artificial, echipat cu un motor de tracţiune cu consum mic de combustibil, se putea plasa şi pe o orbită care să nu conţină în planul ei şi centrul de atracţie al pămîntului. Adică, un astfel de satelit s-ar putea învîrti pe un cerc cu o poziţie asemănătoare, dacă vreţi, cu inelul de „sfînt" ce împodobea capul lui Simon Templar din binecunoscutul serial TV. Actualmente, toţi sateliţii geostaţionari sînt situaţi în planul ecuatorului şi pot asigura legătura de telecomunicaţii doar pînă la latitudinea de 60 de grade. Conform demonstraţiei profesorului Mihai Niţă, acești sateliţi, dacă ar fi dotaţi cu rachete ionice (intens cercetate la ora actuală, ca fiind cele mai economice), ar putea circula pe traiectorii situate deasupra oricărei paralele, devenind nişte „stele" ancorate, timp îndelungat, deasupra oricărui punct al Terrei. Pusă sub acest unghi, problema se vădea de mare noutate, ba chiar şoca prin ineditul ei. Comisia de organizare, înainte de deschiderea congresului, îi cere un referat detaliat asupra acestei teorii deschizătoare de noi perspective. În timpul expunerii teoriei, participanţii la congres declanşează fulgerele bliţurilor, fotografiind cu lăcomie planşele românului. De altfel, răsfoind şi noi una din cărţile de bază ale şcolii astronomice sovietice, „Dinamica corpurilor cosmice", publicată în 1977, regăsim, într-un capitol, metoda, modul de lucru şi rezultatele din 1960 ale profesorului Mihai Niţă. Această prioritate românească e întregită prin cercetările din anii următori, datorate aceluiaşi profesor, prin care se studiază plasarea acestor sateliţi la diverse altitudini, influenţele atracţiilor Lunii şi Soarelui asupra lor, efectele faptului că Pămîntul nu e un corp sferic şi omogen. Comunicările savantului de la Bucureşti stîrnesc un viu interes la următoarele congrese internaţionale, de la Paris şi Belgrad.

interlocutorul nostru, după cum spuneam, n-a proiectat sateliți, nici măcar n-a călcat vreodată pe pista vreunui cosmodrom. Dar – asemenea profesorului Miroiu, din „Steaua fără nume" a lui M. Sebastian – a cutreierat cerul cu visurile lui. Visuri ținute strîns în frîu de rigoarea formulelor matematice, a ideilor născute din ele.

„M-am străduit să concretizez, în relații algebrice, manevrele pe care trebuie să le efectueze sateliții pentru a-și schimba orientarea orbitei fără o modificare a formei acesteia. Întîlnirea dintre sateliți, ce se poate regiza – conform propunerii mele – prin limbaj matematic, a figurat ca atare în concluziile Congresului internațional de astronautică de la Varșovia. Din 1972, de cînd am trecut la Politehnica bucureșteană, m-am ocupat de optimizarea zborului avioanelor și rachetelor, pentru asigurarea unui consum minim de combustibil, și de ecuațiile mișcării lor, considerîndu-le ca sisteme cu masă variabilă. E o abordare principială nouă, dat fiind faptul că, în timpul zborului, avionul «slăbește» mereu, pe măsură ce își golește rezervoarele de carburant. Din această cauză, la rotația lui în jurul axei apare un cuplu care se opune sau favorizează această înșurubare, respectivele forțe combinîndu-se și cu respirația motoarelor turboreactoare".

Din nopțile petrecute în tovărășia calculelor și graficelor au ieșit la lumină zeci de articole publicate în țară și în străinătate, cărțile „Zborul rachetei", pentru care a primit premiul Academiei R.S.R., „Navigația inerțială", „Teoria zborului spațial" și multe altele, conținînd pagini pline de noutate. Peste 2000 de ingineri specializați în păsările de oțel i-au fost studenți, în cei mai bine de 35 de ani de cînd e la catedră. Într-o zi, în pragul camerei în care ne aflăm, a apărut și fostul său student, cosmonautul român Dumitru Prunariu. De-abia își desfăcuse bagajele în care dusese, în Orășelul cosmonauților din U.R.S.S., și cărțile profesorului. „Fiindcă mi-am făcut practica de producție a cursului dumneavoastră în cosmos – a spus el – aș dori să mă înscriu acum, tot cu ajutorul dv., și la doctorat. La un doctorat... cosmic!" De atunci, sub îndrumarea dascălului său, lucrează la tema „Mecanica zborului spațial". Și predă ore ca asistent asociat al profesorului. Vrea să se înscrie și el pe „orbita științifică" a celui ce i-a descifrat tainele zborului. Bucuriile profesorului Mihai Niță!

FLORIN CONDURĂȚEANU

ANECDOTE DIN TOATĂ LUMEA

● În timpul unei conferințe, oratorul primește, din sală, un bilețel pe care scrie un singur cuvînt: „Timpitule"!
– Stimați ascultători! – se adresează el, imperturbabil, publicului. Primesc adesea scrisori, uneori foarte lungi, pe care autorii uită să le semneze. Azi însă, pentru prima dată, primesc o scrisoare fără text, dar semnată!

● Un client îi reproșează croitorului său termenul fixat pentru a-i face costumul.
– Șase săptămîni?! Bine, dar lumea însăși a fost creată în șase zile!
– Știu, ripostează celălalt. Dar n-ați văzut ce-a ieșit?!

● Într-un magazin de păsări cîntătoare:
– Ieri am cumpărat de la dv. un canar.
– Da, și?
– Acasă am constatat că era șchiop.
– Păi ce, l-ați luat ca să danseze, ori ca să cînte?

● În fața comisiei de încorporare, John arată că este miop, prezentînd tot felul de certificate medicale. Comisia nu se lasă însă convinsă. În cele din urmă, John roagă să fie chemată logodnica, aflată în sala de așteptare, ca să confirme cele spuse de el. În fața logodnicei, comisia hotărăște în unanimitate: John e miop.

● — Deci vrei să-mi devii ginere?
– Ca să fiu sincer, nu prea, dar nu văd cum aș putea, altfel, să mă-nsor cu fiica dv.!

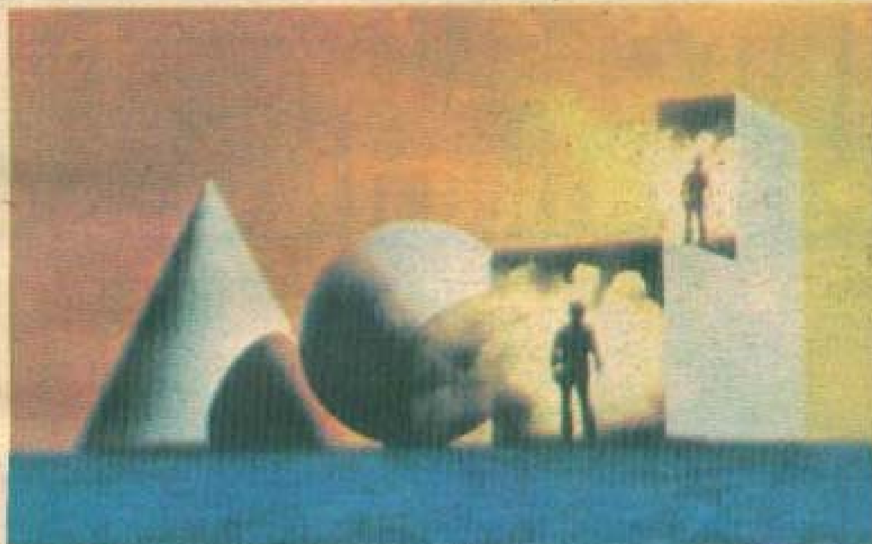

MEDICINĂ

INIMI SUB GHEAȚĂ

După opinia specialistului american Arthur Rowe, știința medicală va progresa în viitoarele decenii atît de mult încît orice boală, oricît de gravă, va putea fi vindecată. Un bolnav decretat astăzi drept incurabil, congelat și „trezit" peste, să zicem, un secol, se va putea lecui fără prea mari probleme

„Visători și egocentriști" au fost denumiți, nu o dată, cercetătorii care studiază influența și efectele temperaturilor scăzute asupra organismelor și, în special, asupra celui uman. Așa să fie?

Arthur Rowe, directorul laboratorului de criobiologie al Crucii Roșii din New York, care cercetează și posibilitatea păstrării organelor pentru transplant în bănci de gheață, crede că, în cîteva zeci de ani sau într-un secol, știința medicală va progresa atît de mult încît orice boală va putea fi vindecată. În felul acesta, adaugă el, un om congelat azi și „trezit" peste un veac va putea profita din plin de aceste avantaje.

Nu e un simplu proiect, ci o realitate de fapt. Primul pas constă în menținerea fluxului oxigenării sîngelui și prevenirea coagulării. Este explicația dată de tehnicienii de la American Cryonic Society și de la Trans Time, întreprinderi specializate în conservarea corpurilor prin frig. Corpul este răcit la minus 30 grade, iar sîngele este înlocuit cu un lichid sintetic (un crioprotector ce conține glicerol și glucoză) care are proprietatea de a împiedica cristalizarea celulelor. Temperatura continuă apoi să scadă pînă la minus 80 de grade, corpul fiind cufundat într-un mediu de azot lichid. La minus 196 de grade, activitatea moleculară și procesul de îmbătrînire sînt, practic, stopate pentru zeci de ani sau secole.

Un lot de peste 700 de oameni suferinzi, condamnați la o viață scurtă, au semnat deja actele de hibernare după „moarte", iar 5 dintre aceștia au și fost congelați. Ei speră că vor reveni la viață într-o... viitoare civilizație! Crionicii au apelat, în sprijinul teoriilor lor despre congelare, și la exemple din lumea animalelor. Ursul, unele broaște și alte animale hibernează la temperaturi scăzute, sub zero grade, protejate de o substanță produsă de organismul lor (similară cu antigelul), care împiedică cristalizarea celulelor. Cînd vremea se încălzește, celulele, aparent fără viață, reintră automat în normal. În practica medicală contemporană sînt folosite curent, în tehnica transplantului, organe congelate (cornee, cord, artere, valve cardiace, rinichi, ficat, măduvă, oase, cartilagii, piele, embrion etc.), care sînt implantate cu rezultate din cele mai bune. În unele spitale mari de chirurgie se practică operații la care, cu ajutorul unui aparat bypass, temperatura bolnavului este scăzută sub 20 de grade și inima oprită pentru 30—40 de minute, timp în care sîngele nu obstrucționează cîmpul operator, evitîndu-se astfel hemoragiile și necesitatea transfuziilor.

Prof. dr. Ettinger, de la Hyghland Park Junior College (Michigan), a scris, în 1966, cartea „Omul este nemuritor?" A fost lansată astfel o teorie fantastică: oamenii atinși de boli incurabile pot scăpa de moarte congelîndu-se... la minus 200 de grade Celsius. Cînd medicina va permite vindecarea acestor boli, oamenii, prin decongelare, vor reveni la viață. Prof. J. Bedford, suferind de cancer hepatic cu metastaze, care mai avea de trăit numai cîteva săptămîni, s-a adresat prof. dr. Ettinger, solicitîndu-i să-i mijlocească organizarea și finanțarea unui program de cercetări accelerate consacrate congelării și decongelării animalelor, urmînd să suporte această experiență pe propriul său corp. La sfîrșitul lui decembrie 1966, o echipă alcătuită din prof. J. Bedford, dr. Robert Nelson (Societatea de medicină din California) și dr. Renault Abb au pregătit tot materialul necesar congelării. Cu ajutorul noii tehnici, profesorul Bedford a devenit, în ziua de 12 ianuarie 1967, primul om congelat. Îndată după stoparea cordului, medicii au administrat heparină, pentru a împiedica coagularea sîngelui. Apoi corpul, înconjurat de gheață uscată, a fost răcit pînă la minus 70 de grade Celsius, creierul fiind menținut în viață pînă la această temperatură. Patru zile mai tîrziu s-a trecut la hibernare totală, într-un container cu pereți dubli umplut cu nitrogen (minus 195 de grade Celsius), împrospătat la fiecare trei luni. Actualmente, prof. J. Bedford se odihnește într-unul din subsolurile companiei „Cryo-Care".

Pînă în prezent, la „Life Extension Society" (Societatea pentru prelungirea vieții) s-au primit peste 700 de cereri ale unor persoane care-și exprimă dorința de a fi congelate.

A. REZEANU

În exclusivitate pentru Almanahul Flacăra

ELECTRONICA ȘI LUMEA DE AZI

Interviu cu prof. Raj Patrap Misra, prorectorul Institutului de tehnologie din New Jersey, S.U.A.

La începutul verii '88, printre invitații de marcă ai Academiei R.S.R. s-a numărat și profesorul RAJ PATRAP MISRA, prorector al Institutului de tehnologie din New Jersey, S.U.A., director al Institutului de cercetări pentru fiabilitatea produselor electrice și electronice din New Jersey. Născut în India, dar — după propria d-sale expresie — „nu în India ocupată de britanici, ci în India etern independentă", Raj Patrap Misra se implică, încă din tinerețe, în mișcarea de independență a țării sale. Instrucția și-o face în S.U.A., opțiune în care un factor decisiv, ne mărturisește, a fost acela că America susținea, la vremea respectivă, lupta pentru independență a Indiei. După absolvirea Institutului de tehnologie din Massachusetts și după susținerea tezei de doctorat („Ph.D.", cea mai înaltă treaptă acordată de Universitatea Cornell, Pennsylvania), Raj Patrap Misra predă la Lehigh University și Cornell University, specializîndu-se în domeniul fiabilității și devenind consultant a numeroase corporații industriale (Philco Corporation, celebră pentru tranzistoarele sale, este doar una dintre ele), fiind solicitat, de asemenea, de numeroase firme guvernamentale. Devine, apoi, profesor de electrotehnică și fiabilitate în statul New Jersey.

La cîteva zile după sosirea în România, profesorul Raj Patrap Misra a avut amabilitatea de a ne acorda — în exclusivitate pentru Almanahul „Flacăra" — interviul pe care-l transcriem.

— Ce ne puteți spune despre preocupările dv. de azi, stimate domnule profesor?

—Fundalul preocupărilor și al activității mele este destul de larg, pentru că am aproape 70 de ani. Obiectivul principal pe care mi l-am propus acum, cu puțină vreme înainte de pensionare, după ce am cunoscut numeroase țări (între care Anglia, Canada, R.F. Germania, Japonia etc.), este acela de a înțelege mecanismul dezvoltării țărilor socialiste. Am vizitat, în acest scop, Cehoslovacia, U.R.S.S., China, iar acum — România. Comparînd lucrurile, am constatat că sistemul socialist produce, cu succes, multe bunuri și, ceea ce este extrem de important, produce pentru oameni, produce lucruri esențiale vieții lor, și încă la îndemîna lor: educație și instrucție deschise tuturor, medicamente accesibile oricui, hrană și locuințe pentru toți. Anglia, care și-a dezvoltat industria exploatînd alte națiuni, are încă oameni care nu au ce să mănînce. Există acolo nefericiți care-și caută mijloacele existenței prin gunoaie și care trăiesc în adăposturi subumane. Chiar și în Statele Unite sînt oameni care n-au adăpost și dorm în stradă. În India sînt mii și mii de oameni fără locuințe, și este foarte rău că se întîmplă așa, la 40 de ani de la independență. Am rămas în strîns contact cu viața compatrioților mei, cu evoluția Indiei, pentru a cărei libertate am luptat, riscînd considerabil, în tinerețe; și poate că aceasta a fost pricina pentru care, aflîndu-mă acolo acum vreo 10 ani, m-am decis să împărtășesc soarta atîtor compatrioți de-ai mei, dormind în stradă... Dar am avut neplăceri cu poliția. Revenind la ce vă spuneam înainte, țările socialiste au mari realizări în această direcție: practic, în ele nu există oameni foarte săraci.

■ Aș dori ca toate eforturile pe care le-am făcut și le fac să slujească ridicării economice a țărilor socialiste, a țărilor slab dezvoltate și a Indiei, țara mea natală

■ Am fost plăcut surprins să constat, vizitînd România, că numărul cadrelor tehnice foarte bine pregătite este, raportat la suprafața țării dv. și la numărul de locuitori, extrem de mare

■ Ar fi cît se poate de bine dacă toate produsele militare, făcute de toate națiunile pămîntului, s-ar defecta!

— Cum vedeți — ca să folosim chiar formula dv. — „mecanismul de dezvoltare" a acestor țări, prin prisma experienței dumneavoastră profesionale?

— Privind faptele sub aspect tehnologic — domeniu în care am, într-adevăr, o experiență ce se întinde pe mai mulți ani — vă pot spune că, după părerea mea, sînt lucruri pe care România le poate face foarte bine, lucruri pe care →

Cehoslovacia le face bine și lucruri pe care U.R.S.S. le face, iarăși, foarte bine. Am mai putea exemplifica, în același fel, cu multe alte țări. Dar cred că aceasta nu e de ajuns. Părerea mea este că ar trebui să se producă o cooperare mai bună între țări, în acest fel progresul fiind mai rapid. Bineînțeles, sînt ideile unui om al tehnicii. Specialiștii în problemele sociale s-ar putea să aibă un alt unghi de vedere. Omul nu este, în fond, doar o viețuitoare tehnică și strict logică. Activitatea sa poate fi motivată și de factori istorici, psihologici, ori de altă natură, așa încît politicienii și savanții științelor sociale vor trebui să caute căile cele mai bune pentru evoluția fiecărei țări în parte. Un lucru însă este sigur: cu cît cooperarea între țările în curs de dezvoltare va fi mai accentuată, cu atît mai mult vom avea de cîștigat cu toții. În ce mă privește, aș dori ca toate eforturile pe care le-am făcut și le fac să slujească ridicării economice a țărilor socialiste, țărilor slab dezvoltate și, în special, Indiei, țara mea natală. Aceasta ar fi, în linii mari, filosofia mea socială și în dobîndirea ei, evident, tehnologia are un rol foarte important.

— Ați vizitat deja cîteva mari întreprinderi românești. Ce impresie v-au făcut?

— Oamenii pe care i-am întîlnit sînt foarte bine pregătiți profesional și dăruiți muncii lor. Am fost plăcut surprins să constat că numărul cadrelor tehnice din România, raportat la suprafața țării dv. și la numărul de locuitori, este extrem de mare, mai mare, cred eu, decît în Statele Unite ale Americii. Concentrîndu-vă asupra unor produse în care excelați, ați putea ajunge să le faceți mai bine decît oricine altcineva.

— Care ar fi acestea, după părerea dv.?

— Nu pot emite o părere de ansamblu, n-am avut încă răgazul să mi-o constitui, dar, dintr-o primă impresie, pot enumera cîteva produse care promit. Anumite reglaje și componente pentru acționările în transporturi, de exemplu, sau acționările electrice pentru calea ferată sau tramvaie. De asemenea, la Cluj-Napoca am găsit o activitate intensă în măsurarea conținutului de oxigen al țesuturilor umane cu aparatură electronică. S-a depus multă muncă acolo. Mai știu că țara dv. e și un mare exportator de textile și confecții. Eu însumi mi-am cumpărat în Statele Unite un costum fabricat în România și știu că în multe zone ale Americii se importă confecții românești. Îmbunătățirea continuă a tehnologiilor va face din țara dv. un foarte mare exportator. Am mai remarcat, dintre produsele dv., celulele fotomobilice solare și elicea pentru generarea energiei electrice pe cale eoliană, care conține mari promisiuni pentru viitor. Cred că puteți face, într-adevăr, lucruri extraordinare. O condiție a reușitei este fiabilitatea produselor și sînt bucuros că multe persoane din Institutul Politehnic București sînt extrem de interesate de acest domeniu. În lumea complexă care este lumea noastră de astăzi, fiabilității trebuie să i se acorde o mare atenție, pentru că un defect de ordin tehnic poate produce un dezastru.

— Considerați fiabilitatea o știință interdisciplinară de sine stătătoare sau o prelungire a fiecărui domeniu în parte?

— În mod sigur, fiabilitatea este o știință interdisciplinară. Importanța sa fundamentală, mai ales pentru țările în curs de dezvoltare, este aceea că economisește și chiar salvează resursele naționale. Dacă ai făcut un produs și dacă, la scurt timp după ce l-ai pus în fabricație, se defectează, toată munca depusă și toate resursele folosite pentru a-l crea au fost, practic, aruncate pe fereastră.

— Atenția față de durata de viață a produselor se exersează azi, după cîte știm, mai cu seamă în domenii speciale, de uriaș angajament tehnic — aviație, centrale nucleare, producție militară. Oare ea n-ar trebui extinsă la toate domeniile și produsele, inclusiv la cele de larg consum?

— Să observăm, în primul rînd, că ar fi fost ideal dacă n-am fi avut deloc, în lume, o producție militară, de arme, pentru că scopul tuturor produselor militare este să distrugă viața. Ar fi, deci, cît se poate de bine dacă toate produsele militare, făcute de toate națiunile pămîntului, s-ar defecta! Referitor la bunurile destinate consumului, ei bine, da, sînt de părere că fiabilitatea, aici, este extrem de importantă. Dar, înainte de a ne continua discuția, trebuie să fac o distincție clară între calitate și fiabilitate. Calitatea sau, mai exact spus, controlul ei înseamnă să supraveghezi mașina, să vezi dacă lucrează corect și dacă omul care o conduce își face datoria corect, în timp ce fiabilitatea înseamnă să ajungi la cauzele defectului, să le elimini și să reproiectezi produsul pe baze noi. Și, așa cum ați remarcat, fiabilitatea trebuie să funcționeze în toate domeniile, nu numai în cele de mare complexitate tehnică. Firește, dacă în sistemul de comunicație al unui avion care are mii de componente, se defectează una, lucrul e foarte grav, căci sistemul întreg intră în neregulă și se poate ajunge chiar la prăbușirea avionului, ceea ce ar însemna un dezastru, un uriaș dezastru, care ar duce la scăderea moralului oamenilor. Dar omul devine nefericit și în cazul în care lucrul pe care îl cumpără și-l utilizează nu e sigur în funcționare. Eu, de pildă, am fost foarte afectat cînd, întîlnindu-l pe Einstein, nu am reușit să-l filmez, așa cum doream, și asta din cauza unui defect referitor la fiabilitate.

— L-ați cunoscut deci pe Einstein?

— Da. L-am admirat mult ca savant, am admirat și atitudinea sa față de independența Indiei, pe care a susținut-o puternic. I-am scris o scrisoare, spunîndu-i că sînt un „savant minor" din India și l-am rugat să-mi permită să fac un mic film cu el. Mi-a scris, chiar pe plicul trimis de mine: „Oricînd. E.". Nu l-am găsit în biroul său de la universitate — unde era o mare neorînduială — și m-am dus acasă la el. A vorbit cîteva minute cu mine, după care i-am cerut permisiunea să-l filmez. Abia am început să filmez, cînd aparatul s-a blocat. Aveam un aparat cu film de 16 mm. N-am reușit să-l deblochez nicicum, așa că, din păcate, am doar un film de o jumătate de minut cu Einstein. Nu mi-am mai permis libertatea să-l mai deranjez pe acest om foarte mare și foarte bun. Așadar, nu pot să spun că l-am cunoscut, am vorbit cu el doar 10 minute. Să ne întoarcem, însă, la fiabilitate. Dacă lucrurile pe care le cumpără și le utilizează un om sînt foarte sigure în funcționare, el devine și foarte mîndru de industria țării sale, de națiunea sa. Japonezii sînt foarte mîndri de realizările lor. Să ne amintim însă că, acum 60 de ani, produsele lor erau cele mai slabe. După cel de-al doilea război mondial ei au început însă să înțeleagă cîte ceva despre fiabilitate și lucrurile au început să meargă din ce în ce mai bine, Japonia ajungînd la poziția de vîrf pe care o cunoaștem cu toții azi.

— O viață prea îndelungată a unui produs nu limitează însă posibilitatea apariției altuia, superior din punct de vedere tehnic? Știința avansează astăzi într-un ritm ametitor. Fiabilitatea nu s-ar putea constitui, în astfel de cazuri, într-o frînă a dezvoltării?

— Dacă un produs durează foarte mult, dar apare un altul, cu caracteristici îmbunătățite, se poate opta pentru cel nou, chiar dacă cel vechi nu s-a defectat. De exemplu, ai un televizor alb-negru și acesta este foarte fiabil. Banii pe care i-ai fi cheltuit cu reparațiile, dacă s-ar fi stricat, îi economisești și, cu ei, cînd apare un televizor color de înaltă calitate, îl cumperi. O parte din subansamblele acelui televizor alb-negru care merg ireproșabil pot fi recirculate, intrînd într-un nou produs. Tubul cinescop, spre exemplu, unul din subansamblele cele mai scumpe dintr-un televizor, poate fi refolosit.

— Dar în ce privește modernizarea producției? Dacă o mașină are o fiabilitate mare, dar apare o mașină mai bună, prima nefiind uzată moral, merită oare să o înlocuim pe cea dintîi, care a costat și muncă, și bani?

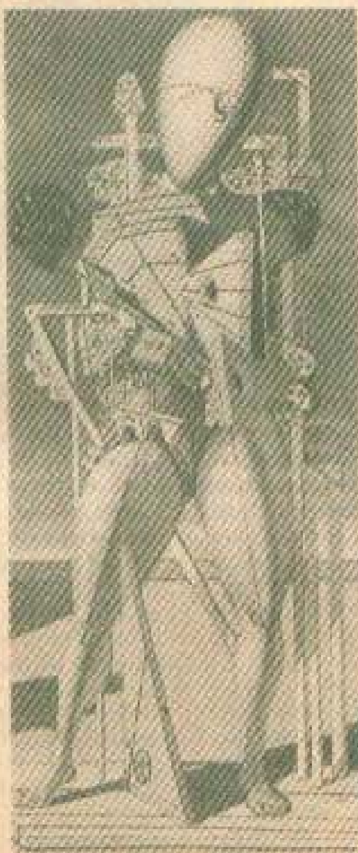
— Dacă mașina cea nouă îți oferă mai mare avantaj din punct de vedere economic, merită, chiar dacă cea veche nu s-a uzat. Să luăm, de exemplu, o presă de ștanțat, înlocuibilă cu una nouă. O poți retopi, folosindu-i oțelul. Pînă la urmă, totul este o problemă de refolosire. Nu este, ați văzut, nici un rău în a renunța la produse care sînt încă fiabile, pentru cîștig economic. Iată un avantaj pe care-l aveți în țara dumneavoastră, cu economia ei planificată. Puteți avea o privire de ansamblu asupra circuitului economic al unui anume produs, decizînd în consecință. În economia capitalistă, dacă eu, de exemplu, sînt proprietarul unei mici fabrici, cel mai probabil este că voi continua să produc un articol pînă cînd cineva, cu o tehnologie mai bună, mă va concura și mă va elimina, sau pînă cînd fabrica mea se va uza moral. Așa că, este limpede, economia socialistă planificată are mari avantaje. Dezavantajul ar putea fi dat doar de o planificare greșită, pe care comunicarea și critica între oamenii de specialitate o pot cu ușurință înlătura.

— V-ați ocupat mult și de componentele electronice, în special de tranzistoarele de putere. Se întrevăd, pentru viitor, mutații esențiale și în acest domeniu?

— Probabil că da, pentru că, în momentul de față, un mare număr de savanți lucrează în această direcție. Ar putea să apară ceva nou în materie de conductibilitate, caz în care s-ar produce chiar o revoluție în domeniul componentelor electronice și schimbări importante în domeniul sistemelor. Ar putea fi atunci posibile, ca realizare curentă, trenurile și tramvaiele pe pernă de aer sau pe pernă magnetică. Este doar un exemplu. Bineînțeles, toată această imensă muncă de cercetare și experimentare se face în echipă. Totul este interdisciplinar, un singur om nu poate cuprinde vastitatea cunoștințelor necesare pentru o astfel de operă.

— Sînt domenii în care componentele electronice nu au pătruns, datorită problemelor de fiabilitate, cum ar fi în aviația, unde acestea sînt înlocuite cu componentele electromecanice. Ce șanse prevedeți, în aceste domenii, componentelor electronice?

— Sînt încă multe lucruri pe care electronica nu le poate face. Un motor pur electronic nu se poate obține, trebuie să existe în el ceva mecanic, un ax. Deci, unde este nevoie de o mișcare de puteri mari, electronica n-are acces. Sigur, există mașinării pur electronice, dar ce viață au ele? Să luăm ca exemplu ceasul. Înainte, ceasurile se făceau cu părți mecanice, acum un ceas poate fi pur electronic. Durata lui de viață este în momentul de față destul de mare, dar nu o depășește pe cea a celor mecanice. Viața display-ului cu cristale lichide este cam de 10 ani, pe cînd bătrînele ceasuri electromecanice, care au aparținut bunicilor noștri, merg și azi. Este adevărat, ceasurile electronice aduc o serie de facilități, pe care celelalte nu le au. Ceasul meu electronic are stocate în memoria sa numere de telefon, seria pașaportului și altele. Concluzia este simplă: se oferă avantaje în plus, dar viață, nu.

Un robot cu pretenții „artistice"? Nu, chiar o operă de artă: „Trubadurul" lui De Chirico, realizat în anii 1937–1938 și influențat, poate, de cele dintîi mari afirmări, în epocă, ale electronicii

— Există metode de prezicere a defectelor la mașinile electrice? Am putea ști din timp cînd se va strica o mașină?

— Activitatea mea în domeniul mașinilor electrice nu este tot atît de vastă ca aceea referitoare la componente. Acum, însă, lucrăm la niște experimente a căror idee de bază este evaluarea gradului de defectare a mașinilor electrice prin examinarea nivelului de zgomot. Cunoscînd și analizînd corect tipul de zgomot, putem prevedea nivelul sau momentul apariției vreunui defect în izolație și putem prezice cînd și dacă această mașină va cădea, ceea ce este extrem de util din punct de vedere al utilizatorului. De altfel, pentru Conferința internațională de mașini și sisteme de acționări electrice, care va avea loc peste cîteva luni la Poiana Brașov, am pregătit o lucrare exact din acest domeniu. Este vorba de utilizarea spectrului zgomotului pentru prevederea naturii defectelor mașinilor electrice.

— Veți reveni, așadar, nu peste mult timp, în România?

— Nu am discutat încă problema aceasta în Statele Unite, dar mi-ar face plăcere să revin. Aveți orașe frumoase, foarte frumoase. Mi-a plăcut metroul, am admirat Casa Minovici, Aleea Privighetorilor, Șoseaua Kiseleff. N-am văzut, pînă azi, orașe cu atît de mulți trandafiri. În luna iunie sînt atît de multe flori și e atîta verdeață în București! E minunat!

LIANA MOLNAR

Invitație la Peștera Muierilor

Se spune despre ea că este una dintre cele mai frumoase peșteri din țară. Iar în România există, după cum se știe, aproximativ 11 500 de peșteri. În ghidurile turistice figurează cu numele Peștera Muierii, dar localnicii îi spun Peștera Muierilor și vor fi știind ei că au dreptate din moment ce altfel nu i-au zis niciodată. Doar numele acesta, folosit de ei, s-a transmis prin timp de la părinți la copii și de la un rînd de oameni la altul.

În vremuri vechi, cînd pămîntul țării era încălcat și era nevoie ca bărbații să plece pentru a înfrunta cu armele primejdia, femeile și copiii se refugiau aici, în această peșteră, pînă la care n-a urcat niciodată picior de dușman.

Știută vreme îndelungată doar de lumea celor din Baia de Fier și-a celor din împrejurimi, peștera a ajuns a fi cunoscută lumii celei mari în 1870, în urma răspunsurilor primite de Alexandru Odobescu la celebrul său „chestionar arheologic".

Sporadic, ea a atras curiozitatea mai multor specialiști, însă descifrarea tainelor ei datează de pe la începutul anilor '50, cînd cercetarea peșterii s-a desfășurat într-un cadru riguros științific. Echipele mixte de istorici și naturaliști au scos la iveală vetre de foc din timpul locuirii peșterii în paleolitic și numeroase unelte din piatră și os. La nivelele post-paleolitice au fost descoperite numeroase fragmente ceramice aparținînd mai multor culturi materiale: Sălcuța, Coțofeni, Glina III, epoca fierului. Cea mai puternic reprezentată, printr-o impresionantă sumă de vestigii materiale, a apărut a fi cultura dacică. Se consideră însă că, din punct de vedere științific, descoperirea cea mai valoroasă e craniul unei femei de tipul Homo sapiens fossilis. În urma analizelor de laborator întreprinse la Institutul de antropologie din București, după metoda carbon 14, s-a apreciat că resturile fosile descoperite în peșteră aparțin unei femei care a trăit în urmă cu circa 29 000 de ani.

Intrare în grota miracolelor

Pînă într-o vreme, vizitatorii ocazionali care aveau curajul să se avînte prin galeriile peșterii erau nevoiți ca în anumite locuri să facă dovada că n-au uitat ceea ce unii poate că învățaseră la armată, și anume „mersul tîriș". Însă după ce peștera a fost cercetată de specialiști, ea a fost amenajată pentru accesul publicului larg. Amenajarea a costat muncă și bani, bineînțeles, iar despre vrednicia cu care o astfel de datorie a fost împlinită pînă la capăt se cuvine să spunem un cuvînt de laudă pentru primăria acestei comune gorjene din umbra Parîngului, pentru toți cei din Baia de Fier.

Unde plafonul peșterii cobora sub înălțimea unui om, au fost săpate șanțuri de acces spre a ușura drumul vizitatorilor și a-i îndemna să se încumete de-a lungul galeriilor, în liniștea, ca de piatră parcă și ea, a adîncului muntelui. Rețeaua de lumini electrice, uneori colorate, îi ajută să descopere acolo măreția triumfătoare a unor frumuseți naturale unice, o infinită gamă de stalactite și stalagmite și o seamă de formațiuni care, prin precipitațiile calcitei, au luat de-a lungul timpului înfățișări a căror putere de sugestie i-a determinat pe oameni să le numească: orga, domul mare, domul mic, vălul miresei, candelabrele mici, candelabrul mare, turcul, cascada împietrită, coloanele din sala minunilor.

Intrarea, ca și ieșirea din peșteră, se face pe o alee în trepte, betonată, prevăzută cu balustrade laterale de susținere. Iar în zăvoiul de arini prin care urcă și coboară aceste trepte, primăria comunei a construit un motel care, începînd din vara anului 1988, îl poate încredința pe orice vizitator că eleganța și confortul nu sînt nicidecum, la Baia de Fier, cuvinte de circumstanță.

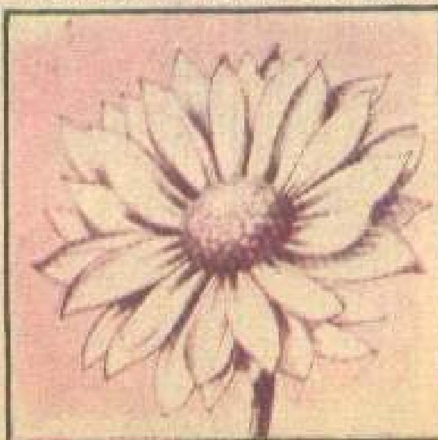
În fiecare an, ni s-a spus, se abat pe aici, ca să vadă peștera, cam 30 000 de oameni. Și numai din ceea ce vizitatorii plătesc la intrare se adună cam 120 000 de lei pe an, care intră în contul autofinanțării comunei. Dar localnicii s-au gîndit că n-ar fi rău ca o parte, măcar, din cei aflați în trecere pe aici, să zăbovească ceva mai mult la Baia de Fier, unde frumos este muntele și pe dinafară, nu numai pe dinăuntru. Cine întîrzie pe-aici va putea într-adevăr să respire aerul curat și proaspăt ca miezul unui fruct și va petrece cîteva ore, o zi ori un concediu întreg, nederanjat decît de curgerea rîului Galbenul, care la ieșirea din Paring vine iute ca o săgeată și înspumat ca șampania.

D. CONSTANTINESCU

O scenă a creației vastă cît țara

Festivalul național **Cintarea României** — conceput ca o amplă și generoasă șansă de afirmare a potențialului creativ al poporului, atît în plan tehnico-științific cît și în cel cultural-artistic — pune în elocventă practică viziunea ctitorului său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, care, definind marile obiective ale edificării societății socialiste multilateral dezvoltate pe pămîntul patriei noastre, relevă, printr-una din acele memorabile formulări, proprii gîndirii sale cutezătoare: *„Menirea istorică a socialismului este nu numai de a elibera omul de asuprire și exploatare, de a asigura bunăstarea lui materială, ci de a făuri o civilizație*

spirituală superioară, care nu se poate realiza decît prin formarea unui om nou, cu o înaltă conștiință și pregătire culturală și profesională, cu un profil moral-politic înaintat".

O primă constatare asupra Festivalului național **Cintarea României** este aceea că uriașa scenă — de dimensiunile unei țări — a creației populare pe toate planurile își sporește, de la o ediție la alta, numărul de participanți, adîncindu-și, în același timp, mesajul nobilelor idei sub semnul cărora își desfășoară →

CÎNTAREA ROMÂNIEI

→ demersul. Cifrele creației tehnice și științifice (pe care le vom reproduce mai jos), ca și cele ale activităților cultural-artistice, sînt, în acest sens, elocvente. De la 142 342 de formații și cercuri literar-artistice înscrise, de pildă, în competiția de frumos a celei de-a IV-a ediții a Festivalului național, astăzi, la ediția a VI-a, numărul lor a crescut la 225 559, incluzînd peste 5 667 640 de participanți din întreaga țară. Dacă luăm în considerare faptul că fiecare familie românească este compusă, în medie, din cel puțin patru membri, vom putea afirma, cu deplin temei, un adevăr dintre cele mai expresive pentru edificarea acelei „civilizații spirituale" concepute și strîns vegheate de cîrmaciul destinului național: din fiecare familie trăitoare în România, cel puțin un membru al ei își afirmă înzestrările artistice sub auspiciile celui mai generos cadru stimulator al vieții spirituale din cîte au existat vreodată pe pămîntul nostru.

Semnificativ, în acest context, este și numărul formațiilor și al participanților grupați pe diferite genuri și opțiuni artistice. Astfel, pe întreg cuprinsul țării, există 7 663 de formații de teatru, care valorifică disponibilitățile de joc și interpretare ale animatorilor scenelor noastre; 867 de formații de teatru folcloric, care dau strălucire unor tradiții vitale ale creației populare, îmbogățindu-le cu noi valori; 671 de teatre de păpuși și marionete, care încîntă copilăria moștenitorilor de mîine ai patriei; 10 662 de montaje literar-artistice, care au ridicat versul și cîntecul la

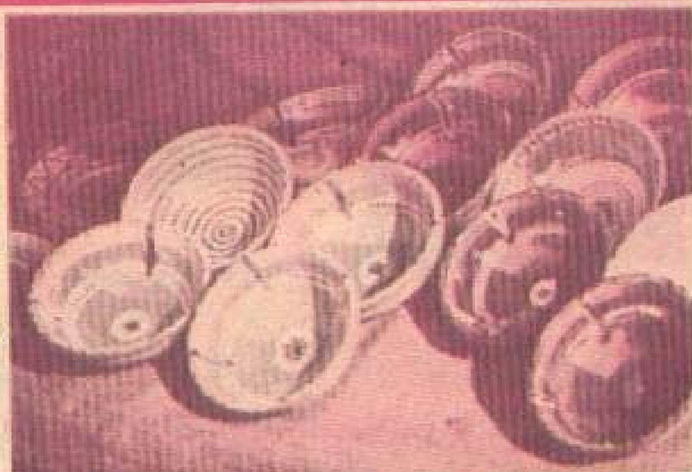

De la cîntec și dans la spectacolul de estradă, de la artă artizanală la creație tehnico-științifică..

CÎNTAREA ROMÂNIEI

...sînt doar citeva din culorile care alcătuiesc strălucitoarea paletă a marelui festival, vastă cît țara

o nouă incandescență; 3 898 de coruri, care fac să răsune în văzduhul patriei mesajul unor profunde sentimente patriotice și revoluționare; peste 600 de fanfare, care dau solemnitate unor momente sărbătorești ale vieții noastre; 856 de ansambluri folclorice și 5 022 de formații de muzică populară, care fac ca străvechile noastre permanențe artistice să se lege adînc și intim cu prezentul; 4 230 de formații de muzică ușoară, care ridică tinerețea cîntecului la altitudinea tinereții țării; peste 1 000 de formații de dans tematic si balet, încîntînd, și ele, sute de mii de spectatori. Dacă adăugăm la toate acestea un număr la fel de impresionant de cercuri de artă plastică, fotografică, cinematografică etc., vom avea imaginea unei uriașe „armate" artistice, pornite să cucerească frumosul și să-l dăruiască oamenilor.

CREATIVITATE TEHNICO-ȘTIINȚIFICĂ

O direcție esențială a **Cîntării României** este stimularea creșterii aportului de invenții și inovații la realizarea obiectivelor programelor de modernizare, de mecanizare și automatizare a proceselor de producție, de promovare a unor tehnologii care să ducă la sporirea productivității muncii, la valorificarea tot mai eficientă a materiei prime, materialelor și energiei. Sub egida Festivalului național se organizează expoziții cu creații din aceste domenii, consfătuiri cu comisii ale inginerilor și tehnicienilor, se iau măsuri pentru dinamizarea creativității în rîndul oamenilor muncii din in- →

→ dustrie, construcții, agricultură, unități de cercetare și proiectare.

Bilanțul ultimei ediții a **Cîntării României** e, în acest sens, edificator: peste 640 000 teme rezolvate din planurile de creație ale ministerelor, centralelor și întreprinderilor, avînd ca rezultat asimilarea în fabricație a 6 781 de mașini și utilaje, a 9 853 de materiale noi, a peste 980 de bunuri de consum, aplicarea în producție a 3 599 de noi tehnologii, sisteme de mecanizare și automatizare, realizîndu-se o eficiență economică totală de peste 89 744,6 milioane lei. Expoziția republicană care a reunit, la această ediție a festivalului, cele mai reprezentative creații tehnico-științifice ale muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor și specialiștilor a însemnat o impresionantă ilustrare — la scara țării — a talentului și resurselor creatoare ale poporului nostru, a capacității lui de idee și faptă pusă în slujba mai binelui patriei.

SALBA MARILOR SERBĂRI

O constatare relevantă este și aceea că marele Festival național acoperă întreg teritoriul patriei, printr-o armonică distribuție a bucuriilor și valorilor spiritului în toate zonele. Practic, la ceasul de față, fiecare județ are cel puțin un festival cultural artistic de prestigiu național, contribuind, cu specificul său, la patrimoniul de valori, vast cît țara, al festivalului tutelar **Cîntarea României.**

Consultînd calendarul festivalurilor, concursurilor, diverselor altor manifestări desfășurate sub egida **Cîntării României,** nu știi, practic, ce să alegi, toate te solicită din plin, într-o fastuoasă revărsare de culori și sunete.

Să ne oprim doar la cîteva dintre ele, cu regretul că spațiul tipografic nu ne îngăduie să le prezentăm nici pe acestea decît mult prea succint, sărăcindu-le, fără vrere, de strălucirea și forța lor.

■ Iată, de pildă, tradiționalul *Tîrg de fete* de pe Muntele Găina. Ținută în fiecare vară, în a doua jumătate a lunii iulie, în comuna Avram Iancu, județul Alba, această sărbătoare populară de străveche tradiție prilejuiește cea mai mare „nedee contemporană" a munților noștri, constituindu-se ca loc de întîlnire a unor reputate forțe artistice de la poalele Munților Apuseni, din Țara Moților și din alte zone etnografice ale țării. De menționat că Festivalul național a stimulat și reînsuflețirea altor nedei din Carpați, cum ar fi cele din județele Brașov, Mehedinți sau Sibiu, făcînd din ele serbări care, ca și *Tîrgul de fete,* atrag spectatori de pretutindeni, din țară ca și de peste hotare.

■ La Craiova, festivalul-concurs *Maria Tănase* se înscrie ca o marcată prezență pe afișele muzicii populare, deși numărul concursurilor interjudețene de gen e în continuă creștere. Ceea ce îi asigură însă un inegalabil prestigiu concursului craiovean este nivelul său valoric foarte ridicat, atrăgînd și punînd în competiție tot ce are mai promițător potențialul de cîntec și interpretare al generației tinere. Personalități de frunte ale muzicii populare actuale girează autenticitatea pieselor intrate în concurs și calitatea prestațiilor, astfel încît a fi laureat al acestui festival echivalează cu o consacrare pe plan național.

Trece parada costumului popular! Sub egida „Cîntării României", strada devine un mare spectacol

■ La Caracal, în județul Olt, se desfășoară, în fiecare iunie, concursul interjudețean *Călușul românesc,* ajuns azi la a XIX-a ediție și, concomitent, tîrgul olarilor, denumit *Pomul vieții.* Între alte concursuri de gen, care au proliferat în ultimul timp în Argeș, Constanța, Bistrița, Hunedoara, *Călușul românesc* de la Caracal se distinge ca o manifestare ce conservă și

CÎNTAREA ROMÂNIEI

valorifică în gradul cel mai înalt acest dans străvechi, unul din cele mai frumoase și mai expresive ale românilor.

■ Festivaluri-concurs de tradiție mai recentă, dar cu o popularitate în continuă creștere, sînt și cele de satiră și umor, prezentate de brigăzile artistice. Unul dintre cele mai cunoscute este *Festivalul de umor* de la Călărași, strîns concurat de cele de la Vaslui

și Bistrița. Concursul de la Călărași afirmă un gen deosebit de popular și de activ, și anume *brigada artistică*, a cărei eficiență educativă este din cele mai relevante. Brigăzile artistice întrunite în festivalul de la Călărași, ca și în altele de același gen, pot fi socotite, în același timp, fermenți activi ai spectacolului scenic în general, în toate compartimentele sale.

■ Între concursurile și festivalurile consacrate teatrului de amatori, un loc aparte, prin ținuta sa, îl ocupă *Zilele teatrului istoric de amatori* de la Tîrgoviște, purtătoare de înalt mesaj patriotic și de elevată expresie scenică. Festivaluri cu un bun renume sînt, de asemenea, *Crizantema de aur, Zilele Cetății, Moștenirea Văcăreștilor, Gala comediei* de la Slatina sau manifestarea dedicată *teatrului scurt* de la Bistrița, care stimulează puternica noastră mișcare teatrală de amatori, demonstrîndu-i capacitatea de a exprima, cu mijloace de autentică artă, probleme majore ale epocii, prin bucăți dramatice care — ca și alte opere literare — au fost încununate cu laurii **Cîntării României.**

■ Între serbările iernii românești vom cita, aici, *Festivalul datinilor laice de iarnă*, de la Sighetu Marmației, care adună, în preajma Anului Nou, cele mai reprezentative ansambluri din țară cu repertoriul profilat pe colinde și datini arhaice, mobilizînd, în același timp, satele de pe văile Maramureșului să se întîlnească în capitala istorică a ținutului, la Sighet, într-o paradă a cîntecelor și a portului de o inegalabilă frumusețe. La umbra celebrelor porți de lemn maramureșene, cu soarele, simbolul vieții, strălucind în fibra stejarului sculptat, se desfășoară un carnaval al măștilor și jocurilor de iarnă care, la fel, animă satele regiunii.

■ Tot în nordul țării, de data asta în Moldova, la Botoșani, se desfășoară, anual, festivalul de creație literară intitulat *Porni Luceafărul*, ca un omagiu adus geniului eminescian, originar din aceste locuri. Prilej de întîlnire a unor importanți scriitori de azi, care, constituiți într-un juriu, validează cele mai izbutite creații din valul celor care, cu acest prilej, asaltează cetatea de baștină al lui Mihai Eminescu, *Porni Luceafărul* se înscrie ca o manifestație de referință a **Cîntării României.** Tot în Moldova, și tot în nord, la scaunul Sucevei, se ține, în fiecare an, concursul de creație literară *Nicolae Labiș*, numit astfel în amintirea celui ce-a devenit, pentru generațiile actuale, simbolul Poetului Tînăr, trup din trupul și suflet din sufletul poporului și al epocii sale.

Înmănunchind, într-un impetuos șuvoi, toate talentele și energiile naționale izvoditoare de valori ale noului, fructificîndu-le pe o spirală mereu suitoare, Festivalul național **Cîntarea României** a demonstrat și demonstrează că implicarea maselor largi în artă, cultură, tehnică, știință se constituie într-o decisivă condiție pentru edificarea omului nou, cu un larg orizont al cunoașterii și cu o înaltă conștiință patriotică și revoluționară, demn de măreața epocă în care trăiește și pe care, cu pasionate eforturi, o ridică pe tot mai strălucitoare culmi.

ION ZUBAȘCU